

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Tomáš JUNÁŠEK

**Strukturální fondy Evropské unie a cestovní ruch v rámci
ROP Střední Morava**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.

Olomouc 2014

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Bc. Tomáš Junášek (R110131)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Strukturální fondy Evropské unie a cestovní ruch v rámci ROP Střední Morava

Title of thesis: Structural funds of the European Union and tourism in ROP Střední Morava

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.

Rozsah práce: 104 stran, 6 stran příloh

Abstrakt: Hlavním záměrem této práce je zhodnotit dosavadní průběh čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie do cestovního ruchu v rámci „*Regionálního operačního programu Střední Morava 2007 - 2013*“. Práce se zaměřuje na programovací období 2007 – 2013, ale také nastiňuje nové programovací období 2014 – 2020. Výzkumná část práce se zabývá zhodnocením prostorové alokace finančních prostředků a komparací Olomouckého a Zlínského kraje za období 2007 – 2013.

Klíčová slova: cestovní ruch, strukturální fondy EU, Evropská unie, ROP Střední Morava

Abstract: Text abstraktu v angličtině, obsahově shodný s českou verzí.

The main aim of this thesis was to evaluate the progress of the drawing from the European Union structural funds in tourism within „Regional Operational Programme Střední Morava 2007 – 2013“. The work focuses on the programming period 2007 – 2013, but also outlines the new programming period 2014 – 2020. Research part of the thesis evaluates the spatial allocation of funds and comparison of Olomoucký and Zlínský region for the period of 2007 – 2013.

Keywords: tourism, structural funds EU, European union, ROP Střední Morava

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením Mgr. Pavla Klapky, Ph.D. a veškeré použité zdroje jsem uvedl v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 21. dubna 2014

.....

Podpis

Rád bych poděkoval Mgr. Pavlu Klapkovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, připomínky a věnovaný čas při psaní této bakalářské práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš JUNÁŠEK**
Osobní číslo: **R110131**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Strukturální fondy Evropské unie a cestovní ruch v rámci ROP
Střední Morava**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce bude posouzení stavu cestovního ruchu v rámci dotační podpory ze strukturálních fondů Evropské unie jak v celé České republice, tak konkrétně v ROP Střední Morava. Práce se bude zaměřovat na programovací období 2007-2013 podpory ze strukturálních fondů EU, ale také nastíní budoucí programovací období 2014-2020. Ve výzkumné části se bude práce zabývat zhodnocením prostorové alokace finančních prostředků a komparací Olomouckého a Zlínského kraje za období 2007-2013.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2011**
Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2013**

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

L.S.

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 1. prosince 2011

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

- BOHÁČKOVÁ, Ivana a HRABÁNKOVÁ, Magdalena.** Strukturální politika Evropské unie. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009. xvii, 188 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-111-6.
- HORNER, Susan a SWARBROOKE, John.** Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času. Praha: Grada Publishing, 2003. 486 s. Expert. ISBN 80-247-0202-9.
- HOUŠKA, Petr a PETRŮ, Zdenka.** Cestovní ruch v působnosti orgánů EU: (vybrané dokumenty). Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010. 275 s. ISBN 978-80-245-1645-5.
- CHVOJKOVÁ, Anna a kol.** Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013. Vyd. 1. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2007. 181 s. ISBN 978-80-86684-43-7.
- NOVACKÁ, L'udmila.** Cestovní ruch a Evropská unie. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. 128 s. ISBN 978-80-7452-016-7.
- NOVOTNÁ, Martina.** Regionální politika EU. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2007. 206 s. Studijní opora pro distanční vzdělávání. ISBN 978-80-248-1413-1.
- STEJSKAL, Jan a KOVÁRNÍK, Jaroslav.** Regionální politika a její nástroje. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- TITTELBACHOVÁ, Šárka.** Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.
- VYSTOUPIL, Jiří a kol.** Geografie cestovního ruchu České republiky. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BRIC	Brasil, Russia, India and China
CF	Cohesion fund
CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	European social fund
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
ICT	Information and Communication Technologies
IGU	International Geographical Union
IMP	Integrated Mediterranean Programmes
IOP	Integrovaný operační program
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-accession
JEA	Jednotný evropský akt
LAU	Local administrative unit
MD	Ministerstvo dopravy
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NPR	Národní program reform
NRP	Národní rozvojové priority
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenclature Unit of Territorial Statistic
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development
OP	Operační program
PHARE	Poland and Hungary: Assistance for Restructuring Their Economies
PO	Prioritní osa
PS NOK	Pracovní skupina národního orgánu pro koordinaci
ROP	Regionální operační program
ROP SM	Regionální operační program Střední Morava
RR	Regionální rada
ŘO	Řídící orgán
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
TEN-T	Trans-European Transport Networks
WTO	World Tourism Organization

Obsah

Úvod	12
1. Cíle práce a použitá metodika	13
1.1 Cíle práce	13
1.2 Použitá metodika a postupy práce	13
2. Cestovní ruch	15
3. Cestovní ruch v geografii	17
4. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice	19
4.1 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013	19
4.2 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020	24
5. Strukturální politika EU	28
5.1 Podstata a význam strukturální politiky	28
5.2 Počátky strukturální politiky	29
5.3 Principy regionální politiky	37
6. Klasifikace územních statistických jednotek	39
7. Přehled strukturálních fondů	41
8. Programovací období 2007 – 2013	43
8.1 Programovací období 2007 – 2013 v ČR	45
8.2 Současný stav čerpání fondů ČR v programovacím období 2007 – 2013	47
9. Programovací období 2014 – 2020	49
9.1 Programovací období 2014 – 2020 v ČR	53
10. Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava	56
10.1 Současný stav čerpání ROP Střední Morava	69
11. Integrovaný regionální operační program v programovacím období 2014 – 2020	73
12. Analýza podpory cestovního ruchu v ROP Střední Morava	75
12.1 Metodika a postup analytické části	75
12.2 Hodnocení čerpání finančních dotací v rámci jednotlivých kategorií z ROP Střední Morava 2007 – 2013 za celý region soudržnosti Střední Morava	80
12.3 Hodnocení čerpání finančních dotací v rámci jednotlivých kategorií z ROP Střední Morava 2007 – 2013 za Olomoucký kraj	82
12.4 Hodnocení čerpání finančních dotací v rámci jednotlivých kategorií z ROP Střední Morava 2007 – 2013 za Zlínský kraj	84
12.5 Komparace čerpání finančních dotací z ROP Střední Morava 2007 - 2013 do oblasti cestovního ruchu z hlediska jednotlivých kategorií mezi Zlínským a Olomouckým krajem	86
13. Závěr	99
Summary	100

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	101
SEZNAM PŘÍLOH	104

Úvod

„Žádné společenství nemůže vydržet samo o sobě ani nemůže mít význam pro lidi, kteří k němu patří, pokud mají někteří velmi odlišnou životní úroveň a mají tak důvod pochybovat, že společná vůle všech pomůže každému členu (členskému státu) ke zlepšení podmínek jeho obyvatel“ (Thomsonova zpráva, 1973 in Boháčková, 2009)

Snižování nerovností mezi regiony a posilování jejich hospodářské a sociální soudržnosti jsou základní strukturální procesy, které provázejí realizaci strukturální a regionální politiky Evropské unie. Politika soudržnosti (kohézní politika) primárně není nástrojem pro přerozdělení, ale prostředkem, díky kterému mohou všechny regiony v Evropě pomoci s realizací cílů Evropské unie v oblasti ekonomické, sociální a územní soudržnosti.

Česká republika začala využívat pomoc poskytovanou v rámci kohézní politiky po svém vstupu do EU v květnu 2004, kdy se zařadila mezi země s nižší ekonomickou výkonností (tzv. „kohézní země“).

Česká republika by neměla kohézní politiku Evropské unie vnímat jako „pouhý“ nástroj, který působí nad rámec národních a regionálních zdrojů. Základem by mělo být vnímání integrovaného přístupu k rozvoji regionů a lokalit. Podstatou integrovaného přístupu je nabídka společně působících intervencí, které jsou zaměřeny na konkrétní místo, kterým může být celý region, sub – region či lokalita, které umožňují komplexně využít její rozvojový potenciál při využití veřejných finančních zdrojů (Zahradník, 2013).

Z hlediska cestovního ruchu nemá v České republice systémová veřejná podpora dlouhou tradici. Počátky její podpory lze datovat až po roce 1995. Finanční podpora z regionálních operačních programů v letech 2007 – 2013 se stala nejvýznamnějším nástrojem veřejné podpory cestovního ruchu v celé historii České republiky (Vystoupil, 2010).

1. Cíle práce a použitá metodika

1.1 Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit současný stav čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie do cestovního ruchu v rámci „*Regionálního operačního programu Střední Morava 2007 - 2013*“. Tomuto zhodnocení předchází charakteristika dané problematiky na úrovni Evropské unie, národní úrovni v rámci České republiky, ale také na úrovni regionu soudržnosti Střední Morava. Práce se bude zaměřovat na programovací období 2007 – 2013, ale také nastíní nové programovací období 2014 – 2020.

1.2 Použitá metodika a postupy práce

Předkládanou diplomovou práci lze rozdělit na dvě hlavní části. První část je zaměřena na teoretický popis dané problematiky. Teoretickou část práce můžeme dále rozdělit na tři hlavní oblasti, a to cestovní ruch, strukturální politika a fondy Evropské unie a ROP Střední Morava. Cestovní ruch je popsán na obecné úrovni, dále jako obor v rámci geografie, ale také v rámci politiky cestovního ruchu na úrovni České republiky. V poslední zmiňované oblasti vycházíme z „*Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice*“, což je střednědobý dokument pod záštitou Ministerstva pro místní rozvoj (MMR), který se zabývá podporou cestovního ruchu v ČR. V rámci naší práce byla použita „*Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013*“ a aktuální verze „*Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020*“.

Zbylá část práce, která se zabývá finanční podporou z Evropské unie, zprvu nahlíží na původ strukturální politiky v Evropě, později v Evropské unii. V další části se práce blíže zaměřuje na nástroj strukturální politiky, což jsou strukturální fondy, které jsou využívány skrze programovací období. Programovací období 2007 – 2013 a 2014 – 2020 jsou v práci specifikována jak na obecné úrovni v rámci EU, tak již i na národní úrovni pro Českou republiku. Programovací období 2007 – 2013 je podrobena i určitému shrnutí, zatímco programovací období 2014 – 2020 je spíše nástinem do budoucnosti.

Poslední část v teoretické sekci se zaměřuje na samotný Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava 2007 - 2013 (ROP SM). Zde je skrze „*Regionální operační*

program“ a „*Prováděcí dokument ROP*“ nahlédnuto na cíle tohoto programu, které jsou naplňovány prostřednictvím prioritních os. V rámci charakteristiky prioritních os je kladen důraz na prioritní osu 3 – Cestovní ruch, kterou budeme blíže analyzovat v praktické části práce. Díky průběžnému hodnocení stavu ROP SM, které vydal Úřad regionální rady k 25. 9. 2013, bylo možné zhodnotit současný stav čerpání finančních prostředků za celý Regionální operační program Střední Morava, zároveň pak blíže v rámci prioritní osy 3 – Cestovní ruch. Poslední kapitola v teoretické části práce je věnována budoucí podobě regionálních operačních programů a to, „*Integrovanému regionálnímu operačnímu programu*“.

Jak již bylo zmíněno, praktická část práce se zaměřujeme na zhodnocení dosavadního čerpání finanční podpory v rámci prioritní osy 3 – Cestovní ruch ROP Střední Morava. Sledujeme především míru alokace v rámci jednotlivých projektů, které byly od roku 2007 podpořeny ze strukturálních fondů EU. Prostorovými jednotkami, za které je tato analýza prováděna, je samotný region soudržnosti Střední Morava, ale také Olomoucký a Zlínský kraj, které jsou jeho součástí. Data použita pro naši analýzu, jsou získána z dokumentu „*Seznam příjemců podpory z fondů EU*“ z 3. 3. 2014. Tento seznam příjemců byl vytvořen Ing. Kateřinou Procházkovou pro „*Národní orgán pro koordinaci (NOK)*“ a je uveřejněn na webových stránkách regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava. Pro samotnou analýzu bylo velmi důležité vytvořit jakousi kategorizaci pro jednotlivé projekty. Tato byla inspirována kategorizací, která je součástí analýzy Jiřího Vystoupila a Martina Šauera (2010). Kategorii bylo vytvořeno celkem šest, na základě zaměření jednotlivých projektů. Následně byly zhodnoceny jednotlivé prostorové jednotky dle míry alokace jednotlivých projektů zařazených do daných kategorií formou grafů, tabulek, map a samotných komentářů.

2. Cestovní ruch

Pásková, Zelenka (2012) definují cestovní ruch jako *„komplexní, mnoha oblastmi a z mnoha hledisek se prolínající společenský jev bez jakýchkoli pevně stanovitelných hranic, který je synergickým souhrnem všech jevů, vztahů a dopadů v časoprostorovém kontextu, souvisících s narůstající mobilitou lidí, motivovanou uspokojováním jejich potřeb v oblasti využití jejich volného času, rekreace, cestování a poznání, dále v oblasti sociální, kulturní a v dalších oblastech“*. *„Jevovou náplní cestovního ruchu jsou především souhrnné aktivity jeho účastníků, procesy související s budováním a provozováním zařízení poskytujících těmto účastníkům služby, aktivity spojené s rozvojem a ochranou zdrojů pro jeho funkci, souhrn politických a veřejně správních aktivit (politika, propagace a regulace cestovního ruchu, mezinárodní spolupráce apod.) a současně i reakce místních komunit a ekosystémů na uvedené aktivity“*.

Dle WTO (World Tourism Organization) znamená cestovní ruch *„dočasnou změnu místa pobytu, tj. cestování a přebývání mimo místo trvalého bydliště, ne déle než 1 rok, zpravidla ve volném čase za účelem rekreace, rozvoje poznání a spojení mezi lidmi“*. (Ryglová, 2009)

Horner (2003) uvádí, že definice cestovního ruchu mají několik složek. Obecně může být cestovní ruch definován jako *„krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností“*. Horner k této definici uvádí, že je velmi zjednodušená, jelikož nezahrnuje například lukrativní oblast služebních cest, kde hlavním smyslem cestování je práce, nikoli zábava. *„Otázkou také je, jak daleko musí člověk cestovat, nebo kolik nocí musí strávit v daném místě, abychom jej mohli považovat za turistu“*. *„Mezi cestovním ruchem a cestováním určitě existuje silná spojitost“* (Zelenka, 2012).

Cestovní ruch je dnes jedním z nejvýznamnějších odvětví světové ekonomiky. Mezinárodní cestovní ruch generuje roční příjmy přes 1 bilion dolarů a řadí tak cestovní ruch mezi přední exportní odvětví světa (za ropný, chemický a automobilový průmysl) (MMR, 2013). Velmi důležitou roli hraje také v rámci regionálního rozvoje. Podpora na regionální a místní úrovni je způsobena faktem, že ekonomika cestovního ruchu je silně fixována na místo (region) svého vzniku (destinaci cestovního ruchu). Cestovní ruch zasahuje do mnoha odvětví národního hospodářství. S cestovním ruchem souvisí odvětví, jako je doprava, kultura, stavebnictví aj. Přesah cestovního ruchu spadá také do oblasti sociální a environmentální.

Enviromentální složka cestovního ruchu je v posledních letech velmi výrazná, což potvrzuje orientace na tzv. „zelené produkty“. Destinace cestovního ruchu se snaží vytvářet a nabízet takové služby, které eliminují dopad na životní prostředí. Mezi funkce cestovního ruchu v rámci vlivu na hospodářství dané země patří funkce příjmová, vyrovnávací, funkce zaměstnanosti, výrobní a funkce platební bilance. Tyto funkce potvrzuje také fakt, že cestovní ruch je jedním z největších tvůrců pracovních míst a jedním z největších exportérů „odvětví a významným stimulatorem investičním aktivit. Samotný rozvoj cestovního ruchu je velice stabilní a dlouhodobý. Za posledních šedesát let zaznamenalo toto odvětví průměrný roční růst 4,5%. Ačkoli lze zaznamenat určité fáze poklesu či stagnace, tyto fáze byly vždy krátkodobé a po nich často následovalo rychlé oživení. Prognózy World Tourism Organization (WTO, 2011) odhadují pro následující období další růst tohoto odvětví, který se projeví růstem mezinárodních příjezdů až na cca 1,6 mld. turistů v roce 2020. Tyto prognózy vycházejí z dlouhodobých trendů vývoje světového hospodářství. Motorem růstu cestovního ruchu je zajisté celosvětový ekonomický rozvoj, ale je třeba také zmínit výrazné změny spojené s hodnotovými preferencemi. Dle výzkumu založeného na World Value Survey vyvolává určitý stupeň nabytého bohatství změny v hodnotách a postojích společnosti směrem k většímu důrazu na životní styl a prožitky. V takovém systému má pak cestovní ruch své místo a opodstatnění, jelikož dokáže uspokojovat nové potřeby společnosti (MMR, 2013).

Rozvoj a efekty cestovního ruchu jsou velmi diferencované. Tradiční destinace, kterou je především Evropa zaznamenají dle prognóz mírnou stagnaci s průměrným růstem okolo 3%, což je hodnota pod úrovní celosvětového průměru. Zdroje růstu je proto třeba hledat na nových trzích jako jsou země střední a východní Evropy a tzv. „emerging markets“, jako jsou např. země BRIC. Stav cestovního ruchu v Evropě je samozřejmě zásadní pro rozvoj cestovního ruchu i v České republice, jelikož ČR je místem pro příjezd z jiných evropských zemí, ale také je významnou destinací celé evropské nabídky cestovního ruchu (Tittelbachová, 2011, Tittelbachová in Wokoun, 2002, MMR, 2013).

3. Cestovní ruch v geografii

Geografii cestovního ruchu lze dle Vystoupila (2011) definovat jako „*obor zabývající se studiem zákonitostí prostorových vztahů mezi cestovním ruchem a rekreací na straně jedné a krajinou sférou na straně druhé, zákonitostmi a faktickým rozmístěním cestovního ruchu v oblastech různé prostorové hierarchie, dále studiem lokalizačních, selektivních a realizačních faktorů a podmínek rozvoje cestovního ruchu (příroda, historie, životní úroveň, urbanizace, životní prostředí, infrastruktura apod.)*“.

Vědecké počátky geografie cestovního ruchu sahají do 30. let minulého století. Tyto počátky souvisí s rozvojem rekreace a nárůstem volného času obyvatel. Samotná disciplína geografie cestovního ruchu se ovšem datuje do období po 2. světové válce, kdy nastal obrovský rozmach cestovního ruchu samotného. Touto problematikou se začaly zabývat významné geografické školy a to především – německá, francouzská, rakouská či švýcarská. Studium zájmu se ovšem geografie cestovního ruchu stala také na univerzitách v Itálii, Velké Británii, Švédsku, ale také v Kanadě, USA a Austrálii. V samotném výzkumu byla geografie cestovního ruchu užívána často z pohledu ekonomické geografie, například s otázkami vlivu cestovního ruchu na ekonomickou strukturu, na zaměstnanost obyvatelstva či dopravní proudy. Významným milníkem pro geografii cestovního ruchu byl rok 1972, kdy byla na kongresu Mezinárodní geografické unie (IGU) ustanovena pracovní komise „Geografie cestovního ruchu“, která byla následně v roce 1980 přeměněna na komisi řádnou. Tato komise uskutečňovala řadu vědeckých setkání týkajících se cestovního ruchu v geografii (např. Japonsko – „Alpinismus a turismus“, Aix- en- Provence – „Prostorové nároky turismu“). Od 80. let minulého století zažila geografie cestovního ruchu výrazný dynamický rozvoj především díky tomu, že se geografie cestovního ruchu začala zasahovat do problematiky prostorového a ekonomického plánování. Především rozvoj marketingu a informačních technologií posunul cestovní ruch do „globalizačních rozvojových tendencí“.

Na našem území jsou počátky geografie cestovního ruchu datovány do poloviny 50. let minulého století. Tyto počátky geografie cestovního ruchu jsou spojeny se jménem V. Häuflera a jeho publikací o horských oblastech v Československu (1955). Velmi významnou geografkou, která velkou mírou přispěla k rozvoji geografie cestovního ruchu je S. Šprincová, která působila na Palackého univerzitě v Olomouci. Šprincová patří mezi první autory u nás, kteří se touto problematikou v poválečném období začali zabývat. Její práce byly zaměřeny na

mnoho problémových okruhů v geografii cestovního ruchu. Mezi ty nejvýznamnější lze zařadit studium obecných problémů geografie cestovního ruchu a specifikace předmětu a metod jejího výzkumu, včetně otázek terminologie, hodnocení přírodních a socioekonomických předpokladů cestovního ruchu, analýzy a hodnocení prostorových projevů cestovního ruchu v systému geografických věd, mezinárodní spolupráce (významný podíl na vzniku pracovní skupiny pro geografii cestovního ruchu při Mezinárodní geografické unii v r. 1972). Mezi její stěžejní práce v geografii cestovního ruchu patřilo hodnocení problematiky zaměření a úkolů geografie cestovního ruchu v ČSR (Šprincová 1969, 1975a, 1977, 1983b), ale také hodnocení světové geografie cestovního ruchu (Šprincová 1980, 1983a). Další její významnou prací bylo studium metod výzkumu v geografii cestovního ruchu (Šprincová 1971). V 60 letech se v geografii cestovního ruchu začala objevovat výzkumná témata, která analyzovala lokalizační, selektivní a realizační faktory v cestovním ruchu. V 70. letech se pro české geografův stala předmětem zájmu problematika krátkodobé rekreace a později také fenomén „druhého bydlení“. Této problematice se věnoval český geograf V. Gardavský, jehož práce k problematice druhého bydlení znamenaly významný teoreticko – metodologický přínos. Gardavský a jeho práce byly inspirací pro další geografův a to, I. Bičíka, H. Fialovou či J. Vágnera, kteří se také velmi intenzivně zabývali problematikou druhého bydlení. Problematikou životního prostředí a cestovního ruchu se u nás začal zabývat M. Havrlant (1973, 1977) a to na příkladu ostravské průmyslové aglomerace. Významným dílem, které ovlivnilo celou řadu českých geografů, byla práce slovenského geografa P. Mariota, která stanovila lokalizační, selektivní a realizační předpoklady jako základní prostorový model cestovního ruchu (P. Mariot 1971a, 1971b). Jeho následníkem na teoreticko – metodologické úrovni se později stal J. Vytoupil, který rozvinul nové přístupy k hodnocení přírodních (lokalizačních) předpokladů o přístupy k hodnocení rekreativity obyvatelstva – příčiny, nároky a potřeby (selektivní předpoklady) (Vystoupil 1981, 1983b), o přístupy k problematice druhého bydlení, o aplikace prostorových modelů v cestovním ruchu (Vystoupil 1988b). Společně pak s P. Mariotem rozvinul kartograficko.- geografické metody v geografii cestovního ruchu (Vystoupil, 2011, Fňukal, 2005).

4. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice

Sektor cestovního ruchu není stále vnímán jako plnohodnotné odvětví národního hospodářství České republiky. Z tohoto důvodu vznikla koncepce státní politiky cestovního ruchu, která má za úkol rozvíjet cestovní ruch na našem území. Jedná se o střednědobý dokument, který vychází z rozvojových možností cestovního ruchu v České republice a účinnými nástroji podněcuje jeho rozvoj. Tento dokument spadá pod správu ministerstva pro místní rozvoj. Rozvoj odvětví cestovního ruchu pomocí této koncepce je uplatňován od roku 1999, kdy vznikla prvotní koncepce státní politiky cestovního ruchu. Tento dokument obsahoval 13 opatření, která již byla v letech 1999 – 2001 realizována nebo byla aktualizována v následujících koncepcích. Jelikož se jedná o střednědobý dokument, další aktualizace nastala již v roce 2002, kdy byla v platnost uvedena koncepce pro roky 2002 – 2007. Dne 7. listopadu 2007 byla schválena navazující koncepce pro roky 2007 – 2013 a dnes je již v platnosti nejaktuálnější verze tohoto dokumentu a to, „*Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020*“. Jelikož se jedná o poměrně „čerstvý“ dokument, bude zajímavé porovnání priorit a hlavních cílů v rozvoji cestovního ruchu z let 2007 – 2013 a v současném modelu dokumentu (MMR, 2013).

4.1 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013

Jak již bylo zmíněno, jedná se o navazující dokument z let 2002 – 2007. Tato koncepce má za úkol podpořit rozvoj odvětví cestovního ruchu vycházejícího z mobilizace privátních zdrojů zaměřených na cestovní ruch, systémového a koncepčního přístupu veřejné správy na všech úrovních jako zdroje konkurenceschopnosti, zaměstnanosti a hospodářského růstu v územích s vhodným potenciálem pro efektivní rozvoj tohoto odvětví. Důležitým faktorem pro toto období je koordinace státní podpory cestovního ruchu a podpory z evropských strukturálních fondů v rámci programovacího období 2007 – 2013.

Strategický rámec Koncepce

<p>Strategická vize</p> <p><i>Destinace Česká republika – jednička v srdci Evropy</i></p>
<p>Globální cíl</p> <p><i>Posláním politiky cestovního ruchu je zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu a tím docílení zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni, při respektování zájmů ochrany přírody a krajiny a dalších složek životního prostředí.</i></p>
<p>Hlavní strategické cíle</p>
<p>Specifické cíle</p>

Priorita 1.	Priorita 2.	Priorita 3.	Priorita 4.
<p>Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů cestovního ruchu</p>	<p>Rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb cestovního ruchu</p>	<p>Marketing cestovního ruchu a rozvoj lidských zdrojů</p>	<p>Vytváření organizační struktury cestovního ruchu</p>
<p>Tvorba nosných národních a nadnárodních produktů cestovního ruchu</p>	<p>Rekonstrukce a budování kvalitní základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu</p>	<p>Marketing (propagace) CR na mezinárodní, národní a regionální úrovni</p>	<p>Zakládání a činnost organizací cestovního ruchu na regionální a oblastní úrovni</p>
<p>Tvorba specifických regionálních produktů cestovního ruchu</p>	<p>Rekonstrukce kulturně-historických památek a zachování přírodních lokalit využívaných pro cestovních</p>	<p>Zkvalitnění statistiky a informací o cestovním ruchu</p>	<p>Činnost turistických informačních center</p>
	<p>Zkvalitňování služeb cestovního ruchu</p>	<p>Zkvalitňování vzdělávání a přípravy lidských zdrojů v cestovním ruchu podpora výzkumu, vývoje a inovací</p>	<p>Spolupráce mezi veřejným a podnikatelským sektorem, neziskovými organizacemi a profesními a zájmovými sdruženími v ČR</p>
	<p>Vytváření podmínek pro realizaci šetrných forem cestovního ruchu</p>		<p>Krizový management a zkvalitnění fungování správních orgánů v oblasti CR v ČR</p>

Obr. 1: Strategický rámec Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2007 - 2013
Zdroj: MMR, 2007

Tab. 1: Rozdělení odpovědnosti subjektů za plnění opatření Koncepce

Priorita	Opatření	Garant plnění
1 - Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů CR	1.1 Tvorba nosných národních a nadnárodních produktů CR	MMR ve spolupráci s MK, MŽP, MZd a kraji
	1.2 Tvorba specifických regionálních produktů CR	Kraje a MMR ve spolupráci s Mze, MD, MŽP, MK a MZd
2 - Rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb CR	2.1 Rekonstrukce a budování kvalitní základní a doprovodné infrastruktury CR	Kraje ve spolupráci s MMR a MD
	2.2 Rekonstrukce kulturně-historických památek a zachování přírodních lokalit využívaných pro CR	Kraje a MMR ve spolupráci s MK, MŽP
	2.3 Zkvalitnění služeb CR	MMR a MPO ve spolupráci s kraji
	2.4 Vytváření podmínek pro realizaci šetrných forem CR	MMR, MŽP ve spolupráci s Mze, MD a kraji
3 - Marketing CR a rozvoj lidských zdrojů	3.1 Marketing CR na mezinárodní, národní a regionální úrovni	MMR a kraje ve spolupráci s MZV
	3.2 Zkvalitnění statistiky a informací o CR	MMR a ČSÚ ve spolupráci s MV a kraji
	3.3 Zkvalitňování vzdělávání a přípravy lidských zdrojů v CR, podpora výzkumu, vývoje a inovací	MMR, MŠMT, MPSV, MV ve spolupráci s kraji
4 - Vytváření organizační struktury CR	4.1 Zakládání a činnost organizací CR na regionální a oblastní úrovni	MMR a kraje
	4.2 Činnost turistických informačních center	MMR a kraje
	4.3 Spolupráce mezi veřejným a podnikatelským sektorem, neziskovými organizacemi profesními a zájmovými sdruženími v CR	MMR a kraje
	4.4 Krizový management a zkvalitnění fungování správních orgánů v oblasti CR v ČR	MMR ve spolupráci s MV, MZd, MZV, MPO a kraji

Zdroj: MMR, 2007, vlastní úprava

Důležitým mezníkem je také implementace koncepce. Z tohoto hlediska je koncepce rozdělena na tři roviny. První rovina je podmíněna hospodářskou a sociální soudržností v ČR v programovacím období 2007 – 2013. Implementace bude probíhat prostřednictvím operačních programů vztahujících se k cestovnímu ruchu. Na národní a nadnárodní úrovni bude implementace probíhat skrze **Integrovaný operační program (IOP)**, který má k dispozici pro rozvoj cestovního ruchu 60,6 mil EUR z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF). Na regionální úrovni bude implementace realizována prostřednictvím **Regionálních operačních programů (ROP)**, které mají přislíbenou alokaci 845,1 mil EUR z ERDF. Jak pro IOP tak ROP bude vytvořen koordinační výbor pro oblast cestovního ruchu. Určitá opatření koncepce budou realizována skrze jiné operační programy, a to zejména:

- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Nadnárodní spolupráce
- Program rozvoje venkova ČR

Druhá rovina je zastoupena samotnou státní politikou, která má vytvářet koncepční, legislativní a ostatní předpoklady pro realizaci cestovního ruchu.

Třetí rovinou představuje vztah státní politiky cestovního ruchu k politice cestovního ruchu jednotlivých krajů a obcí. V rámci této implementace je důležitá koordinace mezi státní politikou a politikou samospráv.

Průběžné hodnocení plnění priorit a opatření koncepce

Koncepce státní politiky cestovního ruchu pro období 2007 – 2013 obsahovala 4 základní priority, 13 opatření a celkem 71 aktivit.

Výrazný vliv na plnění těchto priorit mělo zařazení cestovního ruchu do oblasti podpory strukturálních fondů EU. Díky tomuto zařazení získala politika cestovního ruchu poměrně velké finanční zdroje pro svou realizaci. Z tohoto hlediska byla ovšem většina projektů implementována na regionální úroveň (do ROP), což zapříčinilo nedostatečnou koordinaci hlavních aktivit plnění v rámci koncepce ze strany MMR.

Většina aktivit politiky cestovního ruchu byla realizována prostřednictvím řady programů podpory, kdy se jednalo převážně o tyto instituce a zdroje:

- Regiony soudržnosti (ROP)
- Ministerstvo pro místní rozvoj (Integrovaný operační program – priorita 4, Národní program podpory cestovního ruchu, Operační programy přeshraniční spolupráce, rozpočet CzechTourism)
- Ministerstvo zemědělství (Program rozvoje venkova)
- Ministerstvo životního prostředí (OP Životní prostředí – podpora šetrných forem cestovního ruchu)
- Ministerstvo dopravy (OP Doprava – programy budování cyklistické infrastruktury)
- Ministerstvo kultury (IOP 5, podpora památek kulturního dědictví)
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (OP Lidské zdroje a zaměstnanost – vybrané aktivity vzdělávání a školení v odvětvích cestovního ruchu)
- Ministerstvo zahraničních věcí (podpora tvorby image ČR)
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a OP Věda a výzkum)
- Norské fondy
- Kraje (oblast marketingu)

Tab. 2: Souhrnný přehled za priority, zdroj Zpráva o plnění koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR za období 2007 – 2013

Nástroje, resp. programy podpory	Počet projektů		Finanční dotace projektů v mil. Kč	
	abs.	podíl v %	abs.	podíl v %
Priorita 1 - Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů CR	258	9,66	662,12	1,78
Priorita 2 - Rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb CR	1969	73,75	33 420,11	89,99
Priorita 3 - Marketing CR a rozvoj lidských zdrojů	400	14,98	2 691,09	7,25
Priorita 4 - Vytváření organizační struktury CR	43	1,61	365,82	0,98
Celkem	2670	100,00	37 139,14	100,00

Zdroj: MMR, 2011

Z výše uvedené tabulky můžeme vidět reálný přehled podpory rozvoje cestovního ruchu v ČR v období 2007 do poloviny roku 2011. V tomto období bylo podpořeno celkem 2670 projektů cestovního ruchu v celkové finanční alokaci 37, 1 mld. Kč. Většina projektů byla směřována do Priority 2 – Rozšiřování a zkvalitňování infrastruktury a služeb CR – celkem 1969 projektů (73, 7 %) s finanční dotací 33, 4 mld. Kč (90%). Nejvýznamnějšími nástroji pro podporu rozvoje cestovního ruchu v tomto období byly IOP a ROP (MMR, 2007).

4.2 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 – 2020

Politika cestovního ruchu je jednou ze sektorových a regionálních politik, která má přispívat k rozvoji podnikání. Hlavním cílem politiky cestovního ruchu je zvyšovat konkurenceschopnost celého odvětví cestovního ruchu, čímž dochází k udržení jeho ekonomickému významu a také k rozvoji trhu práce vytvářením nových pracovních míst. Významnými cíli jsou také uchování kulturního a přírodního dědictví, čemuž může cestovní ruch také pomoci. Pro stanovení strategické vize a cílů nové Koncepce je důležité vycházet z předešlých či aktuálních programových a strategických dokumentů na evropské i národní úrovni. Velmi důležité je, aby nové vize a cíle korespondovali s prioritami nového programového období 2014 – 2020. Tyto nové vize a cíle korespondují s hlavními cíli jak evropské politiky cestovního ruchu, tak s doporučením nejvýznamnějších mezinárodních organizací v odvětví cestovního ruchu (UNWTO, OECD). Pro budoucí rozvoj cestovního ruchu jsou také významné národní strategické a programové dokumenty, mezi které patří:

- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR
- Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014 – 2020
- Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012 – 2020
- Rámec strategie konkurenceschopnosti
- Národní program reforem České republiky 2011
- Politika územního rozvoje ČR aj.

Vize a cíle Koncepce státní politiky cestovního ruchu 2014 – 2020

Globálním cílem Koncepce je zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni a udržení jeho ekonomické výkonnosti jako důsledek dosažení rovnováhy mezi ekonomickým, socio-kulturním, environmentálním a regionálním rozvojem.

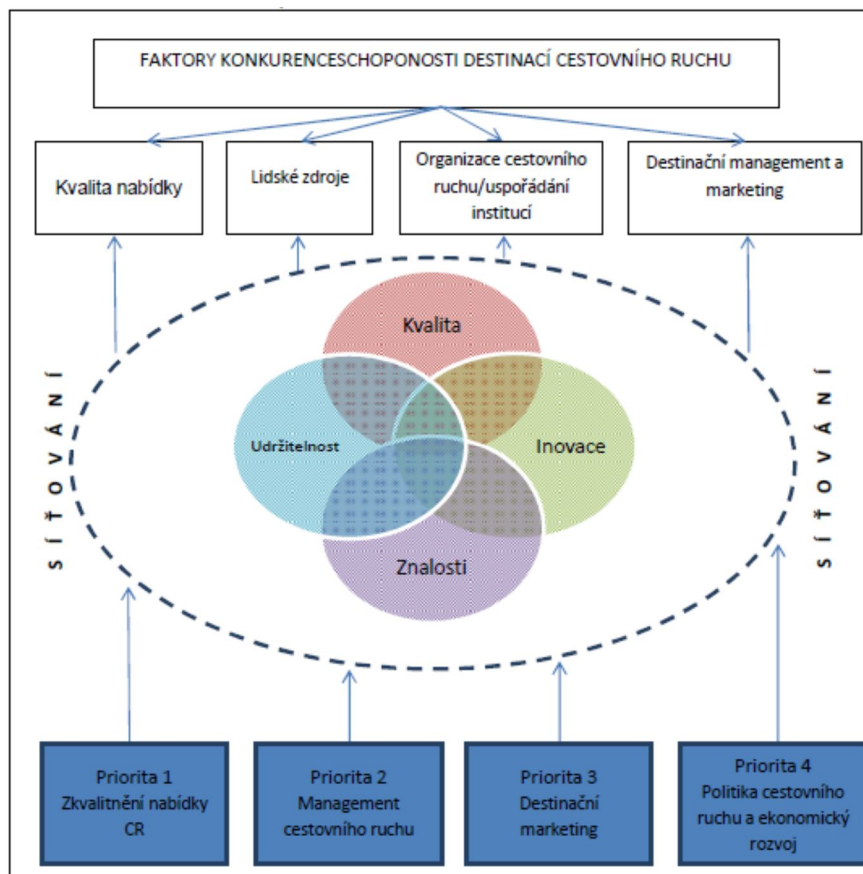
Při formulaci tohoto globálního cíle vychází Koncepce z toho, že by měla moderní politika cestovního ruchu usilovat o:

- růst konkurenceschopnosti cestovního ruchu České republiky v evropském prostoru a kontextu
- udržení relativního ekonomického postavení cestovního ruchu v národním hospodářství (tvorba HDP, zaměstnanost především v malém a středním podnikání)
- odstraňování regionálních disparit zejména v hospodářsky slabých problémových regionech
- podporu využívání kulturního a přírodního dědictví pro rozvoj cestovního ruchu, avšak s garancemi zachování jejich kvality
- posílení role cestovního ruchu v hospodářské a sektorových politikách státu, včetně posílení monitoringu, vyhodnocování a odstraňování negativních vlivů vzniklých cestovním ruchem na přírodní i socio-kulturní prostředí a veřejné zdraví

Cíle Koncepce ke zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu jsou následující:

- posilování kvality nabídky cestovního ruchu včetně kultivace podnikatelského prostředí
- vybudování struktury a kultivace institucí, které efektivně implementují politiku cestovního ruchu
- zvýšení kvality lidských zdrojů jako klíčového faktoru inovačních procesů
- zlepšení přístupu poskytovatelů služeb na trhy cestovního ruchu
- soulad se zásadami udržitelného rozvoje, intenzivnější využívání efektivních nástrojů a inovací v oblasti řízení a marketingu destinací cestovního ruchu
- posílení role cestovního ruchu v hospodářské a sektorových politikách státu

Mezi priority cestovního ruchu patří zkvalitnění nabídky cestovního ruchu, která musí být atraktivní a jedinečná. Důležité je využití přírodních a kulturně-historických předpokladů daných destinací. Tyto předpoklady musí být doplněny kvalitní infrastrukturou a také neméně kvalitními službami. Ovšem vytváření kvalitní nabídky pro zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví nemusí stačit, jelikož ta je ve většině vyspělých zemí na dobré úrovni. Proto je třeba také uplatňovat marketingové aktivity. Realizace marketingových strategií silně korespondují s nabídkou cestovního ruchu. Mezi další prioritu Koncepce patří tzv. destinační marketing, který podporuje celou přípravu tvorbu turistických programů a produktů a který je třeba realizovat jak na národní, tak na regionální úrovni. Poslední prioritou Koncepce je politika cestovního ruchu a ekonomický rozvoj, jejíž součástí je zkvalitnění fungování správních orgánů a krizového managementu v oblasti cestovního ruchu v ČR. S těmito čtyřmi prioritami jsou v určité synergii prvky jako kvalita, znalosti, inovace a udržitelnost, které mají zefektivnit naplňování stanovených cílů Koncepce. **Kvalitou** je myšlena míra schopností destinace uspokojit nároky a očekávání návštěvníků. Zvyšování kvality lze charakterizovat jako poskytování takových služeb, které se co nejvíce blíží očekávanému charakteru služby ve vazbě na požadovanou cenu. Kvalita se musí projevit ve všech ze čtyř priorit Koncepce. Dalším prvkem ve vztahu k plnění priorit a naplňování cílů Koncepce jsou **znalosti**, které jsou velmi důležité při realizaci jednotlivých aktivit. Se znalostmi úzce souvisí prvek **inovací**, jelikož inovaci nabídky v cestovním ruchu lze charakterizovat jako schopnost nabyté znalosti promítnout do konkrétních aktivit a uspět s nimi na trhu. Posledním prvkem všech návrhů je jejich **udržitelnost**. Cestovní ruch je v této oblasti velmi specifickým odvětvím, jelikož svými aktivitami dokáže degradovat svůj vlastní kapitál. Udržitelnost v ekonomickém, environmentálním i sociálním smyslu musí být základem všech strategií a aktivit odvětví cestovního ruchu, na což musí umět reagovat politika cestovního ruchu (MMR, 2013).

Obr. 2: Schéma vazeb mezi navrženými prioritami a opatřeními Konceptu a faktory konkurenceschopnosti
Zdroj: MMR, 2013

Cíle Konceptu			
Posilování kvality nabídky cestovního ruchu včetně kultivace podnikatelského prostředí	Vybudování struktury institucí, které efektivně implementují politiku cestovního ruchu Zvyšování kvality lidských zdrojů	Zlepšení přístupu poskytovatelů služeb na trhy cestovního ruchu	Posílení role cestovního ruchu v hospodářské a sektorových politikách státu
Priority Konceptu			
Priorita 1	Priorita 2	Priorita 3	Priorita 4
Zkvalitnění nabídky cestovního ruchu	Management cestovního ruchu	Destinační marketing	Politika cestovního ruchu a ekonomický rozvoj
Opatření Konceptu			
1.1 Zkvalitňování podnikatelského prostředí v cestovním ruchu 1.2 Výstavba a modernizace základní a doprovodné infrastruktury CR 1.3 Zkvalitnění nabídky služeb CR 1.4 Zkvalitnění nabídky primárního potenciálu CR	2.1 Podpora činnosti organizací cestovního ruchu 2.2 Posílení a inovace řízení destinace 2.3 Rozvoj lidských zdrojů v cestovním ruchu	3.1 Marketingová podpora domácího a příjezdového cestovního ruchu 3.2 Tvorba a marketing národních a regionálních produktů CR 3.3 Marketingové informace	4.1 Politika cestovního ruchu jako součást hospodářské a regionální politiky 4.2 Statistika a výzkum v cestovním ruchu 4.3. Krizové řízení a bezpečnost

Obr. 3: Cíle, priority a opatření Konceptu
Zdroj: MMR, 2013

5. Strukturální politika EU

5.1 Podstata a význam strukturální politiky

Masaryk (1932) uvádí, že *„Solidarita je etickým příkazem, neboť člověk je dlužníkem společnosti, a zříká-li se svých práv a privilegií ve shodě s ideou solidarity, je to jen splácení dluhu za prospěch, který skýtá společnost jednotlivci“*.

Pojem solidarita je úzce spojen s podstatou strukturální politiky a to jako „princip solidarity“, který spočívá v eliminaci negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného rozvoje regionů. Snižování nerovností mezi regiony a posilování jejich hospodářské a sociální soudržnosti jsou základní strukturální procesy, které provázejí realizaci strukturální a regionální politiky a jsou zakotveny v Maastrichtské smlouvě (kapitola XII) jako průvodní princip strukturální politiky EU. Tato regionální a strukturální politika by měla umožnit postupné snižování rozdílů mezi hospodářskou a sociální úrovní regionů v Evropě. Výrazem solidarity se v rámci strukturální politiky EU rozumí podpora od zemí, které mají vysoký ekonomický potenciál vůči zemím, které za nimi ekonomicky výrazně zaostávají (Boháčková, 2009, Novotná, 2007).

„Žádné společenství nemůže vydržet samo o sobě ani nemůže mít význam pro lidi, kteří k němu patří, pokud mají někteří velmi odlišnou životní úroveň a mají tak důvod pochybovat, že společná vůle všech pomůže každému členu (členskému státu) ke zlepšení podmínek jeho obyvatel“ (Thomsonova zpráva, 1973 in Boháčková, 2009)

Regionální nerovnosti, které jsou reprezentovány jevy, jako je nezaměstnanost a nízká příjmová úroveň, vznikají především v důsledku nevhodných hospodářských a sociálních struktur. Aby byly tyto nerovnosti vhodně vyrovnávány, došlo k rozvoji hospodářské a sociální soudržnosti, která realizuje strukturální politiku prostřednictvím strukturálních fondů, mezi které patří fond soudržnosti, fond pro zemědělství a venkov a další.

Pro hodnocení daného území z hlediska diferencí mezi jednotlivými regiony je užíváno celé spektrum kritérií. Jedná se o kritéria přírodní, demografická, ekonomická, sociální, kritérium udržitelné zaměstnanosti, které je dnes velmi důležité aj. Dle těchto kritérií lze vymezit zaostalé či problémové regiony (Boháčková, 2009).

5.2 Počátky strukturální politiky

Na počátku evropské integrace nebyla tématu strukturální politiky věnována nijak zvláštní pozornost. Nově vzniklé Společenství se orientovalo na jiné cíle a strukturální politika ve vztahu k regionům neměla v těchto dimenzích své specifické postavení. Nicméně náznaky o tématu strukturální politiky lze nalézt v některých člancích Smlouvy o EHS z roku 1957. Jako ukázkou lze zmínit:

- *„Posláním Společenství je vytvořením společného trhu a postupným odstraňováním rozdílů mezi hospodářskými politikami členských států podporovat harmonický rozvoj hospodářských činností ve Společenství, nepřetržitý a vyvážený růst, vyšší stabilitu, rychlejší zvyšování životní úrovně a užší kontakty mezi členskými státy“*,
- *„Vytvořením Evropského sociálního fondu pro zlepšování možností zaměstnávání pracovníků přispět ke zvýšení jejich životní úrovně“*,
- *„Založení Evropské investiční banky pro napomáhání hospodářskému růstu Společenství vytvářením nových zdrojů“*.

Zpočátku byla otázka strukturální politiky přenechávána členským zemím Společenství. Důvodem pro vynechání strukturální politiky z tehdejších hlavních priorit bylo to, že tehdejší členské země (Belgické království, Spolková republika Německo, Francouzská republika, Italská republika, Lucemburské velkovévodství a Nizozemské království) a jejich regiony byly až na pár výjimek ekonomicky poměrně vyrovnané. Dalším důvodem jistého „opovrhování“ strukturální politiky bylo vybudování vnitřního trhu, díky němuž měla mít vzniklá liberalizace trhu pozitivní dopad na rozvoj regionů. Tato „omluva“ vynechání strukturální politiky z tehdejších priorit časem snesla velkou kritiku, jelikož vznik vnitřního trhu koncentroval obchodní aktivity do oblastí, které měly kvalitní infrastrukturu či kvalifikovanou pracovní sílu, než do oblastí, pro které by tyto investice byly více přínosné. Politika soudržnosti se začala objevovat až s přístupem nových zemí do Společenství a to především díky rostoucí diferenci v územní ekonomické výkonnosti a v sociální úrovni. První zmínky k regionálnímu přístupu v rámci politiky Společenství byly zaznamenány v roce 1969 v Memorandu Komise (EHS) Radě *„O koordinaci hospodářských politik a spolupráci v měnových otázkách uvnitř Společenství“*. Toto memorandum se zabývalo otázkou

společných politik a dopady jejich existence v jednotlivých členských státech. Vzhledem k diferencí těchto dopadů na ekonomiky členských zemí bylo ohroženo tempo růstu celého Společenství (Boháčková, 2009, Wokoun, 2002).

„... Komise shledává za nezbytné, aby ty strukturální problémy, které se zohledňují v jednotlivých členských státech v rámci jejich rozvojových a stabilizačních politik, byly silněji zdůrazněny a aby se Výbor pro střednědobé hospodářské politiky tím zabýval, vypracoval pro tyto problémy řešení, která by na úrovni Společenství byla koordinována způsobem odpovídajícím obecné linii střednědobých programů ...“ (O koordinaci hospodářských politik a spolupráci v měnových otázkách uvnitř Společenství, 1969 in Boháčková, 2009)

Významným mezníkem ve strukturální politice EU byl rok 1973, kdy byla Komisí předložena tzv. Thomsonova zpráva (Zpráva o regionálních problémech v rozšířeném společenství). Tato zpráva konstatuje skutečnost rozšiřování Společenství, čímž ovšem nedochází k vyrovnanému rozšiřování, ale prohlubují se regionální disparity. Důvody pro existenci regionální politiky jsou jak ekonomické, tak morální a environmentální. Vznik strukturální politiky je zde v souvislosti se zavedením jednotné měny.

„Proto je jasné, že rychlý pokrok směrem k Hospodářské a měnové unii by se zastavil, kdyby národní ekonomiky nepodstoupily potřebnou transformaci, aby se vyhnuly nadměrným rozdílům mezi ekonomikami členských států. ...Od žádného členského státu nelze očekávat, že bude podporovat ekonomickou a měnovou disciplínu danou Hospodářskou a měnovou unií bez soudržnosti Společenství, vyjádřené formou podpůrných finančních prostředků. Stejně tak členské státy musí být připraveny disciplinovaně akceptovat podmínky stanovené pro zavedení Hospodářské a měnové unie. Na plnění podmínek Hospodářské a měnové unie závisí přiznávání finančních podpor Společenství ...“, (Thomsonova zpráva, 1973 in Boháčková, 2009)

Thomsonova zpráva jako první definuje příčiny a charakter regionální nerovnováhy. Za regionálně disparitní oblasti považuje především oblasti s vysokou nezaměstnaností. Analýza obsažená v Thomsonově zprávě dále představuje následující návrhy na regionální politiku:

- Regionální politika Společenství nebude nahrazovat národní regionální politiky, ale bude je doplňovat tak, aby docházelo ke snižování hlavních regionálních disparit napříč Společenstvím.
- Společenství se bude snažit o řešení nerovnoměrné koncentrace ekonomických aktivit (nadměrná koncentrace podnikatelských aktivit v některých regionech versus nejchudší regiony).
- Úspěšnost regionální politiky vyžaduje nové stimuly a regulující nástroje.
- Koordinace národních regionálních politik musí být skutečná, nikoliv pouze deklarovaná. K tomuto účelu se doporučuje založit instituci na poradní úrovni „Výbor Společenství pro regionální rozvoj“.
- Hlavním finančním nástrojem podpory Společenství fungujícím na principu doplňkovosti by měl být „Fond regionálního rozvoje“. Výši prostředků v tomto fondu bude navrhovat Evropská komise s ohledem na zájmy Společenství.
- Fond regionálního rozvoje bude poskytovat prostředky s ohledem na priority Společenství, ne na priority a potřeby jednotlivých národních států. „...*přijetí tohoto principu bude důležitým testem solidarity Společenství.*“ (Thomsonova zpráva, 1973 in Boháčková, 2009)

V roce 1974 na summitu v Paříži bylo rozhodnuto o zřízení Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF). Pro zřízení tohoto fondu se zasloužila tzv. kohezní koalice, která byla zastoupena Velkou Británií, Dánskem, Irskem a Itálií, což byly země s regionálními diferencemi. Strukturální politika v rámci ERDF se má zaměřovat na integraci Společenství formou posílení regionální politiky, která má za cíl eliminovat regionální disparity. Pro účinné fungování regionální politiky je třeba průběžně monitorovat a analyzovat situaci v jednotlivých regionech. Evropské komisi tyto analýzy přinesou důležité informace pro stanovení tzv. prioritních cílů a hlavních směrů regionální politiky. Za zásadní předpoklad úspěšnosti regionální politiky se v rámci ERDF považuje její koordinace na úrovni států a Společenství.

Celá nově vzniklá koncepce regionální politiky se začala utvářet pomocí regionálních rozvojových programů jednotlivých členských států. Tyto regionální rozvojové programy vycházely ze „Schématu regionálních rozvojových programů“, které navrhla Evropská komise. Cílem bylo zohlednit rozdíly mezi členskými státy, velikost a polohu územních

jednotek a jasně vymezit regiony. Schéma regionálních rozvojových programů bylo rozděleno do pěti kapitol:

- **Hospodářská a sociální analýza** (charakteristika regionálních problémů, včetně jejich příčin, popis hospodářského a sociálního vývoje, nejvýraznější regionální disparity, možnosti rozvoje, hospodářský vývoj v důsledku investic)
- **Rozvojové cíle** (stanovení cílů, které mají mít příznivý dopad nejen na regionální, ale i národní úrovni)
- **Rozvojové aktivity** (přímá regionálně politická opatření – regionální podpora, decentralizace veřejných služeb, systémy meziregionálního financování)
- **Finanční prostředky** (objem finanční podpory dle zdrojů financování, druhu výdajů, regionů, rozpočtu)
- **Realizace** (institucionální odpovědnost za naplňování rozvojových cílů)

Celá sedmdesátá léta můžeme charakterizovat jako snahu dostat regionální politiku mezi politiky řízené evropskými institucemi, charakterizovat regionální politiku společnými prioritami, přístupy, nástroji a spolufinancovat ze společných zdrojů. Tato snaha byla z větší části naplněna vznikem již právě zmíněných regionálních programů a založením ERDF.

Počátkem 80. let začíná regionální politika překračovat hranice členských států a v rámci regionálních rozvojových programů začíná spolupracovat na úrovni příhraničních regionů. Tato politika začíná být uplatňována v důsledku špatné situace právě v oblastech ležících na státních hranicích. Jeden z prvním uplatňovaných programů byl zahájen mezi Nizozemím a Spolkovou republikou Německo.

V roce 1981 vstupuje do Společenství Řecko, které je následováno vstupem Portugalska a Španělska v roce 1986. Rozšiřování Společenství o nové země s sebou nese nová opatření v rámci regionální politiky. Vstupem výše uvedených zemí se Společenství rozšířilo o nepříliš ekonomicky výkonné země, tudíž stávající členové požadovali finanční kompenzace za souhlas s rozšířením. Těmito finančními kompenzacemi se stalo financování tzv. integrovaných středomořských programů (Integrated Mediterranean Programmes – IMP), ve kterých byl prvně v praxi uveden princip programování. V rámci tohoto programu se začalo uplatňovat dlouhodobé plánování rozvojových aktivit (Boháčková, 2009, Wokoun, 2002).

Významným dokumentem pro další rozvoj regionální politiky se stal Jednotný evropský akt (JEA), který reviduje Římské smlouvy se snahou dát nový impuls evropské integraci za účelem dokončení vnitřního trhu.

„... K podpoře celkového harmonického vývoje Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k posilování své ekonomické a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrnosti mezi různými regiony a zaostalosti regionů, jimž se dostává nejmenší podpory ... „ (Jednotný evropský akt, 1986 in Boháčková, 2009)

V dokumentu jsou také zmíněny finanční nástroje podporující regionální politiku a to především Evropský fond regionálního rozvoje, který je dle JEA

„... určen k tomu, aby pomohl napravit regionální nerovnováhy ve Společenství prostřednictvím strukturálních změn v regionech, jejichž rozvoj zaostává, a pomocí konverze upadajících průmyslových regionů ...“ (JEA, 1986 in Boháčková, 2009)

Důležitým bodem v rámci JEA je také zavedení speciálních statistických jednotek NUTS (viz kapitola 6.), jejichž vznik je zásadní pro aplikaci strukturálních nástrojů.

Pro období 1989 – 1993 byly v Bruselu v roce 1988 stanoveny tzv. Cíle, které byly stanoveny Evropskou komisí.

Cíl 1 – podpora rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů;

Cíl 2 – přeměna regionů nebo jejich částí, které jsou vážně ohroženy hospodářským úpadkem;

Cíl 3 – boj s dlouhodobou nezaměstnaností a podpora integrace mladých lidí a osob vyřazených z trhu práce do pracovního procesu;

Cíl 4 – podpora adaptace pracovníků na hospodářské změny a na změny ve výrobě;

Cíl 5a – podpora rozvoje venkovských regionů s urychlením změn v zemědělství v rámci reformy společné zemědělské politiky a podporou modernizace a restrukturalizace rybolovu;

Cíl 5b – podpora rozvoje venkovských regionů umožněním rozvoje a strukturálních změn venkovských regionů.

Předmětem regionální politiky se staly cíle 1, 2, a 5b, cíle 3, 4, 5a jsou cíle celospolečenské (Novotná, 2007; Boháčková, 2009).

Jedním z nejvýznamnějších dokumentů EU se v roce 1992 stala Smlouva o Evropské unii (tzv. Maastrichtská smlouva), která vstoupila v platnost 1. 11. 1993. Zde je regionální politice věnována velká část. Dle Hlavy XIV. – Hospodářská a sociální soudržnost se Společenství

„... zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů včetně venkovských oblastí ...“

„... dále podporuje dosahování cílů prostřednictvím strukturálních fondů, Evropské investiční banky a jiných dostupných finančních zdrojů ...“

Vůči Evropskému fondu regionálního rozvoje stojí

„... aby svou účastí na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí pomáhal odstraňovat zásadní rozdíly ve Společenství ...“

Pro problematiku strukturální politiky a politiky soudržnosti byl nově zřízen tzv. Výbor regionů, což je politické shromáždění reprezentantů regionů EU, který má pracovat na základě zásad subsidiarity, blízkosti a partnerství (Smlouva o Evropské unii, 1992 in Boháčková, 2009)

V 90. letech se Evropská unie začala zabývat možným připojením postsocialistických republik do evropských struktur. Pro tyto země vytvořila EU tzv. předvstupní nástroje, které měly usnadnit vstup do EU. Základem této pomoci bylo naučit kandidátské země pracovat se strukturálními podporami. Mezi tyto nástroje patřily programy ISPA, SEPARD a PHARE (podrobněji viz Box. 1) (Evropská komise, 2008; Boháčková, 2009).

Box. 1: Fondy předvstupní pomoci

PHARE (Poland and Hungary: Assistance for Restructuring Their Economies)

Program původně určen pro Polsko a Maďarsko, nicméně postupně začal poskytovat finanční prostředky deseti kandidátským zemím střední a východní Evropy. Cíl tohoto programu se zaměřoval na plnění podmínek pro vstup do EU. V letech 1989 až 1999 byl rozpočet programu 11 miliard EUR. Pro období 2000 – 2006 měl rozpočet připraven 10 miliard EUR. Podpora se týkala především sociální a ekonomické soudržnosti a postupně byly finance směřovány na budování institucí. ČR bylo do roku 2000 přiděleno 756 milionů EUR. Po přistoupení k EU byl program PHARE nahrazen ERDF a Evropským sociálním fondem (ESF).

ISPA (Instrument for Structural Policie for Pre-accession)

Program ISPA měl pomoci kandidátským zemím přizpůsobit se normám infrastruktury EU pomocí investičních projektů v oblasti infrastruktury životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Roční výše prostředků byla pro všechny kandidátské země stanovena na 1 mld EUR. V období 2000 – 2006 bylo pro ČR každoročně určeno 70 mil. EUR. Po vstupu dané země do EU převzal úlohu ISPA Fond soudržnosti.

SAPARD (Speciál Accession Programme for Agriculture and Rural Developement)

Program SAPARD se zaměřoval na investice do oblasti zemědělství a rozvoje venkova. Ročně byla na program SAPARD alokována částka 520 mil. EUR pro všech deset kandidátských zemí. ČR obdržela roční alokaci cca 22 mil. EUR. Tento program byl po vstupu země do EU nahrazen Evropským zemědělským podpůrným a záručním fondem (Evropská komise, 2008; Boháčková, 2009).

Regionální politika po roce 2000 byla prvně realizována pro programovací období 2000 – 2006. Pro toto období lze zdůraznit dvě hlavní témata a to, zjednodušení návrhu a procedur politiky soudržnosti a příprava na rozšíření Společenství. V tomto období nedocházelo k žádným výrazným změnám ve vztahu k regionální politice. Jednou z nejvýraznějších změn bylo snížení počtu prioritních cílů regionální politiky, která nově obsahovala tři cíle, přičemž první dva jsou regionální a třetí plošný:

- Cíl 1 - Podpora rozvoje a strukturální adaptace zaostávajících regionů
- Cíl 2 - Hospodářská a sociální koheze oblastí, které čelí strukturálním obtížím

- Cíl 3 - Adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti

Snížení počtu prioritních cílů nastalo důsledkem po větší efektivnosti využívání finančních prostředků. Zároveň došlo ke striktnímu oddělení finančních prostředků pro stávající členské země a země kandidátské. Jednou z významných priorit se stala také politika rozvoje venkova. Tuto problematiku měl za úkol podpořit nově vzniklý Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD). Navazující programovací období 2007 – 2013 (viz kapitola 8.) v rámci regionální politiky a politiky soudržnosti EU bylo zaměřeno na následující priority:

- Více strategický přístup v rámci programů politiky soudržnosti
- Zaměření programů na růst a zaměstnanost
- Konzistentnost s ostatními politikami a prioritami Společenství
- Zaměření na sektory, které jsou důležité pro splnění cílů lisabonské strategie
- Snížení počtu finančních nástrojů pro ekonomickou kohezi

Pro toto období byly stanoveny také nové cíle politiky soudržnosti:

- Konvergence – podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost
- Evropská územní spolupráce – podpora harmonického a vyváženého rozvoje území

1.1. 2014 vstoupilo v platnost programovací období 2014 – 2020 (viz. kapitola 9.) (Boháčková, 2009; Stejskal, 2009; Wokoun, 2002).

5.3 Principy regionální politiky

Regionální (strukturální) politika a využívání strukturálních fondů vycházejí při financování jednotlivých projektů ze základních principů:

- **Koncentrace** – tento princip spočívá v tom, že prostředky z fondů by měly být využívány pouze k realizaci předem stanovených cílů a soustředěny do regionů s největšími problémy s cílem dosáhnout co největšího možného užitku.

Tento princip má tři aspekty:

- **Koncentrace zdrojů:** větší část zdrojů ze strukturálních fondů (70% v období 2014 – 2020) je soustředěna na nejchudší regiony a země.
 - **Regiony a země:** cílení investic na hlavní růstové priority
 - **Koncentrace výdajů:** na počátku každého programového období jsou každému programu přiděleny finanční prostředky na daný rok. Tyto finanční prostředky musí být vynaloženy do konce druhého roku po jejich přidělení.
-
- **Tvorba programů** – politika soudržnosti klade důraz na komplexní přístup k řešení problémových regionů. Prostředky fondů jsou alokovány na základě víceletých a víceoborových programů, které jsou sladěny s cíli a prioritami EU.
 - **Partnerství** – zahrnuje úzkou vertikální i horizontální spolupráci mezi orgány na všech úrovních, které rozhodují o umístění finanční pomoci ze strukturálních fondů. Tento přístup pomáhá zajistit, aby byla opatření přizpůsobena místním a regionálním potřebám a prioritám.
 - **Adicionalita** – princip stanovuje, že finance ze strukturálních fondů mají pouze doplňovat ostatní veřejné výdaje, nikoli je nahrazovat. Členské státy nemohou v žádném případě využívat finanční prostředky EU jako náhradu vlastních rozpočtových výdajů.

Doplňkové principy:

- **Monitorování a vyhodnocování** – tento princip je založen na průběžném sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkové efektivity vynakládaných prostředků. Hodnotí se předpokládaný dopad projektu (ex-ante) před jeho schválením, realizace projektu a hodnocení přínosů projektu (ex-post)
- **Subsidiarita** – vyjadřuje nutnost plnění cílů na co nejnížší možné úrovni
- **Solidarita** – ekonomicky vyspělejší země financují rozvoj států hospodářsky méně rozvinutých formou příspěvků do společného rozpočtu (Stejskal, 2009; Novotná, 2007).

6. Klasifikace územních statistických jednotek

Aby mohla regionální politika společenství plnit vůči jednotlivým regionům svou funkci, bylo nutné, aby tato území byla jasně kvantitativně a kvalitativně vymezena. Od roku 1988 v souvislosti s reformou strukturálních fondů se začala v legislativě Společenství používat klasifikace územních jednotek pro účely statistiky. Jednotné vymezení územních jednotek, které vypracoval Statistický úřad Evropského společenství - Eurostat pod názvem *Systematizace územních statistických jednotek NUTS (Nomenclature Unit of Territorial Statistic)*, rozděloval celé území Společenství v rámci jednotlivých členských států na srovnatelné územní celky. K zásadnímu kroku došlo v roce 2003 přijetím Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1059/2003 o zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS). Dle nařízení je zdůrazněna nutnost:

- stanovit regiony na základě objektivních kritérií (aby byla zajištěna nestrannost)
- stabilizace regionů (nemělo by docházet k příliš častým změnám v jejich vymezení)
- používání minimálně tří úrovní hierarchického třídění, přičemž členské státy mohou mít podle vlastního uvážení další úrovně členění (např. pro úroveň NUTS 4 a NUTS 5 vymezení LAU)

Pro zařazení do dané úrovně NUTS je rozhodující počet obyvatel. Klasifikační kritérium k jednotlivým úrovním NUTS můžeme vidět v následující tabulce.

Tab. 3: Klasifikační kritéria zařazení NUTS

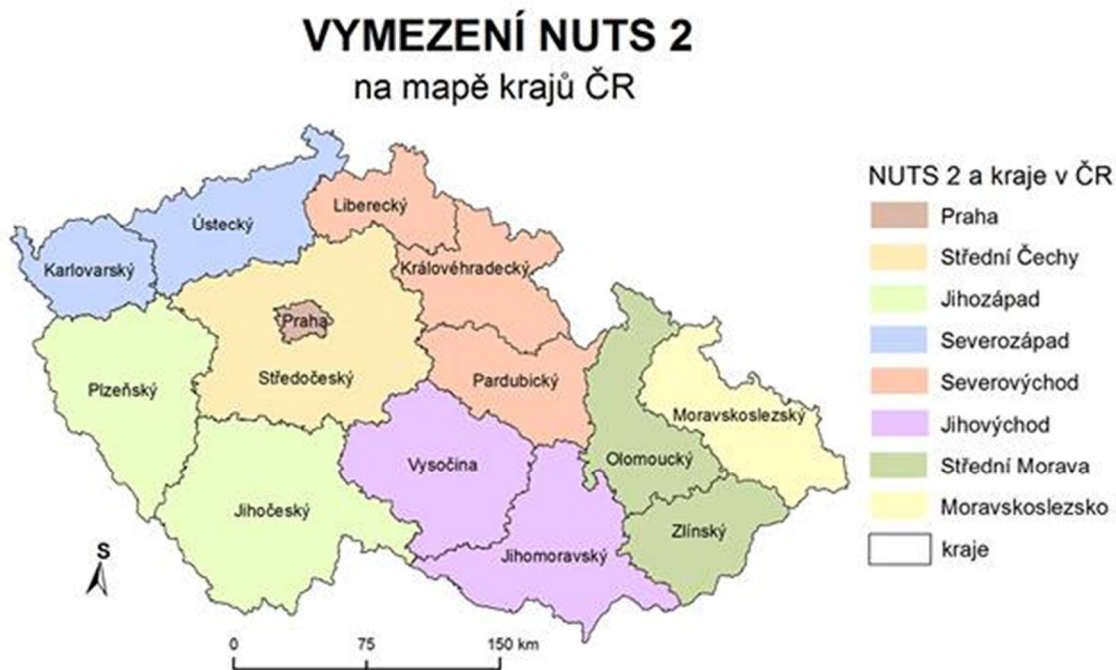
Úroveň NUTS	Počet obyvatel	
	minimum	maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Boháčková, 2009, vlastní úpravy

Na příkladu České republiky se při vymezení územních jednotek vycházelo z ústavního zákona č. 347/1997 Sb. Dle tohoto zákona je celé území ČR považováno za NUTS 0 (stát) i NUTS 1 (území). NUTS 2 reprezentují tzv. Vyšší územní samosprávné celky, kterých je na našem území 8. Ty se dále dělí na kraje, kterých je 14. Úroveň NUTS 4 zastupují okresy a na úrovni NUTS 5 jsou zastoupeny obce.

Při vymezení územních jednotek v ČR se vycházelo z:

- respektování velikosti územních jednotek dle doporučení EU,
- respektování principu skladebnosti a vztahu k administrativně správnímu dělení státu,
- podobnosti jednotek nižšího řádu vytvářejících jednotku vyššího řádu,
- zabezpečení souboru dat a informací požadovaných ze strany EU,
- uplatňování pravomoci zastupitelských sborů a orgánů státní správy na úrovni kraje (Boháčková, 2009).

Obr. 4: Vymezení NUTS 2 na mapě krajů ČR
Zdroj: vlastní zpracování

7. Přehled strukturálních fondů

Regionální politika EU, která je nazývána také politikou hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) úzce souvisí s principem solidarity EU, kdy ekonomicky vyspělejší státy podporují rozvoj chudších států a regionů. Regionální politika podporuje regiony, které nedosahují 75% průměru úrovně HDP EU na osobu, regiony se sociálními problémy a poškozeným životním prostředím. Jako hlavní nástroj pro tuto podporu slouží strukturální fondy. Zdrojem financí pro strukturální fondy jsou příspěvky všech členských států do společného rozpočtu Unie. Samotná finanční podpora je dále směřována na národní či regionální orgány členských zemí zodpovědné za řízení rozvojových programů.

Hlavním nástrojem regionální politiky EU jsou dva strukturální fondy (Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond) a Fond soudržnosti (Kohezní fond). Naplň těchto fondů se v porovnání mezi „dobíhajícím“ obdobím 2007 – 2013 a obdobím 2014 – 2020 nijak výrazně nezměnila (Stejskal, 2009, Novotná, 2007).

Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund - ERDF)

Tento fond byl založen v roce 1975. Jeho cílem je posílení ekonomické a sociální soudržnosti v EU vyrovnáváním rozdílů mezi jejími regiony. Zaměřuje se především na modernizaci a posilování hospodářství. Objemem prostředků jde o největší a nejvýznamnější strukturální fond. Tyto prostředky jsou určeny na investice do výroby vedoucí ke tvorbě nových pracovních míst a na investice do dopravní, vzdělávací, sociální a zdravotní infrastruktury.

ERDF financuje:

- produktivní investice pro vytváření a zachování trvale udržitelných pracovních příležitostí
- investice do infrastruktury
- rozvoj vnitřního potenciálu podporujících místní rozvoj a zaměstnanost a činnost malých a středních podniků
- podpora služeb pro podniky
- převod technologií
- zlepšení přístupu podniků k financím
- přímé podpory investic

- vytváření infrastruktury pro místní rozvoj a rozvoj zaměstnanosti
- podpora strukturám místních služeb pro vytvoření nových pracovních míst

Evropský sociální fond (European Social Fund - ESF)

Evropský sociální fond byl založen v roce 1960 jako hlavní nástroj sociální politiky a zaměstnanosti EU. ESF se zaměřuje na zlepšování příležitostí k zaměstnání a vzdělávání v celé EU. Dále se snaží zlepšovat situaci nejzranitelnějších osob ohrožených chudobou. Financuje především neinvestiční projekty. V období 2014 – 2020 se bude ESF zaměřovat na čtyři tematické cíle politiky soudržnosti:

- podpora zaměstnanosti a mobility pracovních sil
- podpora sociálního začleňování a boje proti chudobě
- investování do vzdělávání, dovedností a celoživotního vzdělávání
- posilování institucionálních kapacit a efektivní práce orgánů veřejné správy

Fond soudržnosti (FS, Kohezní fond, Cohesion Fund - CF)

Kohezní fond založila v roce 1993 Maastrichtská smlouva. Jedná se o nástroj solidarity, jehož úkolem bylo pomáhat slabším zemím splnit tzv. maastrichtská kritéria (vstup do Hospodářské a měnové unie). Fond soudržnosti se zaměřuje na členské státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90% průměru EU. Cílem tohoto fondu je eliminovat hospodářskou a sociální nerovnost a podporovat udržitelný rozvoj. Od ERDF a ESF se liší tím, že je určen na podporu chudších států, nikoli regionů. Financovány jsou investiční (infrastrukturní) projekty zaměřené na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (transevropské dopravní sítě) a na ochranu životního prostředí. V období 2014 – 2020 se Fond soudržnosti vztahuje na Bulharsko, Českou republiku, Estonsko, Chorvatsko, Kypr, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Maltu, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko a Slovinsko (Stejskal, 2009; Wokoun, 2002; EurActiv, 2004-2014)

8. Programovací období 2007 – 2013

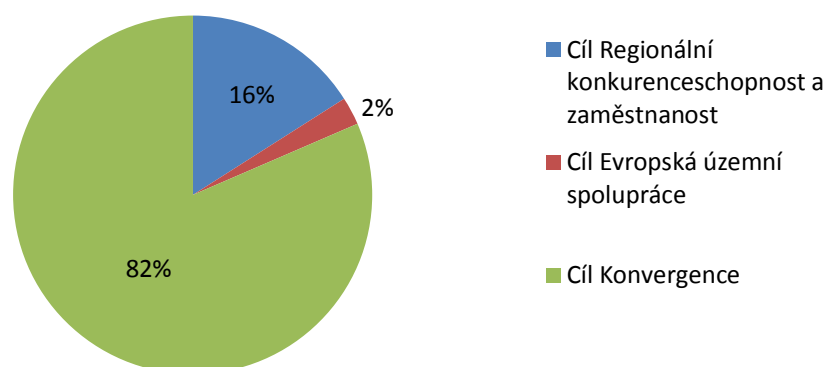
V programovacím období 2007 – 2013 se přestalo hovořit o strukturální či strukturálně-regionální politice, ale začal být užíván termín „politika soudržnosti“. Politika soudržnosti by měla přispívat ke zvyšování ekonomické prosperity, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti na regionální úrovni. Těmto požadavkům odpovídají i prioritní cíle tohoto období.

Při tvorbě cílů pro rozvoj EU v letech 2007 – 2013 reagovaly instituce na zasedání Evropské rady v Lisabonu ve dnech 23. a 24. března 2000 a v Goteborgu ve dnech 15. a 16. června 2001. Na těchto zasedáních byla jako hlavní nástroj pro růst a zaměstnanost uznána **politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS)** (Boháčková, 2009).

Politika HSS neboli strukturální politika EU byla v období 2007 – 2013 realizována prostřednictvím **tří cílů**:

1. **Konvergence** – pro tento cíl je zásadní zlepšování podmínek a podpora aktivit, které povedou ke sblížení nejméně rozvinutých členských států a regionů EU (oblasti s HDP nižším než 75% průměru EU). Podpora je v rámci tohoto cíle uplatňována skrze fondy ERDF, ESF a FS. V rámci ČR do tohoto cíle spadají všechny regiony soudržnosti kromě hl. m. Prahy.
2. **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** – tento cíl je zaměřen na posilování konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů a jejich zaměstnanosti v regionech předvídaním hospodářských a sociálních změn. Tento cíl je financován z fondů ERDF a ESF. Podporovány jsou státy a regiony, které nejsou podporovány z cíle 1. V rámci ČR sem patří i hl. město Praha.
3. **Evropská územní spolupráce** – cíl Evropská územní spolupráce je soustředěn na posilování přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ. Konkrétně je zaměřen na specifické problémy území rozdělených národními hranicemi. Financování probíhá prostřednictvím ERDF (Novotná, 2007; Boháčková, 2009).

Rozdělení finančních prostředků dle jednotlivých cílů (v %)

Obr. 5: Přehled finančních prostředků dle jednotlivých cílů programovacího období 2007 - 2013

Zdroj: MMR, 2007, vlastní úprava

Tab. 4: Finanční prostředky jednotlivých cílů politiky HSS pro období 2007 – 2013 za EU a ČR

Cíl	EU (€)	ČR (€)
Konvergence	283 mld.	25,8 mld.
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,9 mld.	419,1 mld.
Evropská územní spolupráce	8,7 mld.	389 mld.

zdroj MMR, 2007, vlastní úprava

8.1 Programovací období 2007 – 2013 v ČR

Dle nařízení Evropské rady z roku 2006 musí každý členský stát předložit národní strategický referenční rámec (NSRR), který bude zajišťovat, že podpora z fondů je v souladu se strategickými obecnými zásadami Společenství pro soudržnost bude určovat určité propojení mezi prioritami Společenství na jedné straně a národním programem reforem na straně druhé. Stručně se jedná o referenční nástroj pro přípravu programování fondů.

NSRR pro Českou republiku zahrnuje pro programové období 2007 – 2013 18 operačních programů v gesci českých řídicích orgánů (ŘO). V rámci cíle Konvergence se jedná o 8 tematických a 7 regionálních operačních programů. Cíl – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost obsahuje dva operační programy pro Hl. m. Prahu. Poslední cíl – Evropská územní spolupráce zahrnuje 9 operačních programů (OP), z nichž podíl na celkové alokaci z fondů EU obsahuje jen jeden OP. Ostatních 8 OP není zahrnuto v gesci českých řídicích orgánů. Na financování těchto OP je ČR pro toto programové období přiděleno celkem 26,3 mld. €. Jednotlivé OP můžeme vidět v následující tabulce.

Tab. 5: Přehled jednotlivých OP pro programovací období 2007 - 2013

Zkratka OP	Název OP / ROP a zdroj financování	Řídící orgán	Podíl na alokaci NSRR (%)
1. Cíl: Konvergence			
Tematické OP			
1. OP D	OP Doprava (FS/ERDF)	Ministerstvo dopravy	21,8
2. OP ŽP	OP Životní prostředí (FS/ERDF)	Ministerstvo životního prostředí	18,4
3. OP PI	OP Podnikání a inovace (ERDF)	Ministerstvo průmyslu a obchodu	11,7
4. OP VaVpl	OP Výzkum a vývoj pro inovace (ERDF)	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	7,7
5. OP VK	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (ESF)	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	6,6
6. OP LZZ	OP Lidské zdroje a zaměstnanost (ESF)	Ministerstvo práce a sociálních věcí	7,1
7. IOP	Integrovaný OP (ERDF)	Ministerstvo pro místní rozvoj	6
8. OP TP	OP Technická pomoc (ERDF)	Ministerstvo pro místní rozvoj	0,7
Regionální OP			
9. ROP SZ	ROP pro NUTS II Severozápad (ERDF)	RR Severozápad (Ústí nad Labem)	2,9
10. ROP MS	ROP pro NUTS II Moravskoslezsko (ERDF)	RR Moravskoslezsko (Ostrava)	2,8
11. ROP JV	ROP pro NUTS II Jihovýchod (ERDF)	RR jihovýchod (Brno)	2,7
12. ROP SM	ROP pro NUTS II Střední Morava (ERDF)	RR Střední Morava (Olomouc)	2,5
13. ROP SV	ROP pro NUTS II Severovýchod (ERDF)	RR Severovýchod (Hradec Králové)	2,5
14. ROP JZ	ROP pro NUTS II Jihozápad (ERDF)	RR Jihozápad (České Budějovice)	2,4
15. ROP SČ	ROP pro NUTS II Střední Čechy (ERDF)	RR Střední Čechy (Praha)	2,1
2. Cíl: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost			
16. OP PK	OP Praha-konkurenceschopnost (ERDF)	Magistrát hlavního města Prahy	0,8
17. OP PA	OP Praha-Adaptabilita (ESF)	Magistrát hlavního města Prahy	0,4
3. Cíl: Evropská územní spolupráce			
18. ČR-PL	OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko (ERDF)	Ministerstvo pro místní rozvoj	0,8
19. ČR-SR*	OP Přeshraniční spolupráce SR-ČR (ERDF)	-	-
20. R-ČR*	OP Přeshraniční spolupráce Rakousko-ČR (ERDF)	-	-
21. S-ČR*	OP Přeshraniční spolupráce Sasko-ČR (ERDF)	-	-
22. B-ČR*	OP Přeshraniční spolupráce Bavorsko-ČR (ERDF)	-	-
23. OP MS*	OP Mezuregionální spolupráce	-	-
24. OP NS*	OP Nadnárodní spolupráce	-	-
25. Interact*	Servisní program INTERACT II	-	-
26. ESPON*	Program ESPON 2013	-	-

* OP není v gesci českého řídicího orgánu

Zdroj: MMR, 2013, vlastní úprava

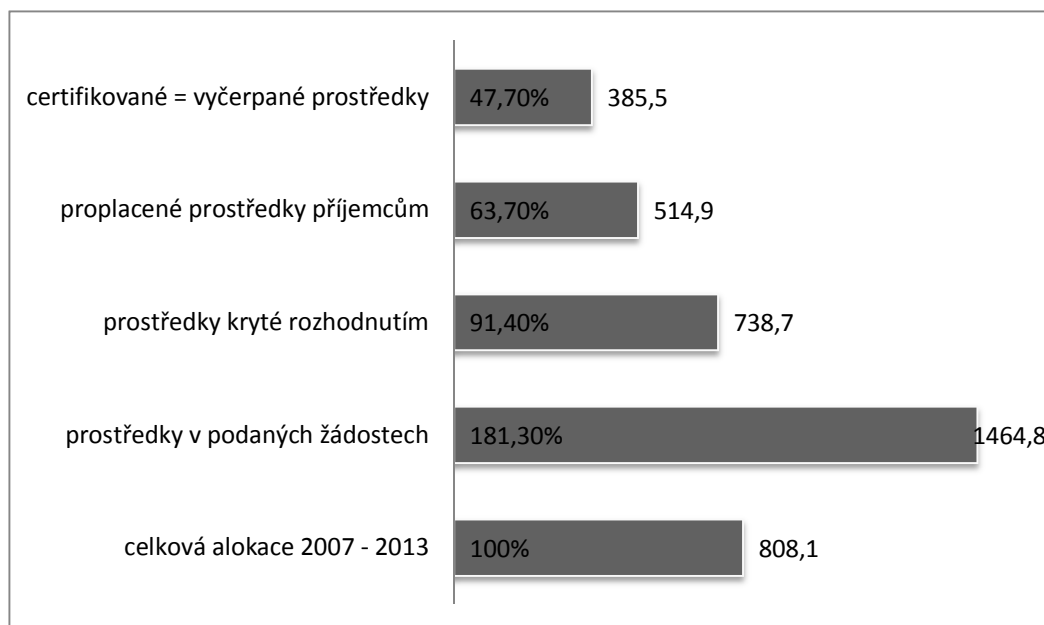
8.2 Současný stav čerpání fondů ČR v programovacím období 2007 – 2013

Ačkoli je formálně programovací období k 31. 12. 2013 ukončeno, čerpání finančních prostředků v rámci tohoto období nadále pokračuje. Tato skutečnost je podmíněna nařízením Evropského parlamentu a Rady EU o plnění pravidla $n+3/n+2$ (viz Box. 2). Z tohoto důvodu nemůžeme již zhodnotit programovací období jako ukončené, jelikož čerpání ze strukturálních fondů ještě pokračuje.

Box. 2: Pravidlo $n+3/n+2$

Pravidlo N+3/N+2

Jedná se o administrativní nástroj, který má zajistit plynulost čerpání finančních prostředků ze SF/ FS. Dle tohoto pravidla musí být alokace podpory pro daný rok vyčerpána v následujících třech / dvou kalendářních letech. Pravidlo $n+2$ zavazuje členské země splnit daný závazek vůči EU do dvou let od přijetí tohoto závazku. U pravidla $n+3$ je tato doba stanovena na tři roky. Pro finanční prostředky z let 2008, 2009 a 2010 je platné pravidlo $n+3$. Na alokace z let 2011, 2012 a 2013 se vztahuje pravidlo $n+2$ (MMR, 2012).

Obr. 6: Stav čerpání ze SF/ FS v mld. Kč v programovacím období 2007 – 2013 k 31. 12. 2014

Zdroj: MMR, 2013

Od počátku programového období k 3. 1. 2014 bylo v rámci politiky HSS EU pro ČR podáno celkem 103 919 žádostí o podporu v celkové hodnotě 1464,8 mld. Kč, což představuje 181,3 % z celkové alokace na programové období 2007 – 2013. Tato hodnota výrazně převyšuje možnosti alokace, což potvrzuje fakt, že zájem ze strany příjemců o dotaci je vysoký. Dalším vcelku pozitivním údajem je to, že poptávka ze strany žadatelů vykazuje jistou kvalitu, což nám dokazuje údaj, že řídicí orgány operačních programů doposud vydaly 49 070 Rozhodnutí / Smluv o poskytnutí dotace v celkové výši 738,7 mld. Kč, což představuje 91,4 % z celkové alokace. Již poměrně nepříznivé údaje můžeme sledovat u proplacených prostředků příjemcům, které dosahují hodnoty 514,9 mld. Kč, což tvoří 63,7 % celkové alokace pro toto programové období. Hodnota 63,7 % při ukončení programovacího období a 2 roky před vypršením pravidla n+2 není lichotivá a ukazuje jisté vnitřní problémy v rámci procesu čerpání. Tyto problémy se mohou vyskytovat jak na straně příjemců (odchýlení se o původně schválené verze projektu jak po věcné, tak po finanční stránce), tak i řídicích orgánů (administrativní překážky). Certifikované prostředky, tedy již vyčerpané tvoří 47,7 % celkové alokace, což představuje hodnotu 385,5 mld. Kč. Tato hodnota nedosahuje ani polovinu hodnoty celkové alokace i přes výrazné zlepšení v posledním roce (v lednu 2013 činila hodnota certifikovaných prostředků 29,8 % z celkové alokace). Dle Zahradníka (2013) je tento stav odrazem situace, kdy Evropská komise nepovažuje určitý počet projektů a objem prostředků pro ně určený za dostatečně připravený a odpovídající pravidlům kohézní politiky. Tím pádem Evropská komise neudělí souhlas s uvolněním prostředků Rozpočtu EU ve prospěch ČR. Tato situace zvyšuje možnost nevyčerpání prostředků a dalším souvisejícím problémem je také neúměrné zatěžování státního rozpočtu ČR, který je nucen hradit platby příjemcům sám bez adekvátní kompenzace z rozpočtu EU (Zahradník, 2013; MMR, 2013)

9. Programovací období 2014 – 2020

Dne 6. října 2011 byly Evropskou komisí zveřejněny návrhy na přístup k politice soudržnosti EU v období 2014 – 2020. Evropská komise navrhla změny týkající se zavádění politiky soudržnosti, které jsou následující:

- zaměření se na priority strategie Evropa 2020 - na inteligentní, udržitelný a solidární růst;
- odměňování výkonu;
- podpora integrovaného programování;
- zaměření se na výsledky – sledování dosahování dohodnutých cílů;
- posilování územní soudržnosti;
- zjednodušení dodání.

Programovací období 2014 – 2020 je významně podmíněno **strategií Evropa 2020**, která předkládá tři vzájemně se posilující priority:

- **Inteligentní růst:** rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích.
- **Udržitelný růst:** podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
- **Růst podporující začlenění:** podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

Evropská unie dále stanovuje určitou úroveň, které by chtěla dosáhnout do roku 2020 prostřednictvím následujících **hlavních cílů**:

- 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno,
- 3 % HDP Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje,
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“ (včetně zvýšení závazku na snížení emisí na 30%, pokud budou podmínky příznivé),
- podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání,
- počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Jednotlivé cíle jsou ve vzájemném vztahu a pro EU jsou na prvním místě pro dosažení úspěchu. V zájmu EU je převést tyto cíle do podoby vnitrostátních cílů a směrů, čímž bude zaručeno, že se každý členský stát přizpůsobí strategii Evropa 2020. Programové období 2014 – 2020 obsahuje nový zjednodušený rámec se dvěma cíli, kterými jsou „**Investice do růstu a zaměstnanosti**“ v členských státech a regionech a „**Evropská územní spolupráce**“, které budou naplňovány prostřednictvím evropských strukturálních fondů – ERDF, ESF a FS. Jedním z hlavních témat při tvorbě návrhů pro nové programovací období bylo **zjednodušení realizace** celého procesu politiky soudržnosti, které má pomoci omezit byrokracii a snížit administrativní náklady.

Tab. 6: Srovnání architektury politiky soudržnosti v programovacím období 2007 – 2013 a 2014 - 2020

2007 - 2013		2014 - 2020		
Cíle	Fondy	Cíle	Kategorie regionů	Fondy
Konvergence	ERDF ESF FS	Investice do růstu a zaměstnanosti	Méně rozvinuté regiony	ERDF ESF FS
			Přechodové regiony	
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF		Více rozvinuté regiony	ERDF ESF
Evropská územní spolupráce	ERDF	Evropská územní spolupráce		ERDF

Zdroj: Evropská komise, 2011, vlastní úpravy

V novém programovacím období se také objevuje nová kategorie financování, která je určena pro regiony, jejichž HDP se pohybuje mezi 75 a 90 % průměru zemí EU. Jednotlivé kategorie financování jsou následující:

Méně rozvinuté regiony

- regiony, kde HDP na hlavu nedosahuje 75 % průměru zemí EU,
- hlavní priorita politiky soudržnosti

- maximální sazba spolufinancování stanovena na 75 – 85 % v méně rozvinutých a odlehlých regionech

Přechodové regiony

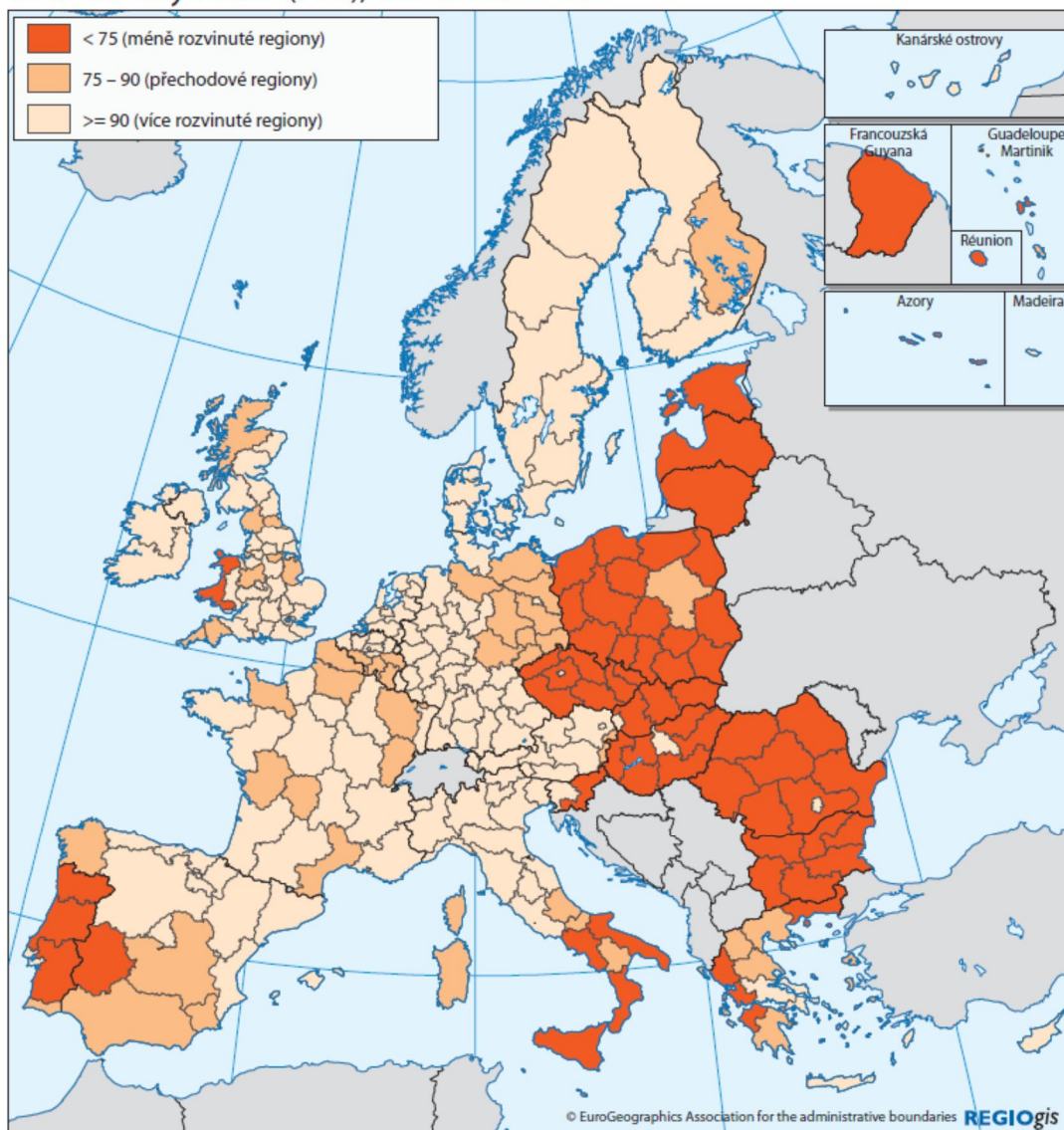
- HDP na hlavu se pohybuje v rozmezí 75 – 90 % průměru zemí EU
- 60% sazba spolufinancování

Více rozvinuté regiony

- HDP na hlavu přesahuje 90 % průměru EU
- Míra spolufinancování činí 50 %

Simulace způsobilosti 2014-2020

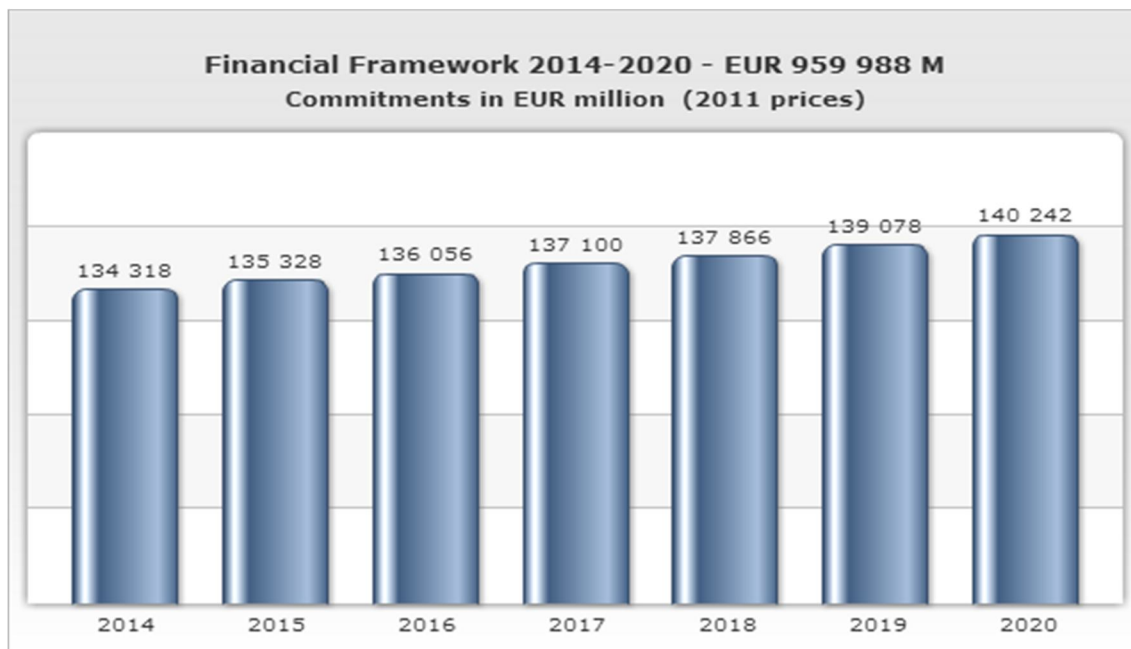
HDP na obyvatele (PPS), index EU27=100

Obr. 7: Kategorie regionů pro programovací období 2014 – 2020

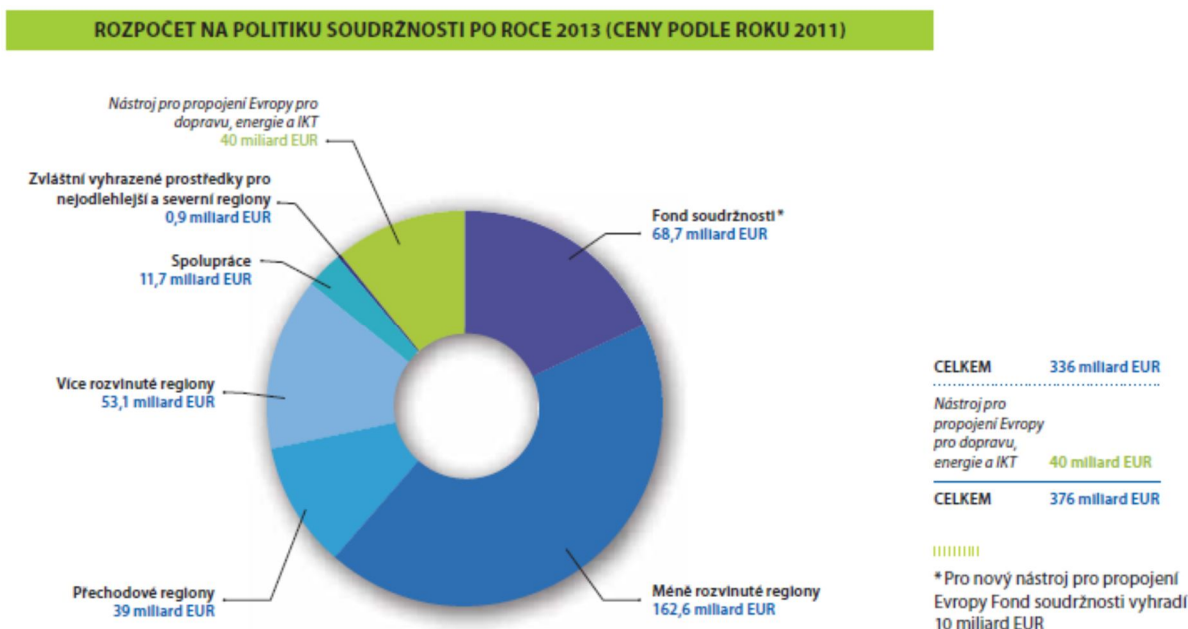
Zdroj: Evropská komise, 2011

V listopadu 2013 byl Evropským parlamentem schválen rozpočet pro nové programovací období 2014 – 2020, který je stanoven na 960 miliard € (Zastoupení EK v ČR in BusinesInfo, 2013).

Obr. 8: Rozpočet EU pro období 2014 – 2020 v jednotlivých rocích

Zdroj: Evropská komise, 2012

Obr. 9: Rozpočet EU na politiku soudržnosti pro programovací období 2014 – 2020

Zdroj: Evropská komise, 2011

9.1 Programovací období 2014 – 2020 v ČR

Česká republika v rámci strategického dokumentu „*Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020*“ stanovila **národní rozvojové priority (NRP)** na období 2014 – 2020, které mají stanovit základ celého programovacího procesu 2014 – 2020 a které jsou následující:

- zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky, které zahrnuje
 - rozvoj podnikání, podnikavosti a využívání inovací,
 - fungující trh práce,
 - rozvoj vzdělávání,
 - podpora prosazování inovací a výzkumu a vývoje,
- rozvoj páteří infrastruktury,
- zvyšování kvality a efektivity veřejné správy,
- podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví,
- integrovaný rozvoj území (Dohoda o partnerství, 2014).

Příprava „*Dohody o partnerství pro programové období 2014 – 2020*“ se řídila těmito principy:

- Princip strategického zaměření a propojování s plněním strategie Evropa 2020, Národního programu reforem a Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti,
- Princip fungujícího trhu,
- Princip podpory kvalitních projektů,
- Princip snadnější přípravy a realizace projektů (EurActiv, 2013).

Dle Evropské komise (2013) činí celková alokace pro ČR v tomto programovacím období 21,98 miliard €. Ve srovnání s ostatními zeměmi se jedná o pátou nejvyšší dotaci pro toto programovací období.

Pro nové programovací období 2014 – 2020 jsou již navrženy nové operační programy, které budou spolufinancovány z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Pro nové období ČR výrazně zúžila počet těchto programů. Tato poměrně významná změna je způsobena např. sloučením bývalých 8 ROP a Integrovaným operačním programem v jeden operační program a to Integrovaný regionální operační program (více viz kapitola 11.)

Tab. 7: Přehled operačních programů ČR pro období 2014 – 2020

OP 2014 - 2020	Řídící orgán	Fondy
Cíl: Investice do růstu a zaměstnanosti		
1. Integrovaný regionální operační program	MMR	EFRR
2. OP Doprava	MD	EFRR, FS
3. OP Životní prostředí	MŽP	EFRR, FS
4. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	MPO	EFRR
5. OP Zaměstnanost	MPSV	ESF
6. OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	MŠMT	EFRR, ESF
7. OP Technická pomoc	MMR	EFRR
8. OP Praha - pól růstu ČR	Magistrát hl. m. Prahy	EFRR, ESF
Cíl: Evropská územní spolupráce		
OP Přeshraniční spolupráce mezi ČR a Polskem	MMR	EFRR
OP Přeshraniční spolupráce mezi SR a ČR	MMR	EFRR
OP Přeshraniční spolupráce mezi Rakouskem a ČR	MMR	EFRR
OP Přeshraniční spolupráce mezi Bavorskem a ČR	MMR	EFRR
OP Přeshraniční spolupráce mezi Saskem a ČR	MMR	EFRR
OP Nadnárodní spolupráce Central Europe	MMR	EFRR
OP Mezuregionální spolupráce	MMR	EFRR
Program rozvoje venkova	MZe	EZFRV
Program Rybářství	MZe	EZFRV

Zdroj: MMR, 2014; Vláda ČR 2012, vlastní úprava

Dle stanoviska Komise vůči „Dohodě o partnerství“ jsou ČR vytýkány tyto nedostatky:

- nedostatečný systém výzkumu a inovací a konkurenceschopnost
- nedostatečně rozvinutá dopravní infrastruktura
- nevykonný vzdělávací systém a nedostatečně využívaný potenciál trhu práce
- neúčinné využívání zdrojů
- neefektivní veřejná správa (EK, 2013)

Dle Věry Jourové, ministryně pro místní rozvoj, je třeba podporovat tzv. tvrdé projekty, tedy investice do veřejné infrastruktury, například výstavba silnic a dálnic. „Jsem přesvědčena, že evropské peníze mají sloužit k vytváření pracovních míst, zejména v období, kdy se staví a buduje“, uvedla nová ministryně (EurActiv, 2014)

Tab. 8: Souhrn hlavních cílů strategie Evropa 2020 a národních cílů ČR pro rok 2020 v porovnání se současným stavem situace v ČR

Hlavní cíle strategie Evropa 2020	Současná situace v ČR	Národní cíl pro rok 2020 stanovený v NPR*
Do výzkumu a vývoje by měla být investována 3% HDP	1,56% (2010) celkem, 0,63 veřejné výdaje	Veřejné výdaje na vědu, výzkum, vývoj a inovace ve výši 1% HDP
Snížení emisí skleníkových plynů o 20% oproti úrovní roku 1990	-7% (odhady pro rok 2020 v porovnání s rokem 2005) -2% (emise z roku 2010 v porovnání s rokem 2005)	+9% (národní nezávazný cíl pro odvětví mimo systém obchodování s emisemi v porovnání s rokem 2005)
20% energie z obnovitelných zdrojů	9,35% (2010)	13%
Zvýšení energetické účinnosti - snížení spotřeby energie v Mtoe	531,943 kgoe / 1000 EUR (2010)	Významně přispět k orientačnímu cíli ve výši 20%, který byl stanoven na úrovni EU; přijmout další opatření ke zlepšení kvality ŽP
Zaměstnáno by mělo být 75% osob ve věku 20 až 64 let	70,9 (2011)	Zaměstnáno by mělo být 75% osob ve věku 20 až 64 let
Snížení podílu dětí, které předčasně ukončují školní docházku, na méně než 10%	4,9% (2011)	Maximální míra předčasného ukončení školní docházky ve výši 5,5%
Nejméně 40% obyvatel ve věku od 30 do 34 let by mělo mít ukončené terciární vzdělání	23,8% (2011)	32%
Snížení počtu osob žijících v chudobě nebo ohrožených chudobou či sociálním vyloučením v EU nejméně o 20 milionů	15,3% celkového počtu obyvatel (2011)	Zachovat počet osob ohrožených chudobou, materiální deprivací či žijících v domácnostech, jejichž členové nemají zaměstnání, v roce 2020 na úrovni z roku 2008

* Národní program reforem

Zdroj: Evropská komise, 2012, vlastní úprava

10. Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava

Regionální operační program (ROP) regionu soudržnosti Střední Morava je klíčový strategický programový dokument, který vychází ze sociálně-ekonomických rozvojových priorit regionu v rámci realizace projektů podporovaných ze strukturálních fondů EU v programovacím období 2007 – 2013. ROP Střední Morava koresponduje s legislativními i programovými dokumenty EU a i s klíčovými strategickými dokumenty sociálního a ekonomického rozvoje ČR a jejich regionů. Celkový koncept ROP Střední Morava respektuje procedury a pravidla využívání prostředků ze strukturálních fondů EU, státního rozpočtu ČR a ostatních národních a regionálních veřejných i soukromých zdrojů.

Box. 3: Regionální operační program

Regionální operační programy (ROP)

Pro programové období 2007 – 2013 bylo v rámci cíle Konvergence připraveno celkem 7 regionálních operačních programů určených pro celé území České republiky s výjimkou Hlavního města Prahy. ROP pokrývají několik tematických oblastí s cílem urychlení rozvoje regionů ČR, zvýšení jejich konkurenceschopnosti a atraktivity pro investice a posílení kvality života obyvatel, při respektování vyváženého a udržitelného rozvoje regionů vycházející z využití jejich potenciálu. Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou (RR) příslušného regionu soudržnosti (NUTS 2). Pro programovací období 2007 – 2013 bylo na regionální operační programy z fondů EU vyčleněno 4,6 mld. € (MMR, 2007-2013, BusinessInfo 2007 – 2013).

Tab. 9: Cíle ROP Střední Morava

Globální cíl	Specifické cíle	Prioritní osa
Zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu soudržnosti Střední Morava a životní úrovně jeho obyvatel ve svém komplexu	Zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci regionu soudržnosti Střední Morava a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby	Doprava
	Zlepšení kvality života v regionu soudržnosti Střední Morava, zvýšení atraktivity regionálních center, měst a obcí, zajištění kvality a dostupné sociální služby a příznivých podpůrných podmínek pro podnikání	Integrovaný rozvoj a obnova regionu
	Zlepšení atraktivnosti regionu soudržnosti Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace	Cestovní ruch
	Zajištění dostatečné administrativní kapacity, efektivního řízení a implementace, informovanosti, kontroly, sledování a hodnocení ROP Střední Morava a posílení vnitřní absorpční kapacity	Technická pomoc

Zdroj: ROP, 2013, vlastní úprava

Prostřednictvím těchto cílů chce ROP Střední Morava přispět k tomu, že v roce 2013, resp. 2015 bude region soudržnosti Střední Morava regionem vyznačujícím se:

- vyspělejší, rozvinutější a udržovanější dopravní infrastrukturou. Dosažený stav dopravní infrastruktury bude výsledkem naplnění přímých kompetencí regionálních autorit a využití nepřímého synergického vlivu ostatních nástrojů politiky soudržnosti v programovém období 2007 – 2013 především v oblasti rozvoje sítě dálnic a rychlostních komunikací
- zkvalitněným vzdělávacím procesem, vedoucím k pružnějšímu vstupu na trh práce a naplněným inovačním potenciálem
- kvalitní a moderní soustavou zařízení sociální péče
- zlepšeným a zkvalitněným zdravotním stavem obyvatelstva, jež v regionu žije nebo pracuje
- efektivně využitým podnikatelským potenciálem pro služby, moderní zpracovatelský průmysl i pro cestovní ruch a volný čas

- nabídkou a infrastrukturou cestovního ruchu výrazně přispívající k celkovému ekonomickému výkonu regionu. Region se stane oblíbenou turistickou destinací pro tuzemské i zahraniční návštěvníky
- ekonomickou vyspělostí i strukturou srovnatelnou s úrovní ČR (ROP, 2012).

Horizontální témata

V rámci Strategických obecných zásad Společenství mají členské státy v letech 2007 – 2013 povinnost respektovat dvě horizontální témata – „Rovné příležitosti“ a „Udržitelný rozvoj“. Obě tato témata jsou zohledněna ve všech třech prioritních osách ROP Střední Morava (poslední prioritní osa Technická pomoc je ve vztahu k těmto tématům neutrální). Dle ROP Střední Morava se při hodnocení přijatelnosti projektové žádosti hodnotí, zda projekt nemá prokazatelně negativní vliv na horizontální témata ROP Střední Morava.

Rovné příležitosti

Tento princip je definován jako potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Do tématu rovných příležitostí se řadí i znevýhodněné skupiny jako jsou migranti, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, absolventi škol – souhrnně skupiny ohrožené sociálním vyloučením.

ROP Střední Morava poskytuje stejné podmínky všem potenciálním žadatelům, což je umocněno i možností dokládat pozitivní vliv projektů na rovné příležitosti.

Udržitelný rozvoj

V souladu se zákonem č. 100/2001 Sb. O posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, prošel ROP Střední Morava hodnocením vlivů koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví – SEA. Ministerstvo ŽP vydalo k ROP Střední Morava dne 10.11. 2006 souhlasné stanovisko při dodržení podmínek, které jsou zaměřeny zejména na tyto oblasti:

- sledování vlivů ROP Střední Morava na životní prostředí
- stanovení environmentálních kritérií pro hodnocení a výběr projektů
- respektování závěrů posouzení vlivů na životní prostředí při realizaci navržených priorit Střední Morava (ROP, 2012)

Tab 10: Prioritní osy a oblasti podpory

Prioritní osa	Oblast podpory	Podíl prioritní osy na ROP Střední Morava	Podíl oblasti podpory na prioritní ose
Prioritní osa 1 Doprava	1.1 Regionální dopravní infrastruktura	36,5%	64,1%
	1.2 Veřejná doprava		26,0%
	1.3 Bezmotorová doprava		9,9%
Prioritní osa 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu	2.1 Rozvoj regionálních center	40,8%	13,4%
	2.2 Rozvoj měst		46,4%
	2.3 Rozvoj venkova		32,8%
	2.4 Podpora podnikání		7,4%
Prioritní osa 3 Cestovní ruch	3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu	19,4%	20,8%
	3.2 Veřejná infrastruktura a služby		18,0%
	3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby		55,4%
	3.4 Propagace a řízení		5,8%
Prioritní osa 4 Technická pomoc	4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu	3,3%	67,0%

Zdroj: ROP, 2013

Prioritní osa 1 – Doprava

Jako globální cíl této prioritní osy je stanoveno zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci regionu soudržnosti Střední Morava a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby

Důraz má být kladen na zvýšení kvality dopravní infrastruktury uvnitř regionu a jeho napojení na nadregionální dopravní síť, zlepšení kvalitního a spolehlivého systému veřejné dopravy a zvýšení kvality infrastruktury pro bezmotorovou dopravu.

Oblasti podpory:

1.1 Regionální dopravní infrastruktura

1.2 Veřejná doprava

1.3 Bezmotorová doprava

Cílové skupiny:

- obyvatelé regionu a lidé pracující v regionu,
- domácí i zahraniční návštěvníci regionu a turisté,
- tuzemští a zahraniční investoři.

Prioritní osa 2 – Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Pro druhou prioritní osu „Integrovaný rozvoj a obnova regionu“ je globálním cílem zlepšení kvality života v regionu soudržnosti Střední Morava, zvýšení atraktivnosti regionálních center, měst a obcí, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a příznivých podpůrných podmínek pro podnikání. K naplnění tohoto cíle je třeba vyvážený rozvoj všech obcí regionu – regionálních center, obcí, měst, zlepšení podmínek pro rozvoj malých a středních podniků zvýšením využitelnosti nemovitostí určených pro jejich podnikatelské aktivity.

Oblasti podpory:

2.1 Rozvoj regionálních center

2.2 Rozvoj měst

2.3 Rozvoj venkova

2.4 Podpora podnikání

Cílové skupiny:

2.1 Rozvoj regionálních center

- obyvatelé, lidé žijící, pracující a podnikající ve městech Olomouc a Zlín,
- místní podnikatelé a subjekty zajišťující služby v komerčním i neziskovém sektoru,
- správci a provozovatelé veřejné infrastruktury.

2.2. Rozvoj měst

- obyvatelé, lidé žijící, pracující a podnikající v obcích s minimálním počtem 5000 obyvatel,
- místní podnikatelé a subjekty zajišťující služby v komerčním i neziskovém sektoru,
- správci a provozovatelé veřejné infrastruktury.

2.3 Rozvoj venkova

- obyvatelé, lidé žijící, pracující a podnikající v obcích s více než 500 a méně než 5000 obyvateli,
- místní podnikatelé a subjekty zajišťující služby v komerčním i neziskovém sektoru,
- správci a provozovatelé veřejné infrastruktury.

2.4 Podpora podnikání

- obyvatelé regionu a lidé pracující v regionu,
- místní podnikatelé a subjekty zajišťující služby v komerčním i neziskovém sektoru,
- správci a provozovatelé veřejné infrastruktury.

Prioritní osa 3 – Cestovní ruch

Prioritní osa „Cestovní ruch“ má za globální cíl stanovenou zlepšení atraktivnosti regionu soudržnosti Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace. Pro naplnění tohoto cíle je důležité zvýšení atraktivnosti regionu zkvalitněním infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu na území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb. Důležitý je také rozvoj služeb v cestovním ruchu zajišťovaný podnikatelskými subjekty a zvýšení zájmu turistů o region podporované koordinovaným rozvojem a propagací produktů cestovního ruchu.

Oblasti podpory:

- 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu
- 3.2 Veřejná infrastruktura a služby
- 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby

3.4 Propagace a řízení

Cílové skupiny:

- domácí i zahraniční návštěvníci regionu a turisté,
- obyvatelé regionu a lidé pracující v regionu,
- místní podnikatelé a subjekty zajišťující služby,
- místní nestátní neziskové organizace, obce a svazky obcí (mimo oblast podpory 3.4),
- subjekty působící v neziskovém sektoru, profesní sdružení, obce a svazky obcí (pro oblast podpory 3.4).

3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu

Hlavním cílem Integrovaného rozvoje cestovního ruchu je zvýšení atraktivnosti území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb prostřednictvím zkvalitnění infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu. Tento hlavní cíl je doplněn cíli specifickými, které jsou následující:

- zkvalitnění infrastruktury pro rozvoj lázeňství, výstavnictví a kulturně-poznávací formy cestovního ruchu,
- rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní formy cestovního ruchu včetně budování a rozvoje vybavenosti v oblasti sportu a rekreace,
- stavební úpravy kulturních a technických památek a zajímavostí s cílem zvýšení atraktivity území pro cestovní ruch,
- budování a rozvoj doplňkové a návazné infrastruktury využívané pro cestovní ruch.

Díky těmto cílům má být ve vybraném území využit potenciál, který zvýší atraktivitu území pro cestovní ruch a přispěje ke zvýšení návštěvnosti, k rozvoji podnikání, zvýšení privátních investic a tvorbě nových pracovních míst.

Příjemcem podpory mohou být:

- kraje,
- dobrovolné svazky obcí,
- zájmová sdružení právnických osob, kdy alespoň jedna právnická osoba, která je členem tohoto zájmového sdružení, je kraj nebo právnická osoba založená nebo zřízená krajem za účelem rozvoje cestovního ruchu,
- ostatní subjekty, jejichž individuální projekt je součástí schváleného integrovaného plánu rozvoje území s výjimkou příjemců uvedených v oblasti podpory 3.3,

- statutární město Olomouc.

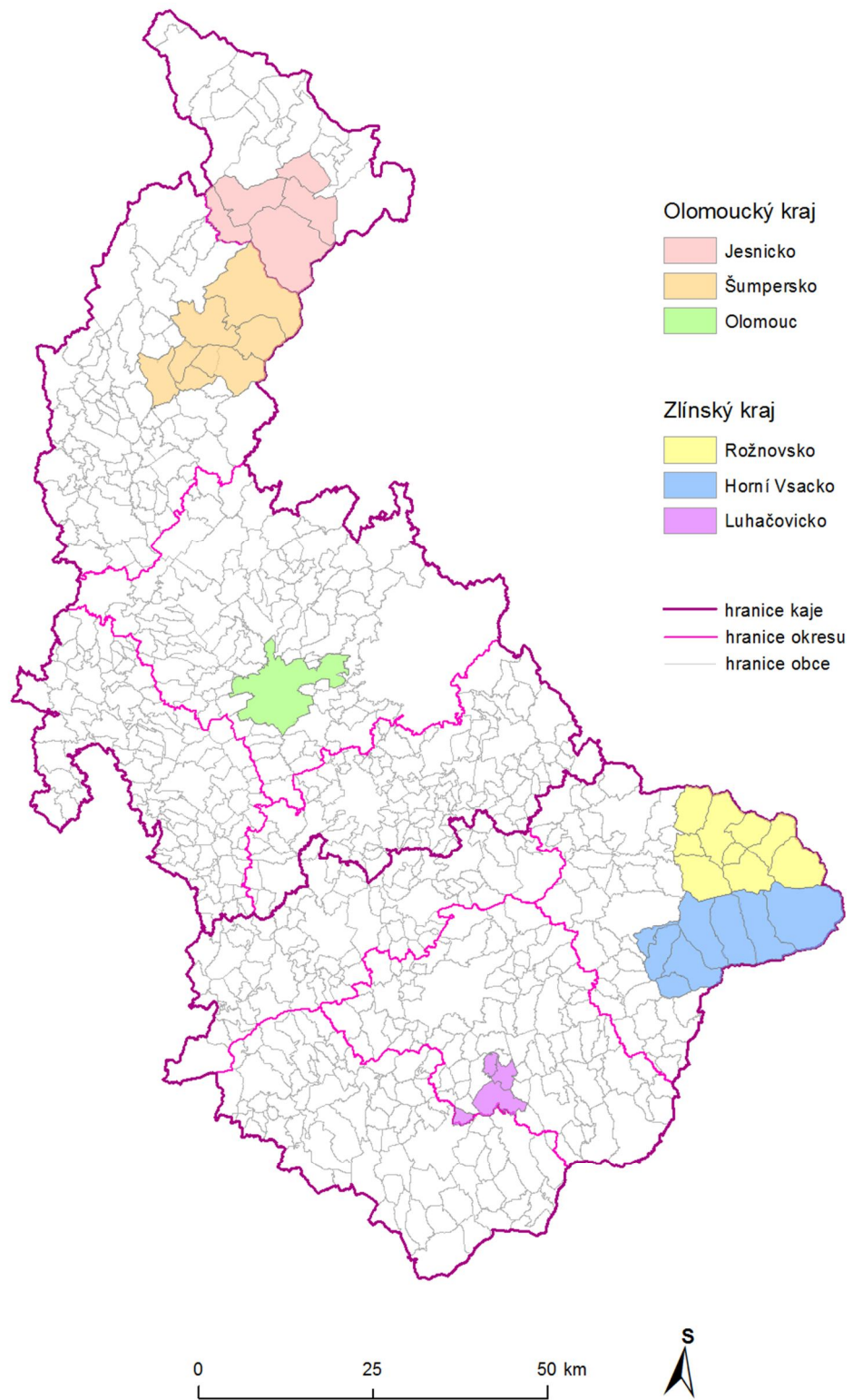
Z hlediska územního zaměření alokace budou podporovány oblasti s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb cestovního ruchu, území, ve kterém je možnost obnovy a využití významných památek nebo projektů vytvářejících moderní infrastrukturu pro kulturní služby a průmysl. Dané oblasti jsou z hlediska podpory následující:

Olomoucký kraj

- Jesenícko (Jeseník, Lipová – Lázně, Ostružná, Bělá pod Pradědem, Česká Ves)
- Šumpersko (Šumperk, Víkýřovice, Rapotín, Vernířovice, Sobotín, Velké Losiny, Loučná nad Desnou, Petrov nad Desnou)
- Olomouc

Zlínský kraj

- Luhačovicko (Luhačovice a Pozlovice)
- Rožnovsko (Rožnov pod Radhoštěm, Zubří, Dolní Bečva, Prostřední Bečva, Horní Bečva, Vidče, Vigantice, Valašská Bystřice a Hutisko – Solanec)
- Horní Vsacko (Karolínka, Velké Karlovice, Nový Hrozenkov, Halenkov, Huslenky, Hovězí, Zděchov a Janová)

*Obr. 10: Územní zaměření oblasti podpory 3.1 Integrovaný cestovní ruch
Zdroj: ROP, 2013, vlastní zpracování*

Skrze oblast podpory 3.1 Integrovaný cestovní ruch mohou být podpořeny následující **aktivity**:

- rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní a kulturně-poznávací formy cestovního ruchu, lázeňství a výstavnictví včetně návazné infrastruktury,
- rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury
- vybudování jednotného systému turistických okruhů, naučných stezek nebo navigačních tabulí v turistické destinaci,
- stavební úprava kulturní památky, technické památky nebo kulturní zajímavosti se záměrem využití pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury,
- realizace aktivit v rámci přípravy, realizace a koordinace integrovaných plánů rozvoje území.

3.2 Veřejná infrastruktura a služby

Oblast podpory „Veřejná infrastruktura a služby“ podporuje aktivity na území regionu soudržnosti Střední Morava mimo území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb, které jsou podporovány v předcházející oblasti podpory 3.1. Jako hlavní cíl je stanoveno zvýšení atraktivnosti území prostřednictvím zkvalitnění infrastruktury pro rozvoj cestovního ruchu pro území, která nemají vysokou koncentraci infrastruktury a služeb. Mimo tento globální cíl jsou dále navrženy i cíle specifické, které jsou v rámci této oblasti následující:

- zkvalitnění infrastruktury pro rozvoj lázeňství, výstavnictví a kulturně-poznávací formy cestovního ruchu,
- rozvoj a obnova infrastruktury pro aktivní formy cestovního ruchu včetně budování a rozvoje vybavenosti v oblasti sportu a rekreace,
- stavební úpravy kulturních a technických památek a zajímavostí s cílem zvýšení atraktivity území pro cestovní ruch,
- budování a rozvoj doplňkové a návazné infrastruktury využívané pro cestovní ruch.

Příjemcem podpory můžou být:

- kraje,
- dobrovolné svazky obcí,
- obce,
- organizace, zřizované nebo zakládáné kraji a obcemi,

- nestátní neziskové organizace
- zájmová sdružení právnických osob, kdy alespoň jedna právnická osoba, která je členem tohoto zájmového sdružení je kraj nebo právnická osoba založená nebo zřízená krajem za účelem rozvoje cestovního ruchu.

Územní zaměření podpory je vymezeno na území regionu soudržnosti Střední Morava mimo území s vysokou koncentrací infrastruktury a služeb, která jsou podporována v oblasti 3.1. Aktivita podporovaná v rámci této oblasti jsou shodné s oblastí podpory 3.1 Integrovaný cestovní ruch.

3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby

Oblast podpory 3.3 se zaměřuje na podporu podnikatelských subjektů na územích, která jsou vymezena v rámci oblasti podpory 3.1. Oblast podpory „Podnikatelská infrastruktura a služby“ má doplňovat aktivity veřejného sektoru ve vymezených územích, která budou řešena integrovanými plány rozvoje území (IPRÚ). Jako hlavní cíl si oblast podpory 3.3 stanovuje zvýšení atraktivnosti území pro rozvoj cestovního ruchu skrze investice do rozvoje podnikatelských aktivit. Tento hlavní cíl je doplněn cíli specifickými, které jsou shodné se specifickými cíli oblasti podpory 3.1 a 3.2. Příjemcem v rámci této oblasti podpory mohou být podnikatelské subjekty (právnické a fyzické osoby) podle zákona č. 513/1991 Sb. Podpořeny budou podnikatelské subjekty s doloženým dvouletým účetním obdobím v obcích do 2000 obyvatel a v obcích nad 2000 obyvatel podnikatelé bez omezení.

Aktivita pro oblast podpory 3.3:

- modernizace, výstavba nebo rozšíření ubytovacího zařízení za účelem zvýšení ubytovacího standardu včetně případné modernizace nebo rozšíření stravovacích služeb a návazných služeb,
- rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury,
- stavební úpravy a případné rozšíření a modernizace lázeňského objektu včetně návazné infrastruktury
- stavební úpravy kulturní památky, technické památky nebo kulturní zajímavosti se záměrem využití pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury
- vybudování návazné infrastruktury a doplňkových služeb primárně využitelných pro cestovní ruch,

- rozvoj infrastruktury pro incentívni a kongresovou turistiku a výstavnictví.

Box. 4: Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ)

Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ)

Integrovaný plán rozvoje území představuje soubor vzájemně obsahově a časově provázaných projektů, které směřují k rozvoji cestovního ruchu v daném území s důrazem na koncentraci a provázanost aktivit a jejich efektivnost. IPRÚ jsou předkládány oprávněným předkladatelem a musí splňovat podmínku projednání s veřejností a dále je nezbytné, aby respektovaly princip partnerství. IPRÚ jsou předkládány Řídícímu orgánu ROP Střední Morava na základě vyhlášené výzvy (ROP SM, 2013).

3.4 Propagace a řízení

Oblast podpory „Propagace a řízení“ má za úkol zvýšit návštěvnost regionu koordinovaným rozvojem a propagací produktů cestovního ruchu. Tento hlavní cíl je doplněn těmito specifickými cíli:

- realizace koordinovaného marketingu a propagace turistického ruchu v rámci regionu soudržnosti Střední Morava,
- rozvoj regionálních agentur v oblasti řízení cestovního ruchu,
- podpora koordinace rozvoje cestovního ruchu vytvořením systému destinačního managementu v přirozených turistických oblastech, sdružujícího podnikatelské, veřejné i neziskové subjekty.

Příjemci mohou být:

- kraje,
- organizace zřizované nebo zakládáné kraji,
- zájmové sdružení právnických osob.

Územní zaměření podpory je vymezeno na celé území regionu soudržnosti Střední Morava.

Aktivity oblasti podpory 3.4:

- komplexní a jednotný marketing turistické destinace využívající různých způsobů komunikace, jehož se účastní větší počet veřejných i privátních subjektů v dané destinaci formou partnerství,

- vytváření regionálních i nadregionálních produktů cestovního ruchu,
- marketingová komunikace nových i stávajících regionálních produktů cestovního ruchu,
- zřízení jednotného informačního a rezervačního systému a zřízení nového systému či rozšíření stávajících systémů kvality služeb v turistické destinaci,
- realizace aktivit v rámci přípravy, realizace a koordinace integrovaných projektů,
- založení řídicí struktury krajských agentur a partnerských sdružení.

Prioritní osa 4 – Technická pomoc

Prostřednictvím „Technické pomoci“ lze ze strukturálních fondů financovat činnosti operačních programů, které se týkají přípravy, řízení, monitorování, hodnocení, informování a kontroly spolu s činnostmi zaměřenými na posílení správní kapacity pro realizaci čerpání prostředků ze strukturálních fondů. Podpora je v rámci této prioritní osy poskytována řídicímu orgánu. Hlavním cílem je zajištění dostatečné administrativní kapacity, efektivního řízení a implementace, informovanosti, kontroly, sledování a hodnocení ROP Střední Morava a posílení vnitřní absorpční kapacity.

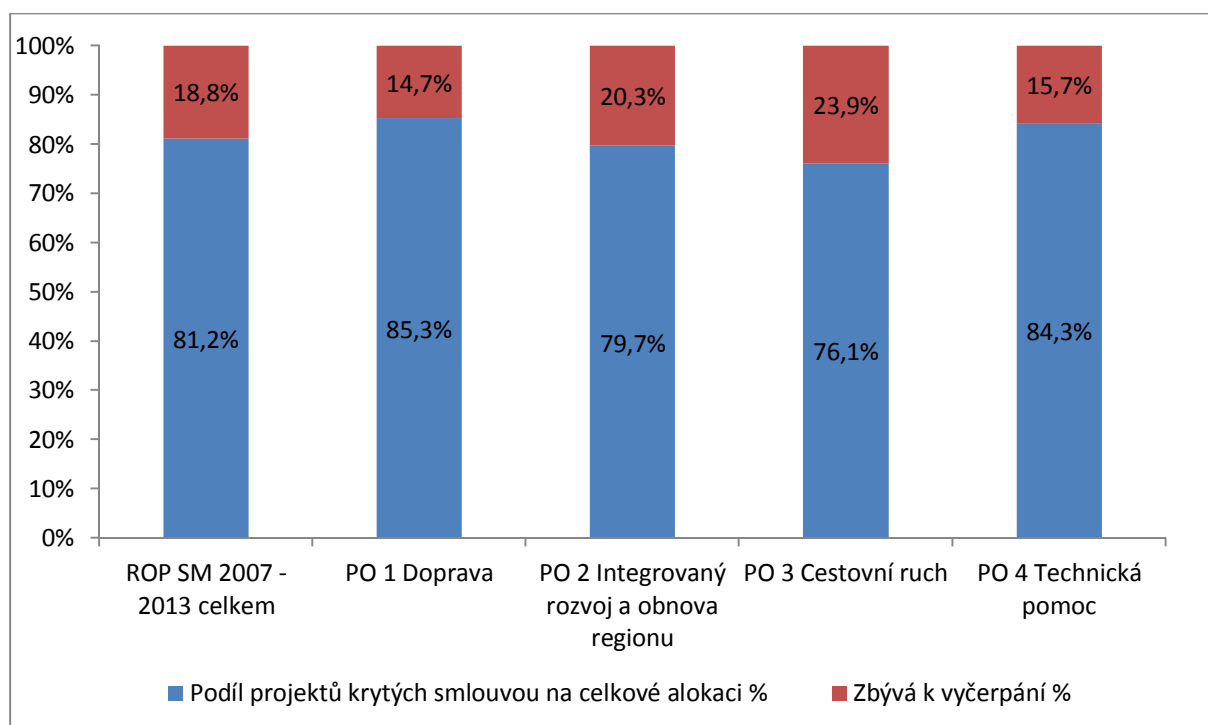
Prioritní osa „Technická pomoc“ má dvě **oblasti podpory**:

4.1 Podpora řídicích, implementačních a kontrolních úkolů řídicího orgánu

4.2 Podpora zvyšování absorpční kapacity regionu (ROP SM, 2013, ROP SM, 2012).

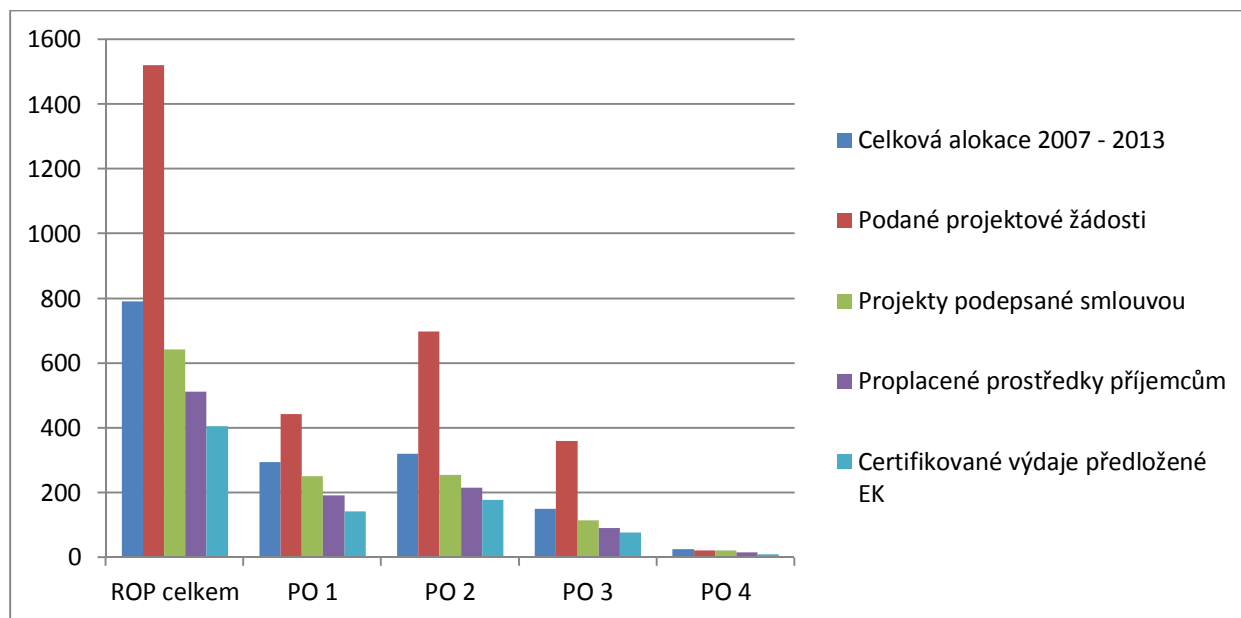
10.1 Současný stav čerpání ROP Střední Morava

Operační program ROP Střední Morava měl k rozdělení v Olomouckém a Zlínském kraji 790,9 mil. € (cca 20,1 mld. Kč). K 25. 9. 2013 bylo smlouvou podepsáno celkem 787 projektů, jejichž celková alokace činí 642,4 mil. €, tj. 81 % celkové alokace pro ROP Střední Morava 2007 – 2013. Pro vyčerpání celkové alokace ROP zbývá 148,5 mil. €. (19 % z celkové alokace). Celková alokace certifikovaných prostředků činí k 9/2013 498,1 mil. €, což dělá 63 % z celkové alokace. V následujícím grafu můžeme vidět, že v rámci prioritních os jsou podíly prostředků krytých smlouvou poměrně rozdílné. Mezi prioritní osou 1 Doprava a prioritní osou 3 Cestovní ruch je rozdíl v podílu smluvně krytých prostředků necelých 10 % (9,2 procentního bodu), což je dvojnásobný rozdíl oproti předchozím rokům, kdy tento rozdíl činil max. 5 %. Tento rozdíl lze vysvětlit tím, že někteří žadatelé přeceňují své finanční možnosti, což v konečném důsledku znamená nedostatek finančních prostředků na spolufinancování projektů a s tím spojené odstoupení od daného záměru. Tento jev se vyskytuje hlavně u soukromých podnikatelských subjektů. U ROP Střední Morava se vyskytuje také poměrně vysoká hodnota chybovosti ve srovnání s jinými ROP. V roce 2012 tato hodnota dokonce překročila 2 %, čímž byla pozastavena certifikace na období 22. 3. 2013 – 15. 9. 2013. Tento jev může být dle Tomáše Novotného (2013) způsoben nízkým procentním podílem mezi částkou pokrytou smlouvou a částkou proplacenou žadatelům (pouze 13 % / 2012), což svědčí o velice rychlé kontrole žádostí o platbu ze strany Úřadu regionální rady a tudíž možném větším procentu přehlédnutých chyb. Dle Novotného (2013) by měl řídicí orgán změnit systém kontrol realizace projektů, čímž bude omezena chybovost, s čímž souvisí následné sankce na základě kontrol (Novotný, 2013; ROP SM, 2013).

Obr. 11: Podíly finančních prostředků projektů se smlouvou a zůstatek k čerpání dle prioritních os z ROP SM 2007 – 2013 v %

Zdroj: ROP SM, 2013, vlastní úprava

Obr. 12: Objemy finančních prostředků v rámci ROP SM 2007 – 2013 a jednotlivých prioritních os k září 2013 (mil. EUR)

Zdroj: ROP SM, 2013

Současný stav prioritní osy 3 - Cestovní ruch v ROP Střední Morava (září 2013)

Celková alokace pro prioritní osu 3 Cestovní ruch činí celkem 150 mil. €. Od počátku realizace ROP SM bylo podáno celkem 662 projektových žádostí s požadovanou dotací 360 mil. €. Projektů podepsaných smlouvou bylo 202 s celkovou dotací 114,1 mil. €. Podíl certifikovaných prostředků z této prioritní osy dosáhl hodnoty 77,7 mil. €, což činí 52 % z celkové alokace na prioritní osu 3 Cestovní ruch v programovacím období 2007 – 2013.

Oblast podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu

Z celkové alokace pro tuto oblast podpory, která činí 32,2 mil. € zbývá vyčerpat 1,8 mil. €, což je 6 % finančních prostředků v rámci alokace pro tuto oblast podpory. Od počátku implementace ROP SM bylo v oblasti podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu podáno celkem 102 projektových žádostí s celkovou dotací 77 mil. €. Z toho 45 projektů bylo podepsáno smlouvou (30,4 mil. €). Tyto hodnoty dokazují, že oblast podpory 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu dosahuje velmi vysokých hodnot, co se týče projektů krytých smlouvou. V rámci prioritní osy 3 Cestovní ruch je tato oblast podpory vůbec nejlepší v rámci finančních dotací u projektů s podepsanou smlouvou (94,4 %). Z hlediska celého ROP se jedná o oblast podpory s druhou nejvyšší hodnotou v čerpání projektů pod smlouvou (tj. po oblasti podpory 1.2 Veřejná správa – 99 %).

Oblast podpory 3.2 Veřejná infrastruktura a služby

Od počátku realizace ROP SM bylo podáno 119 projektových žádostí s požadovanou dotací 65 mil. €, což činí 233 % z celkové alokace, která čítá 27,9 mil. €. Oproti oblasti podpory 3.1 dosahuje oblast podpory 3.2 nejnižších výsledků u čerpání podpory projektů s podepsanou smlouvou v rámci celé prioritní osy 3 Cestovní ruch (54 %). Pro vyčerpání celkové alokace zůstává 46 % finančních prostředků, což je nejvíce ze všech oblastí podpory prioritní osy 3.

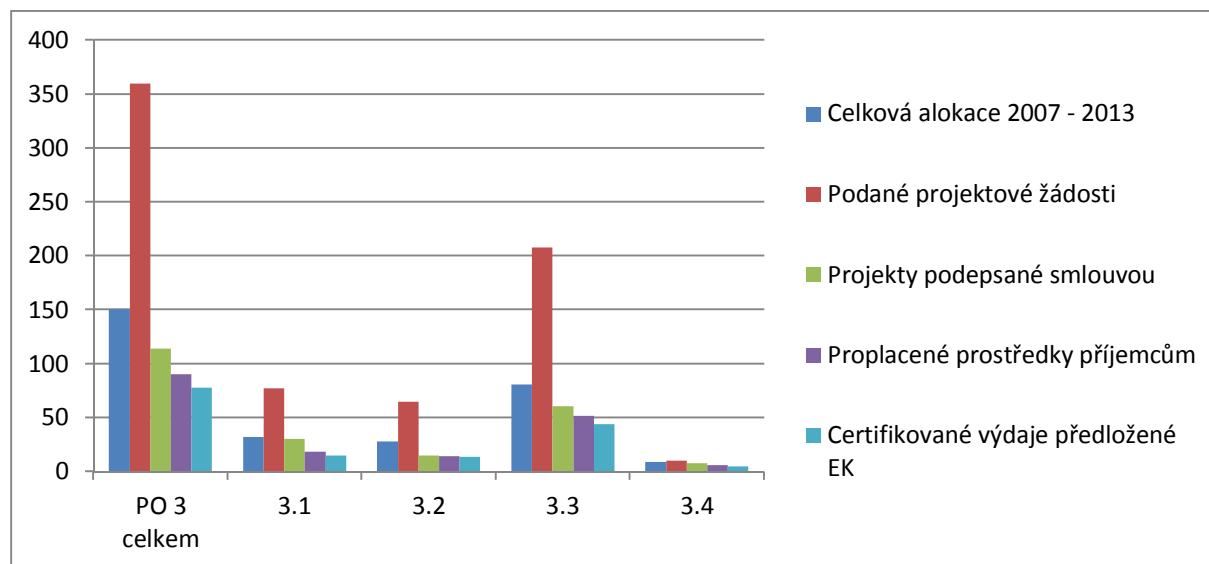
Oblast podpory 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby

V rámci oblasti podpory 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby bylo předloženo 421 projektových žádostí s požadovanou alokací 208 mil. €, což činí 260 % z celkové alokace pro tuto oblast, která je stanovena na 81 mil. €. Porovnání s ostatními oblastmi podpory v rámci

této prioritní osy staví tuto oblast podpory na třetí příčku v čerpání podpory u projektů s uzavřenou smlouvou (75 % podíl). Potencionální žadatelé mají k dispozici ještě ¼ z celkové finanční alokace.

Oblast podpory 3.4 Propagace a řízení

Celkem bylo v oblasti podpory 3.4 podáno 20 žádostí s požadovanou dotací 10 mil. € (celková alokace činí 8,9 mil. €). Výše projektů s podepsanou smlouvou dosahuje hodnoty 88 %, což ji řadí mezi oblasti podpory s vysokým procentem prostředků krytých smlouvou (7,8 mil. €) (ROP SM, 2013).

Obr. 13: Objemy finančních prostředků v rámci prioritní osy 3 Cestovní ruch a oblastech podpory k září 2013 (mil. EUR)

Zdroj: ROP SM, 2013, vlastní úprava

11. Integrovaný regionální operační program v programovacím období 2014 – 2020

Pro nové programovací jsou ROP nahrazeny jednotným Integrovaným regionálním operačním programem (IROP). IROP bude centrálně řízen Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a bude vycházet z programového dokumentu IROP (Strategie IROP). Tato strategie IROP navazuje na Národní program reform, tedy strategii vlády ČR směřující k podpoře ekonomické prosperity země a k přispění České republiky k plnění Strategie EU 2020. Transformace ROP v IROP vyvolává spekulace o budoucím využití současných Regionálních rad v jednotlivých regionech soudržnosti. Rada Asociace krajů ČR usiluje o zachování Úřadů Regionálních rad, které by měly být využity jako zprostředkující subjekty pro směřování finančních prostředků do daného regionu. K danému východisku se přiklání i současná ministryně pro místní rozvoj Věra Jourová.

„Přicházíme s jednoduchým řešením, kdy by ministerstvo pro místní rozvoj prostřednictvím veřejnoprávních smluv využilo servis Úřadů Regionálních rad, tedy jejich personální kapacitu, a jasně by stanovilo požadavky na činnost, kterou by tyto odborníci na čerpání z evropských fondů zabezpečovali“ (Jourová, 2014).

Funkce IROP bude zaměřena na snižování územních rozdílů, zkvalitnění infrastruktury a posílení konkurenceschopnosti v regionech, posílení veřejných služeb, zaměstnanost a podporu vzdělanosti, jako jednoho z pilířů kvality života obyvatel, a posílení institucionální kapacity veřejné správy. Větší důraz bude kladen na podporu zaměstnanosti, regionální ekonomiky a veřejné infrastruktury (RR SM, 2014).

Dle programového dokumentu IROP je globálním cílem *„zajistit vyvážený rozvoj území, zlepšit veřejné služby a veřejnou správu pro zvýšení konkurenceschopnosti a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech“ (MMR, 2014).*

Pro nové programovací období by měl IROP dostat o 4,5% vyšší alokaci, než měly dosavadní regionální operační programy dohromady (4,6 miliardy €) (RR SM, 2014).

3 prioritní osy IROP:

1. Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony (faktor konkurenceschopnosti „infrastruktura“)
2. Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionu (faktor konkurenceschopnosti „lidé“)
3. Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí (faktor konkurenceschopnosti „instituce“)
4. Komunitně vedený místní rozvoj

Navazující specifické cíle:

Prioritní osa 1

- 1.1 Modernizace a rozvoj sítí regionální silniční infrastruktury navazující na síť TEN-T a ve vazbě na řešení problémů propojení dopravy znevýhodněných městských a venkovských společenství a oblastí a řešení problémů přeshraničního spojení
- 1.2 Rozvoj integrovaných dopravních systémů a udržitelných forem dopravy
- 1.3 Řešení řízení rizik s ohledem na změny klimatu
- 1.4 Podpora rozvoje podnikání v oblasti cestovního ruchu a kultury

Prioritní osa 2

- 2.1 Rozvoj dostupné, kvalitní a udržitelné sítě služeb vedoucích k sociálnímu začlenění osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením
- 2.2 Vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání
- 2.3 Rozvoj a zkvalitnění služeb zaměstnanosti
- 2.4 Rozvoj infrastruktury pro poskytování zdravotnických služeb a zdravotní péče
- 2.5 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení
- 2.6 Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení

Prioritní osa 3

- 3.1 Veřejná infrastruktura cestovního ruchu a kulturního dědictví a jejich marketing a propagace
- 3.2 Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje
- 3.3 Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systému ICT (MMR, 2014).

12. Analýza podpory cestovního ruchu v ROP Střední Morava

12.1 Metodika a postup analytické části

Analytická část práce se bude zabývat zhodnocením Prioritní osy 3 – Cestovní ruch v rámci ROP Střední Morava. Do této prioritní osy spadají celkem čtyři oblasti podpory:

- 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu
- 3.2 Veřejná infrastruktura a služby
- 3.3 Podnikatelská infrastruktura a služby
- 3.4 Propagace a řízení

Zhodnocení dosavadního čerpání ze strukturálních fondů EU za programovací období 2007 – 2013 bude probíhat na základě finančních alokací jednotlivých projektů. Hlavní prostorovou jednotkou pro naši analýzu je region soudržnosti Střední Morava. Dalšími prostorovými jednotkami, které budou podrobeny hodnocení, jsou Olomoucký a Zlínský kraj. Oba tyto kraje jsou součástí NUTS 2 – Střední Morava. Výsledkem analytické části bude mimo jiné prostorové zobrazení míry alokace jednotlivých projektů v rámci jednotlivých prostorových jednotek. Data použitá pro tuto analýzu jsou získána z dokumentu „*Seznam příjemců podpory z fondů EU*“ z 3. 3. 2014. Tento seznam příjemců podpory vytvořila Ing. Kateřina Procházková pro Národní orgán pro koordinaci (NOK).

Box. 5: Pracovní skupina Národního orgánu pro koordinaci (PS NOK)

Pracovní skupina Národního orgánu pro koordinaci (PS NOK)

Národní orgán pro koordinaci v souladu s Národním strategickým referenčním rámcem má za úkol zabezpečovat koordinaci mezi jednotlivými operačními programy a také odpovídá za účinnou funkčnost této koordinace. Činností PS NOK je pravidelná výměna informací ve všech aspektech implementace, projednávání změn ve vydaných metodických pokynech a doporučeních NOK, stejně jako změny evropské legislativy či události na úrovni EK a členských států. PS NOK je složena z členů NOK, spolupracujících odborů MMR, zástupců všech řídicích orgánů, zástupců platebního a certifikačního orgánu (PCO) a zástupců auditního orgánu (AO) (Zdroj: MMR, 2007 – 2013).

„Seznam příjemců podpory z fondů EU“ obsahuje tabelární seznam jednotlivých podpořených projektů od roku 2007 až do 3. 3. 2014. Celkový počet projektů v rámci prioritní osy 3 je 214 projektů. Všechny podpořené projekty byly financovány z „Evropského fondu pro regionální rozvoj – ERDF“. Jednotlivé projekty mohou být již ukončeny, zrušeny, nebo jejich realizace právě probíhá. V rámci analýzy byly použity projekty, které jsou buď úspěšně ukončené, nebo jejich realizace právě probíhá. Projekty, které byly označeny jako zrušené, byly použity jen pro obecný náhled četnosti těchto projektů (viz tab. 11). Následně jsou v daném dokumentu zobrazena data jako název projektu, příjemce finanční alokace, operační program, fond EU, alokovaná částka a stav projektu. Pro naši analýzu byla hlavním zdrojem informace o alokované částce daného projektu, samotný název projektu, na jehož základě byly dohledány informace, do které prioritní osy, popř. oblasti podpory v rámci ROP Střední Morava daný projekt spadá a také v rámci jaké obce je projekt realizován. Většina těchto informací byla využita z „Regionálního informačního systému RIS“.

Po získání daných informací byly jednotlivé projekty rozděleny dle stavu (probíhá, zrušeno, dokončen) a dále dle zacílení finanční alokace projektu (soukromé, veřejné). Toto rozdělení bylo provedeno na základě oblastí podpory prioritní osy 3 – Cestovní ruch. Projekty oblastí podpory 3.1 *Integrovaný rozvoj cestovního ruchu*, 3.2 *Veřejná infrastruktura a služby* a 3.4 *Propagace a řízení* byly zařazeny mezi veřejné a projekty spadající pod oblast podpory 3.3 *Podnikatelská infrastruktura a služby* byly zařazeny mezi soukromé projekty.

Tab. 11: Počet projektů a míra alokace projektů dle stavu (ROP SM 2007 – 2013)

Stav	Počet projektů	Míra alokace (Kč)
Olomoucký kraj		
Zrušeno	6	271 983 714
Probíhá	27	313 580 962
Dokončen	65	801 622 303
Celkem	98	1 387 186 980
Zlínský kraj		
Zrušeno	3	18 181 000
Probíhá	29	577 921 794
Dokončen	84	1 062 949 924
Celkem	116	1 659 052 717
Region soudržnosti Střední Morava		
Zrušeno	9	290 164 714
Probíhá	56	891 502 756
Dokončen	149	1 864 572 227
Celkem	214	3 046 239 697

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Z výše uvedené tabulky lze vidět počet projektů a míru alokace projektů na základě určeného stavu projektů v rámci Olomouckého kraje, Zlínského kraje a celého regionu soudržnosti Střední Morava. Poměrně výrazný rozdíl můžeme sledovat u zrušených projektů mezi Zlínským a Olomouckým krajem. V rámci Olomouckého kraje bylo zrušeno celkem šest projektů s celkovou finanční podporou 271,9 mil. Kč. U Zlínského kraje se jedná o tři projekty s celkovou dotací 18,1 mil. Kč. Poměr finanční alokace u zrušených projektů v Olomouckém kraji dosahuje hodnoty 94 %, čímž zbylých 6 % připadá na kraj Zlínský. Tento výrazný nepoměr lze vysvětlit tím, že v rámci Olomouckého kraje byly zrušeny projekty s velmi vysokou dotací, což můžeme vidět v následující tabulce.

Tab. 12: Zrušené projekty v Olomouckém kraji v rámci ROP SM 2007 - 2013

Název projektu	Míra alokace (Kč)
„Výstavba horského hotelu KOUTY s wellness provozem“	10 000 000
„Hotel zámek Chudobín“	31 800 000
„Areál Sigma Holiday“	24 982 802
„Penzion pod Šerákem“	390 400
„Komplexní systém služeb rodinám ve Ski areálu Paprsek“	5 913 511
„Regionální aquapark Jeseník“	198 897 000

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Mezi další atributy patřilo zacílení finanční alokace projektu, v jehož rámci byly projekty rozděleny na soukromé a veřejné. V rámci této „kategorizace“ už byla použita data jen za projekty probíhající a dokončené, což celkový počet projektů za region soudržnosti Střední Morava zužuje z 214 projektů na 205 projektů. Ze získaných dat můžeme vypočítat, že v rámci všech prostorových jednotek je poměr mezi veřejnými a soukromými projekty relativně vyrovnaný. Tato skutečnost nám také potvrzuje, že oblast podpory 3.3 *Podnikatelská infrastruktura a služby* je alokována velmi výrazně, jelikož soukromé projekty jsou zařazeny právě jen v rámci této oblasti podpory.

Tab. 13: Počet projektů a míra alokace dle zacílení finanční alokace projektů (ROP SM 2007 – 2013)

Zaměření	Počet projektů	Míra alokace (Kč)
Olomoucký kraj		
Soukromý	51	570 380 461
Veřejný	41	544 822 804
Celkem	92	1 115 203 265
Zlínský kraj		
Soukromý	68	849 566 936
Veřejný	45	791 304 781
Celkem	113	1 640 871 717
Region soudržnosti Střední Morava		
Soukromý	119	1 419 947 398
Veřejný	86	1 336 127 585
Celkem	205	2 756 074 983

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Hlavní kategorizace byla ovšem vytvořena na základě zaměření daného projektu v oblasti cestovního ruchu (viz tab. 14). Tato kategorizace je částečně převzata z analýzy Jiřího Vystoupila a Martina Šauera (2010), která ovšem obsahovala jedenáct kategorií, což by v případě naší analýzy nebylo reálné, z důvodu minimálního zastoupení některé potencionální kategorie. Z tohoto důvodu je kategorie č. 6 „Ostatní“ zastoupena širším spektrem projektů. Námí provedená kategorizace obsahuje celkem 6 kategorií, které určitým způsobem definují jednotlivé projekty v rámci prioritní osy 3 – Cestovní ruch. Jednotlivé projekty byly dále rozděleny na základě místa realizace projektu z důvodu prostorového zobrazení míry alokace v rámci regionu soudržnosti Střední Morava, ale také pro zařazení v rámci NUTS 3. Tato analýza se v rámci regionu soudržnosti Střední Morava poměrně nabízí z důvodu zastoupení dvou krajů, a to Olomouckého a Zlínského. Na základě této skutečnosti lze také určitým způsobem porovnat oba tyto kraje z hlediska čerpání finančních prostředků v rámci prioritní osy 3 – Cestovní ruch.

Tab. 14: Jednotlivé kategorie na základě zaměření projektů cestovního ruchu

1. Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace
2. Ubytovací zařízení
3. Sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení
4. Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky pro cestovní ruch
5. Lázeňská infrastruktura
6. Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)

Zdroj: Vystoupil, 2010, vlastní úprava

Tab. 15: Ukázka vybraných projektů v rámci jednotlivých kategorií

1. Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace
Informační systém v Kroměříži - městě památek UNESCO
Turistický multimediální průvodce Olomoucí (OLINA)
2. Ubytovací zařízení
Pivovar, restaurace a penzion ČERNÝ OREL v Kroměříži
Rozšíření provozu hotelu Arigone - penzion Arigone
3. Sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení
Víceúčelová sportovní hala Rožnov pod Radhoštěm
Modernizace Ski areálu Kareš - Kouty nad Desnou
4. Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky pro cestovní ruch
Výstaviště Floria Kroměříž
Muzeum Olomouckých tvarůžků
5. Lázeňská infrastruktura
Mořské klimatické lázně a obnovení lázeňské stezky
THERMEPARK Velké Losiny
6. Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)
Dobudování africké části ZOO I - Etiopie I. etapa
ROZHLEDNA PŘÁSLAVICE

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Tab. 16: Míra alokace na 1 projekt za danou kategorii v rámci Zlínského kraje, Olomouckého kraje a regionu soudržnosti Střední Morava

Kategorie	Míra alokace na 1 projekt		
	Zlínský kraj	Olomoucký kraj	NUTS 2 – Střední Morava
1. Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace	12 187 323	11 172 468	11 640 863
2. Ubytovací zařízení	12 640 889	8 576 596	11 025 593
3. Sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení	13 544 440	22 026 915	15 766 040
4. Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky	23 724 318	13 374 091	17 046 752
5. Lázeňská infrastruktura	30 229 192	15 535 719	20 433 544
6. Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)	9 787 284	4 629 859	7 406 934
Celkem	14 520 989	12 121 775	13 444 268

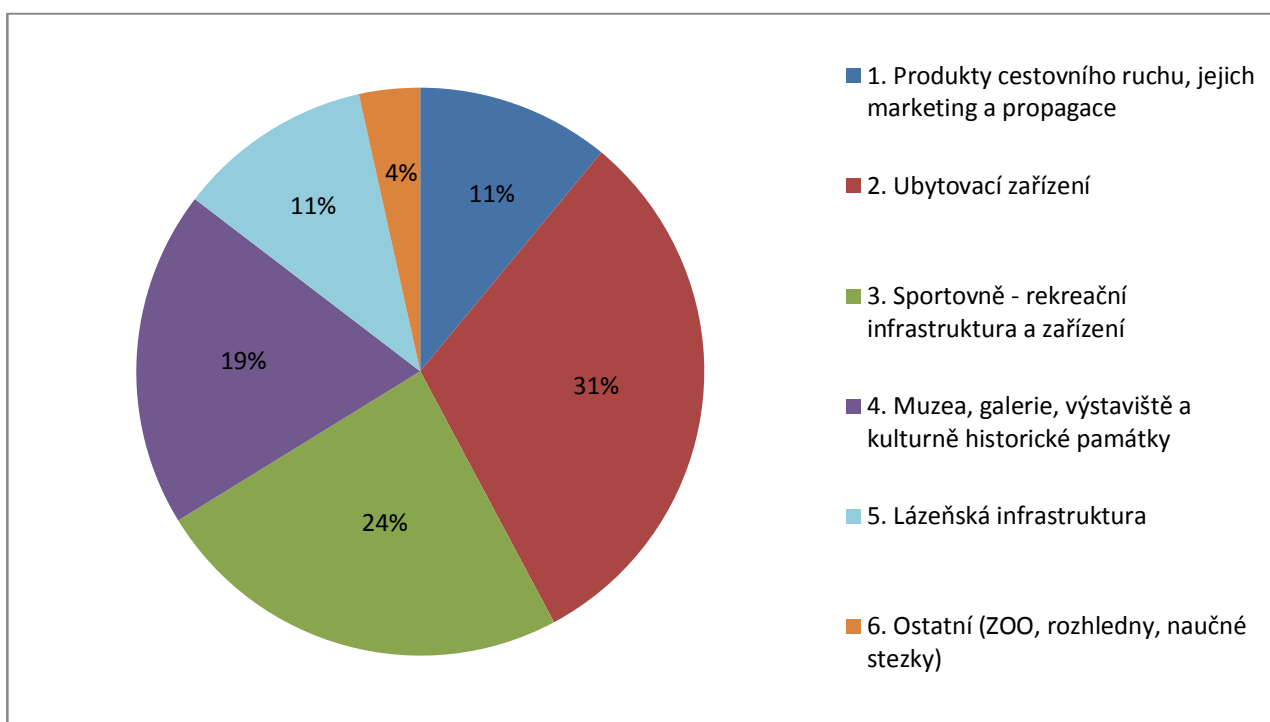
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

12.2 Hodnocení čerpání finančních dotací v rámci jednotlivých kategorií z ROP Střední Morava 2007 – 2013 za celý region soudržnosti Střední Morava

Tab. 17: Míra finanční alokace (v Kč a %) z ROP SM (2007 – 2013) a počet projektů v regionu soudržnosti Střední Morava v rámci jednotlivých kategorií cestovního ruchu

Region soudržnosti Střední Morava			
Kategorie	Alokace (Kč)	Alokace (%)	Počet projektů
1. Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace	302 662 427	11,0	27
2. Ubytovací zařízení	859 996 253	31,2	77
3. Sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení	662 173 691	24,0	42
4. Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky	528 449 317	19,2	31
5. Lázeňská infrastruktura	306 503 157	11,1	15
6. Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)	96 290 137	3,5	13
Celkem	2 756 074 983	100,0	205

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Obr. 14: Procentuální zastoupení jednotlivých kategorií cestovního ruchu na celkové alokaci z ROP SM (2007 – 2013) v rámci regionu soudržnosti Střední Morava

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Finanční dotace ze strukturálních fondů do prioritní osy 3 – Cestovní ruch v rámci celého regionu soudržnosti Střední Morava dosáhlo celkem 205 projektů. Mezi tyto projekty bylo rozděleno celkem 2,75 mld. Kč s průměrnou alokací na 1 projekt 13,4 mil. Kč. Z hlediska rozdělení celkové alokace mezi jednotlivé kategorie cestovního ruchu je trend v rámci celého NUTS 2 Střední Morava podobný jako u hodnocení jednotlivých krajů. Nejvyšší finanční dotaci 860 mil. Kč zastupuje kategorie 2 – *Ubytovací zařízení*, která se na celkové alokaci podílí 31,2 %. Míra alokace na 1 projekt v rámci této kategorie činí 11 mil. Kč. Částka 662,1 mil. Kč podpořila projekty spadající do kategorie 3 – *Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení*. Tato částka ukrajuje z celkové míry alokace podíl 24 %. V rámci této kategorie bylo podpořeno celkem 42 projektů s průměrnou mírou alokace na 1 projekt 15,7 mil. Kč. Třetí nejvyšší míru alokace zastupuje kategorie 4 – *Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky*, jejíž celková alokace činí 528,4 mil. Kč, což představuje 19,2 % z celkové alokace určené pro prioritní osu 3 v rámci ROP Střední Morava. Shodně s 11 % na celkové alokaci jsou zastoupeny kategorie 5 – *Lázeňská infrastruktura a kategorie 1 – Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace*, kde se míra alokace pohybovala lehce přes 300 mil. Kč. Stejně jako u jednotlivých krajů se s nejnižší mírou finanční podpory umístila kategorie 6 – *Ostatní*, která se na celkové alokaci podílí 3,5 % s celkovou mírou alokace 96,2 mil. Kč.

Tab. 18: Ukázka 5 projektů s nejvyšší mírou alokace v regionu soudržnosti Střední Morava

Název projektu	Míra alokace (Kč)	Kategorie	Obec
Městská plovárna Luhačovice	119 771 579	5	Luhačovice
Vybudování sportovně - rekreačního areálu Kouty zaměřeného na zimní sporty	100 000 000	5	Loučná nad Desnou
Wellness hotel Alexandria	99 993 549	2	Luhačovice
Rekonstrukce nekomerční části Zámku Nový Světlov Bojkovice pro cestovní ruch	59 723 000	4	Bojkovice
Zkvalitnění služeb a dobudování doprovodné infrastruktury areálu golfového hřiště Dolany -Véska	56 503 396	3	Dolany

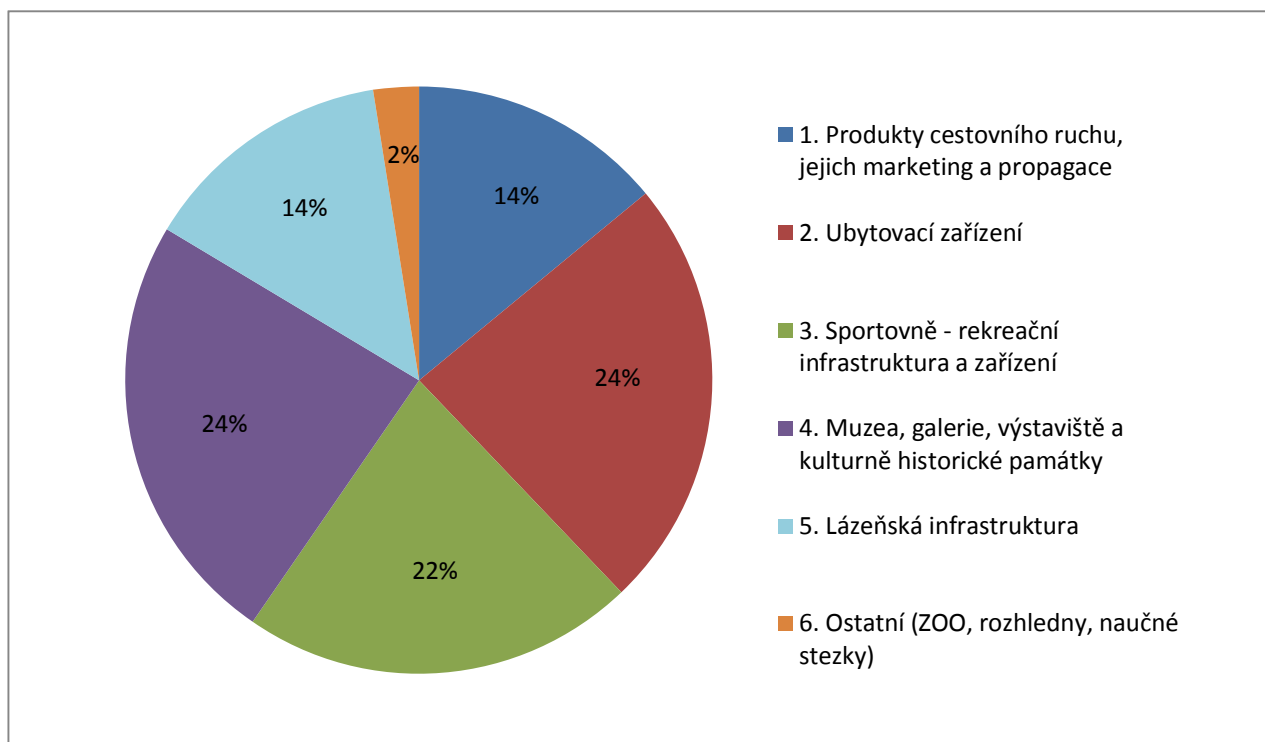
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

12.3 Hodnocení čerpání finančních dotací v rámci jednotlivých kategorií z ROP Střední Morava 2007 – 2013 za Olomoucký kraj

Tab. 19: Míra finanční alokace (v Kč a %) z ROP SM (2007 – 2013) a počet projektů v Olomouckém kraji v rámci jednotlivých kategorií cestovního ruchu

Olomoucký kraj			
Kategorie	Alokace (Kč)	Alokace (%)	Počet projektů
1. Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace	156 414 546	14,0	15
2. Ubytovací zařízení	265 874 487	23,8	30
3. Sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení	242 296 065	21,7	11
4. Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky	267 481 821	24,0	20
5. Lázeňská infrastruktura	155 357 195	13,9	10
6. Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)	27 779 152	2,5	6
Celkem	1 115 203 265	100,0	92

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úpravy

Obr. 15: Procentuální zastoupení jednotlivých kategorií cestovního ruchu na celkové alokaci z ROP SM (2007 – 2013) v rámci Olomouckého kraje

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Celková alokace do Olomouckého kraje v rámci ROP SM 2007 – 2013 činí u dokončených a probíhajících projektů hodnotu 1,115 mld. Kč (40 % z celkové alokace do NUTS2 Střední Morava). Tato částka byla rozdělena mezi námi stanovených šest kategorií, přičemž největší míra alokace (267 mil. Kč) spadá do kategorie 4 - *Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky* (24 %). Pro tuto kategorii činí míra alokace na 1 projekt 13,4 mil. Kč, přičemž bylo podpořeno celkem 20 projektů. Na druhé místo z hlediska celkové alokace se řadí kategorie 2 – *Ubytovací zařízení*, jejíž míra alokace dosáhla 23,8 % (265,9 mil. Kč) z celkové alokace pro Olomoucký kraj. U této kategorie činí míra alokace na 1 projekt 8,5 mil. Kč, což je dáno větším počtem projektů v rámci této kategorie. O dva procentní body z hlediska míry alokace zaostává kategorie 3 – *Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení* s celkovou alokací 242,3 mil. Kč (22 %). U této kategorie je míra alokace na 1 projekt 22 mil. Kč, což je nejvyšší hodnota mezi všemi kategoriemi v rámci Olomouckého kraje. Tato vysoká míra alokace na 1 projekt je způsobena realizací projektu „*Vybudování sportovně – rekreačního areálu Kouty s celoročním provozem, zaměřeného na zimní sporty*“, který byl v roce 2009 alokován částkou 100 mil. Kč. Kategorie 1 – *Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace* (156,4 mil. Kč) a kategorie 5 – *Lázeňská infrastruktura* (155,3 mil. Kč) zastupují míru alokace takřka shodnými 14 %. U kategorie č. 1 dosahuje míra alokace na 1 projekt hodnoty 11,1 mil. Kč a u kategorie č. 5 tato hodnota činí 15,5 mil. Kč. Poslední kategorii zastupuje kategorie 6 – *Ostatní*, která získala celkovou alokaci 27,7 mil. Kč (2,5 %), čímž se řadí na poslední místo v rámci míry alokace u jednotlivých kategorií v Olomouckém kraji.

Tab. 20: Ukázka 5 projektů s nejvyšší mírou alokace v Olomouckém kraji

Název projektu	Míra alokace (Kč)	Kategorie	Obec
Vybudování sportovně - rekreačního areálu Kouty zaměřeného na zimní sporty	100 000 000	5	Loučná nad Desnou
Zkvalitnění služeb a dobudování doprovodné infrastruktury areálu golfového hřiště Dolany -Véska	56 503 396	3	Dolany
Expozice času - II. etapa	43 093 478	4	Šternberk
Brána do Jeseníků - Komunikační a koordinační centrum Rapotín	33 924 485	1	Rapotín
Dostavba hotelu Jana v Přerově	33 300 000	2	Přerov

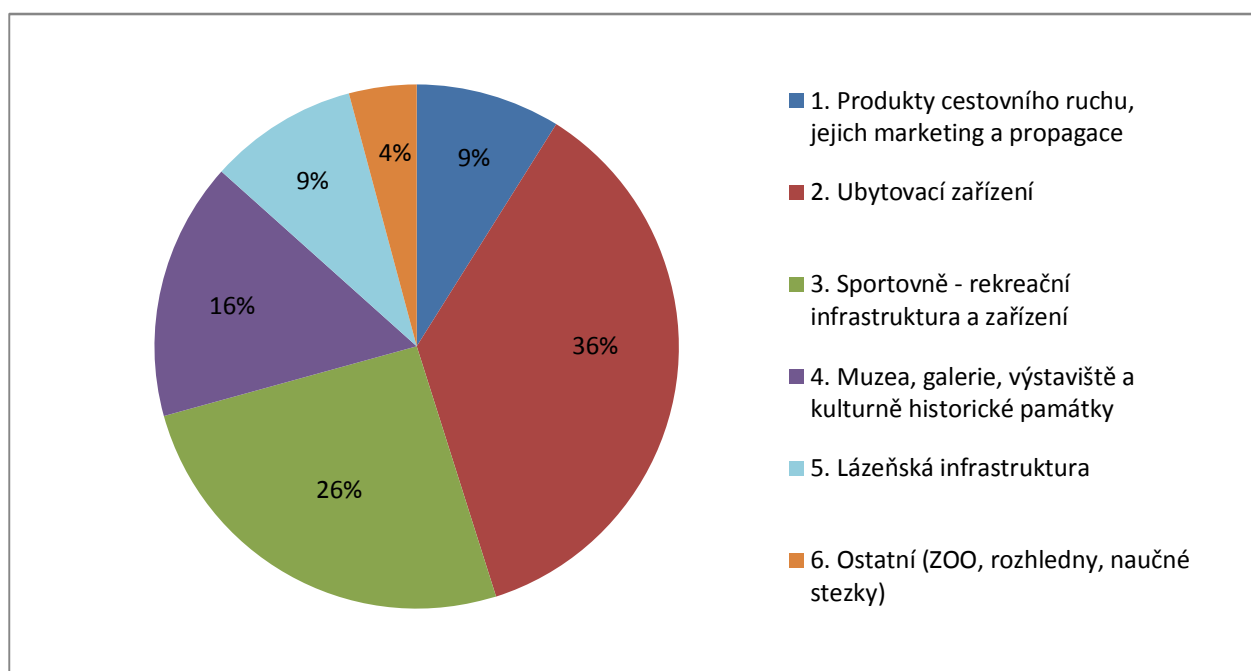
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

12.4 Hodnocení čerpání finančních dotací v rámci jednotlivých kategorií z ROP Střední Morava 2007 – 2013 za Zlínský kraj

Tab. 21: Míra finanční alokace (v Kč a %) z ROP SM (2007 – 2013) a počet projektů ve Zlínském kraji v rámci jednotlivých kategorií cestovního ruchu

Zlínský kraj			
Kategorie	Alokace (Kč)	Alokace (%)	Počet projektů
1. Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace	146 247 881	8,9	12
2. Ubytovací zařízení	594 121 767	36,2	47
3. Sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení	419 877 626	25,6	31
4. Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky	260 967 496	15,9	11
5. Lázeňská infrastruktura	151 145 962	9,2	5
6. Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)	68 510 985	4,2	7
Celkem	1 640 871 717	100,0	113

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Obr. 16: Procentuální zastoupení jednotlivých kategorií cestovního ruchu na celkové alokaci z ROP SM (2007 – 2013) v rámci Zlínského kraje

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Projekty ve Zlínském kraji v rámci prioritní osy 3 – Cestovní ruch byly v rámci programovacího období 2007 - 2013 podpořeny celkovou alokací 1, 64 mld. Kč, což činí 60 % z celkové alokace pro NUTS 2 Střední Morava do oblasti cestovního ruchu (14,5 mil. Kč na 1 projekt). Dle jednotlivých kategorií byla nejúspěšnější kategorie 2 – *Ubytovací zařízení*,

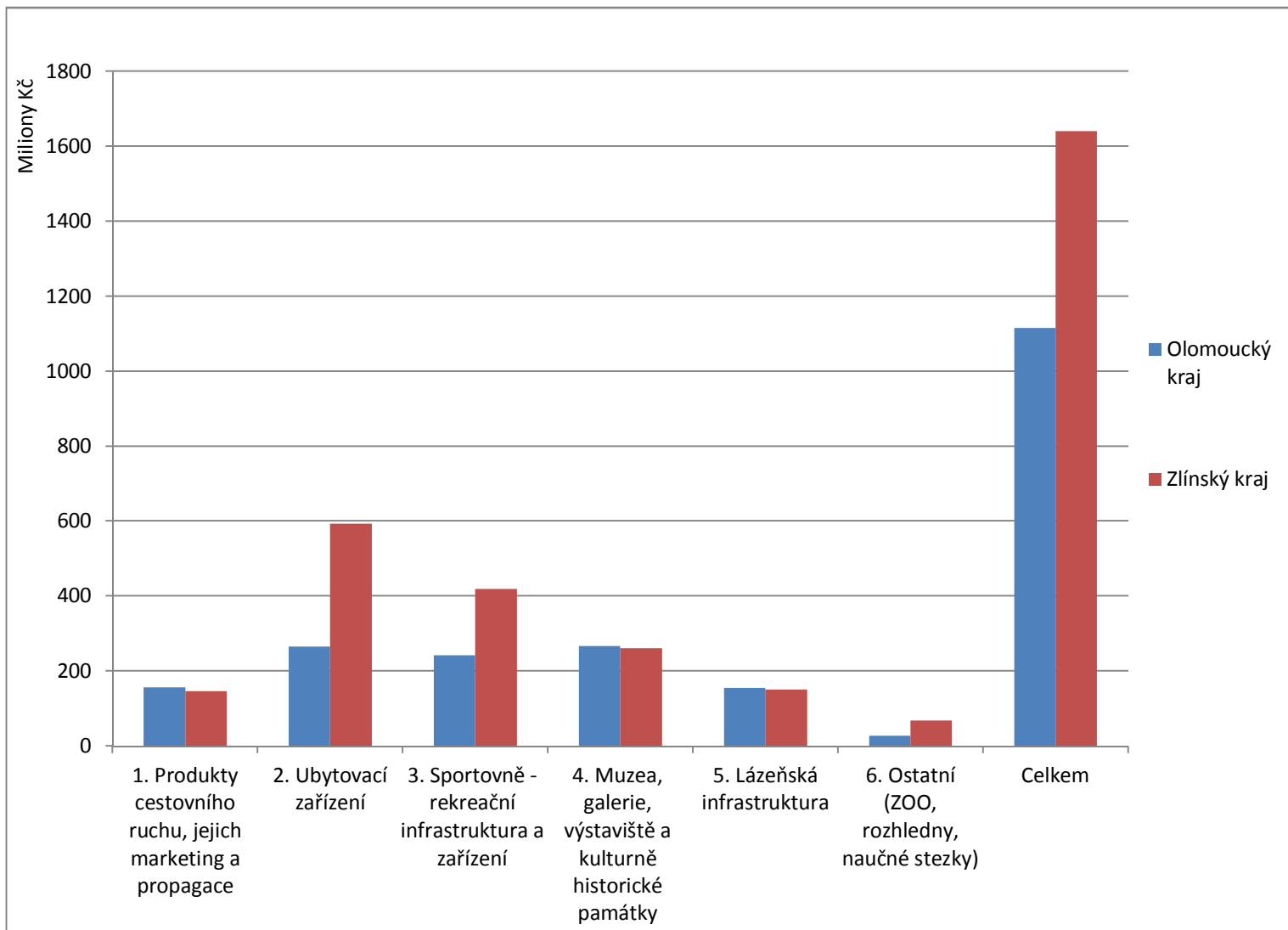
kteřá byla alokována částkou 594 mil. Kč (36,2 %). Dřuhou nejvyšší mířu alokace zastupuje kategorie 3 – *Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení* hodnotou 419,8 mil. Kč, což odpovídá 25,6 % z celkové alokace pro Zlínský kraj (13,5 mil. Kč na 1 projekt). Částkou 260,9 mil. Kč byla alokována kategorie 4 – *Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky* (15,9 %), u které je průměrná mířa alokace na 1 projekt 23,7 mil. Kč. V rámci této kategorie bylo podpořeno 11 projektů, v rámci nichž byl nejvyšší dotací podpořen projekt „*Rekonstrukce nekomerční části zámku Nový Světlov Bojkovice pro cestovní řuch*“, a to 59,7 mil. Kč. Nejvyšší mířu alokace na 1 projekt ovšem zastupuje kategorie 5 – *Lázeňská infrastruktura*, kde tato hodnota dosahuje 30,2 mil. Kč. Tuto vysokou hodnotu podporuje poměrně nízký počet projektů (5) a také nejvyšší finanční dotace na 1 projekt v rámci Zlínského kraje a prioritní osy 3, která dosahuje částky 120 mil. Kč. Touto částkou byl alokován projekt „*Městská plovárna Luhačovice*“. Celková alokace v rámci kategorie 5 je stanovena částkou 151 mil. Kč (9,2 %). Nejnižší mířa alokace (68,5 mil. Kč) je reprezentována kategorií 6 – *Ostatní*. Na celkové alokaci pro Zlínský kraj v oblasti cestovního řuchu se podílí jen 4,2 %.

Tab. 22: Ukázka 5 projektů s nejvyšší mířu alokace ve Zlínském kraji

Název projektu	Mířa alokace (Kč)	Kategorie	Obec
Městská plovárna Luhačovice	119 771 579	5	Luhačovice
Wellness hotel Alexandria	99 993 549	2	Luhačovice
Rekonstrukce nekomerční části Zámku Nový Světlov Bojkovice pro cestovní řuch	59 723 000	4	Bojkovice
Modernizace lyžařského areálu Kohútka - Javorníky	55 632 000	3	Nový Hrozenkov
Výstaviště Floria Kroměříž	46 012 422	4	Kroměříž

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

12.5 Komparace čerpání finančních dotací z ROP Střední Morava 2007 - 2013 do oblasti cestovního ruchu z hlediska jednotlivých kategorií mezi Zlínským a Olomouckým krajem

Obr. 17: Srovnání míry čerpání finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) mezi Zlínským a Olomouckým krajem v rámci jednotlivých kategorií cestovního ruchu
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Ve výše uvedeném grafu můžeme vidět rozdíly v čerpání finančních dotací ze strukturálních fondů v rámci ROP Střední Morava 2007 – 2013 mezi Zlínským a Olomouckým krajem. Na celkové míře alokace (2,75 mld. Kč) se Zlínský kraj podílel 60 % (1,64 mld. Kč), zatímco Olomoucký kraj jen 40 % (1,11 mld. Kč). Z hlediska celkového počtu projektů (205) byl Zlínský kraj také úspěšnější, a to díky 55% podílu (113 projektů) na celkovém počtu projektů. V Olomouckém kraji bylo podpořeno celkem 92 projektů, což zastupuje zbylých 45 %

celkového podílu. Určité rozdíly mezi oběma kraji můžeme sledovat také při srovnání čerpání finančních prostředků v rámci jednotlivých kategorií cestovního ruchu.

Největší diferencovanost mezi oběma kraji můžeme pozorovat u **kategorie 2 – Ubytovací zařízení**, kde Zlínský kraj dosahuje 69 % (594 mil. Kč/ 47 projektů) z celkové míry alokace. Olomoucký kraj výrazně zaostává s 31 % (265,8 mil. Kč/ 30 projektů). Tento výrazný rozdíl lze přisuzovat míře alokace do největších turistických center v rámci obou krajů, což můžeme vidět v tabulkách 23 a 24 a na následné mapě, kde například v Luhačovicích byly podpořeny projekty v celkové výši přesahující 112 mil. Kč. Ve Zlínském kraji se nachází celkem 14 obcí s celkovou alokací vyšší než 10 mil. Kč v rámci kategorie č. 2., zatímco Olomoucký kraj je v tomto měřítku zastoupen jen 8 obcemi. V následujících dvou tabulkách můžeme vidět 5 obcí z obou krajů s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 2 – *Ubytovací zařízení*.

Tab.23: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Olomouc	77 397 291	4
2. Přerov	37 138 656	2
3. Lipová lázně	30 011 910	6
4. Dolany	30 000 000	1
5. Branná	24 378 999	1

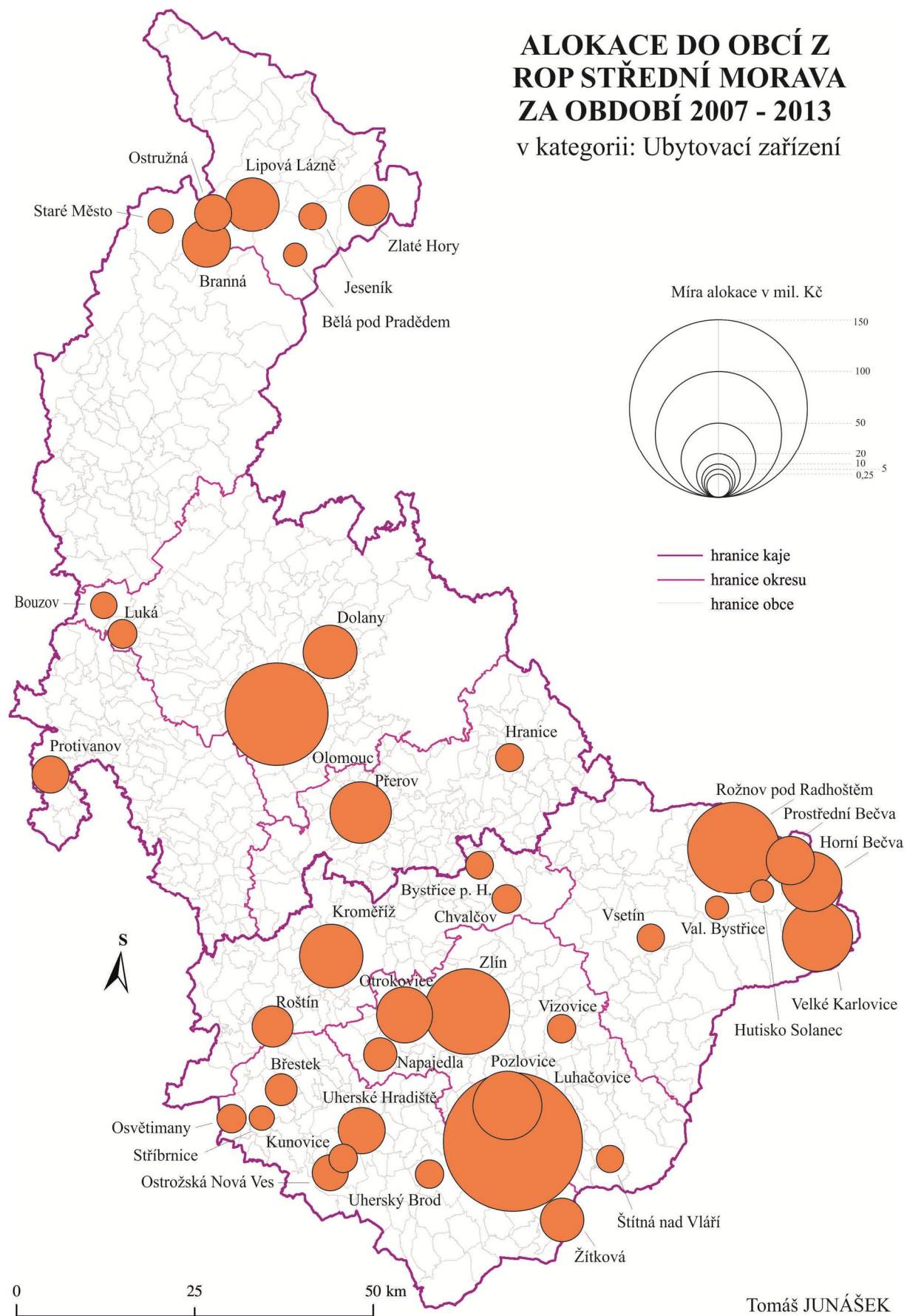
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Tab.24: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení ve Zlínském kraji

Zlínský kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Luhačovice	112 455 548	3
2. Rožnov pod Radhoštěm	66 413 435	8
3. Zlín	60 436 519	2
4. Pozlovice	44 593 658	2
5. Velké Karlovice	45 665 898	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

ALOKACE DO OBCÍ Z ROP STŘEDNÍ MORAVA ZA OBDOBÍ 2007 - 2013 v kategorii: Ubytovací zařízení

Obr. 18: Prostorové zobrazení míry alokace do jednotlivých obcí NUTS 2 Střední Morava v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Další kategorií, kde Zlínský kraj výrazně převyšuje nad Olomouckým krajem je **kategorie 3 – Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení**, kde celková alokace za celý region soudržnosti Střední Morava činí 662,1 mil. Kč. V rámci Zlínského kraje bylo podpořeno celkem 31 projektů s celkovou mírou alokace 419,8 mil. Kč, což činí 63 % celkové podpory této kategorie. Olomoucký kraj dosáhl na celkovou alokaci 242,2 mil. Kč (37 %), jejímž prostřednictvím bylo financováno 11 projektů. Z následujících tabulek ovšem vyplývá, že Olomoucký kraj zastupuje obec Loučná nad Desnou s nejvyšší mírou alokace v rámci celého regionu soudržnosti Střední Morava. Je to dáno především výraznou finanční dotací do lyžařského areálu Kouty, v jehož rámci byly realizovány celkem tři projekty s celkovou dotací převyšující 112 mil. Kč. Z následující mapy vyplývá, že většina financí byla alokována do turisticky zajímavých oblastí, především Beskyd a Jeseníků, nejčastěji formou podpory lyžařských areálů a s nimi spojenou infrastrukturou.

Tab. 25: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 3 – Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Loučná nad Desnou	117 103 662	4
2. Dolany	56 503 396	1
3. Olomouc	25 141 230	1
4. Staré město	22 500 000	2
5. Šumperk	14 500 000	2

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

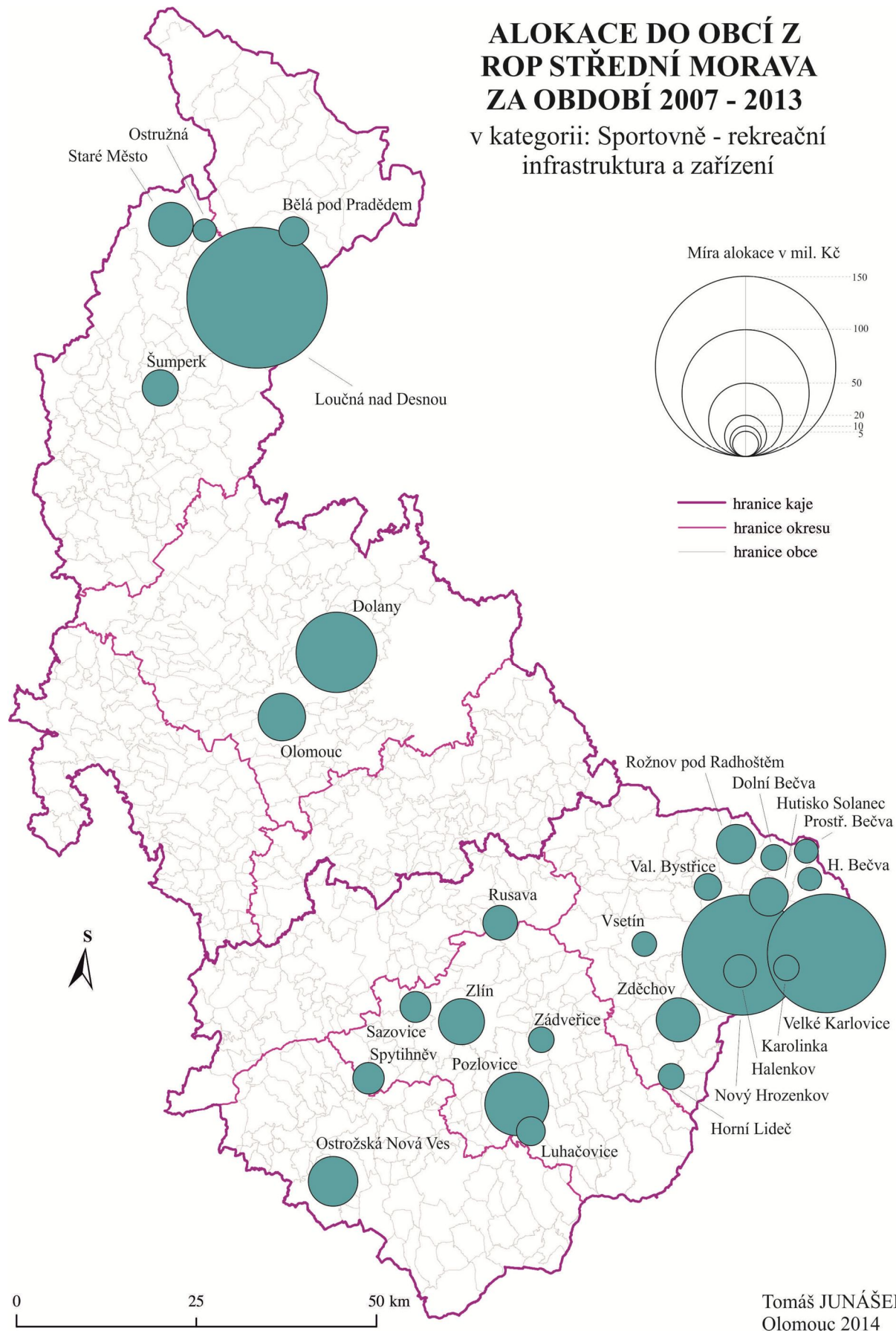
Tab. 26: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 3 – Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení ve Zlínském kraji

Zlínský kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Nový Hrozenkov	93 165 319	2
2. Velké Karlovice	91 693 213	4
3. Pozlovice	40 568 396	1
4. Ostrožská Nová Ves	27 120 000	1
5. Zlín	23 766 600	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

ALOKACE DO OBCÍ Z ROP STŘEDNÍ MORAVA ZA OBDOBÍ 2007 - 2013

v kategorii: Sportovně - rekreační
infrastruktura a zařízení

Obr. 19: Prostorové zobrazení míry alokace do jednotlivých obcí NUTS 2 Střední Morava v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Poslední kategorií, která je v rámci jednotlivých krajů podrobena větší diferencovanosti, je **kategorie 6 – Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)**. V celém regionu soudržnosti Střední Morava bylo podpořeno v rámci této kategorie celkem 13 projektů, přičemž ve Zlínském kraji to bylo 7 projektů a v kraji Olomouckém se jednalo o 6 projektů. Ovšem pokud se podíváme na jednotlivé míry alokace do obou krajů, začnou se projevovat již zmíněné rozdíly. Celková alokace v rámci Zlínského kraje je zastoupena hodnotou 68,5 mil. Kč, což z celkové míry alokace činí 71 %. Naproti tomu Olomoucký kraj dosáhl na finanční podporu 27,7 mil. Kč, což představuje z celkové míry alokace 29 %. Z následujících tabulek nám vyplývá, že za tímto nepoměrem stojí především vysoká alokace v rámci města Zlín, kde byly realizovány celkem dva projekty s celkovou mírou alokace 39,7 mil. Kč. V rámci ostatních měst již tak výrazné rozdíly v míře alokace nenastávají.

Tab. 27: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 6 – Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky) v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Skorošice	9 905 780	1
2. Přáslavice	5 467 477	1
3. Loučná nad Desnou	4 705 883	1
4. Olomouc	3 212 800	1
5. Jeseník	2 535 000	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

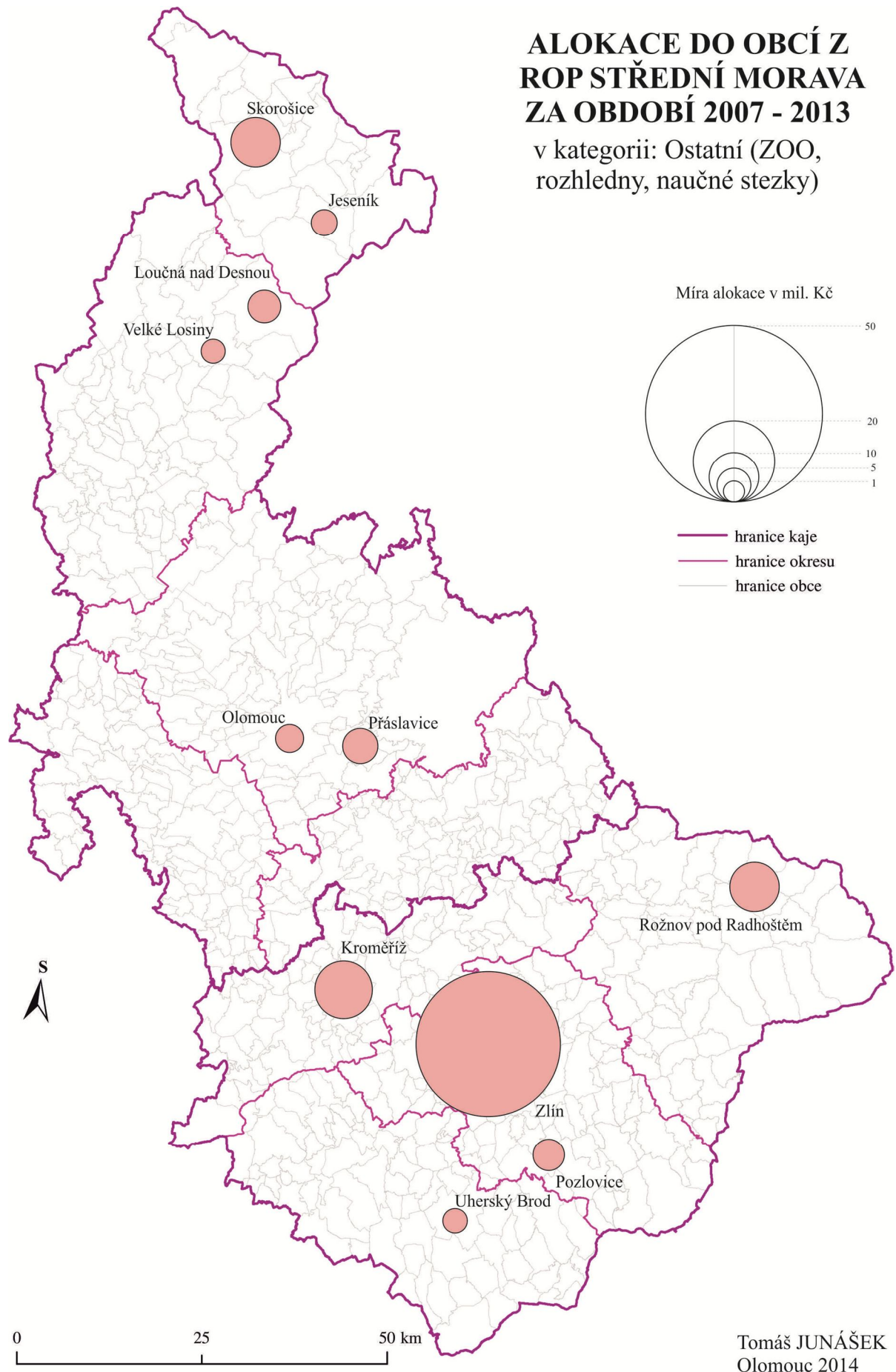
Tab. 28: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 6 – Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky) ve Zlínském kraji

Zlínský kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Zlín	39 782 681	2
2. Kroměříž	12 467 075	2
3. Rožnov pod Radhoštěm	9 917 856	1
4. Pozlovice	4 252 556	1
5. Uherský Brod	2 090 817	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

ALOKACE DO OBCÍ Z ROP STŘEDNÍ MORAVA ZA OBDOBÍ 2007 - 2013

v kategorii: Ostatní (ZOO,
rozhledny, naučné stezky)

Obr. 20: Prostorové zobrazení míry alokace do jednotlivých obcí NUTS 2 Střední Morava v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Olomoucký i Zlínský kraj dosahují podobných výsledků u čerpání finančních prostředků v rámci **kategorie 1 – Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace**. Zde Olomoucký kraj dosahuje celkové míry alokace 156,4 mil. Kč, což je o více než 10 mil. Kč než v případě kraje Zlínského. Zlínský kraj v rámci této kategorie dosáhl na celkovou alokaci 146,2 mil. Kč. Poměr v úspěšnosti čerpání finančních alokací je 52 % ku 48 % pro Olomoucký kraj. Nejvyšší míry alokace jsou soustředěny do obou krajských měst, což můžeme vidět v následujících tabulkách i na dále přiložené mapě, včetně ostatních podpořených obcí v rámci kategorie 1 v Olomouckém a Zlínském kraji.

Tab. 29: Ukázka 4 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 1 – Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Olomouc	86 712 163	10
2. Rapotín	33 924 485	1
3. Šumperk	27 541 744	2
4. Přerov	8 236 154	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

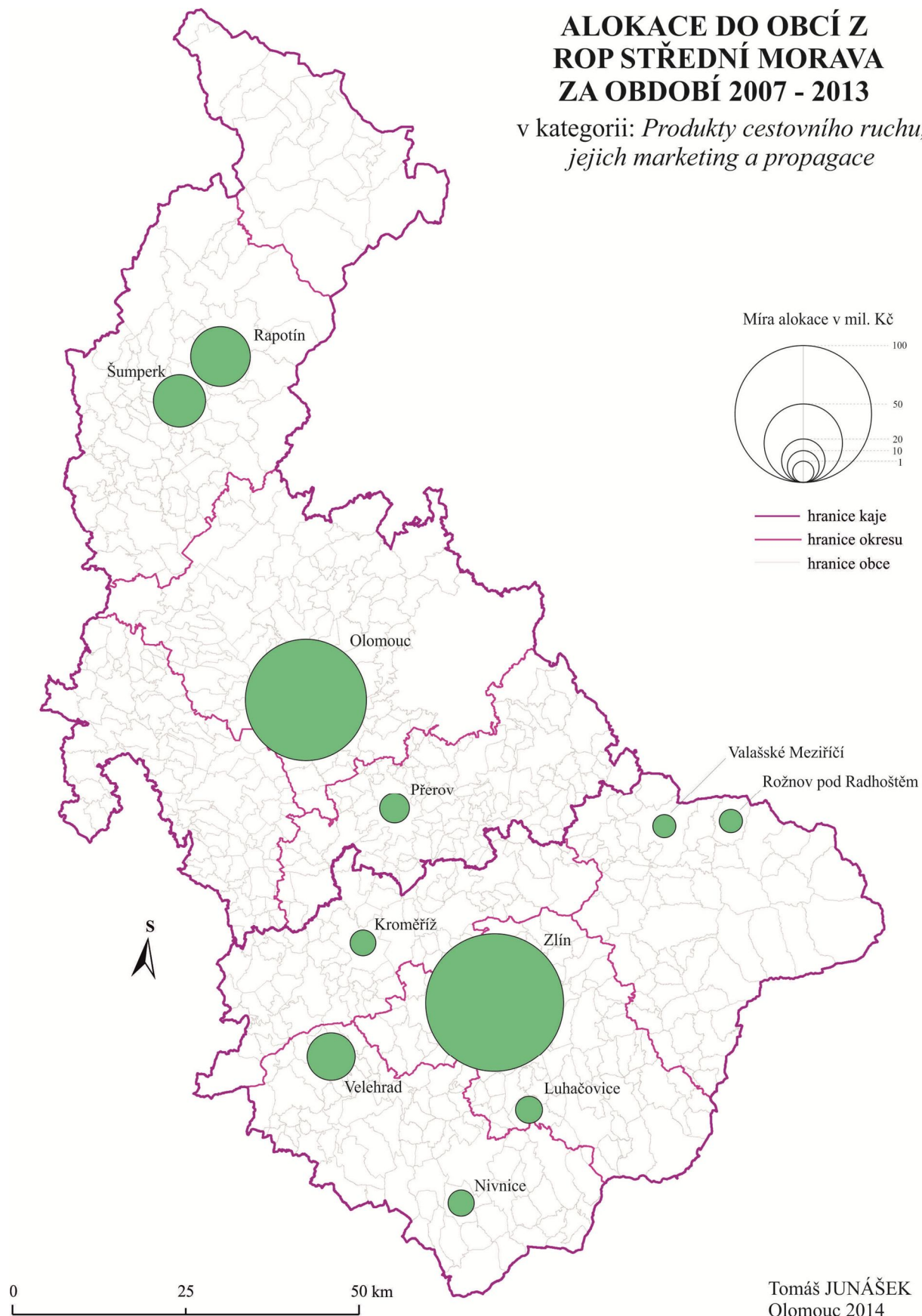
Tab. 30: Ukázka 4 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 1 – Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace ve Zlínském kraji

Zlínský kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Zlín	101 187 000	5
2. Velehrad	24 003 915	1
3. Luhačovice	5 869 830	1
4. Nivnice	5 189 036	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

ALOKACE DO OBCÍ Z ROP STŘEDNÍ MORAVA ZA OBDOBÍ 2007 - 2013

v kategorii: *Produkty cestovního ruchu,
jejich marketing a propagace*

Obr. 21: Prostorové zobrazení míry alokace do jednotlivých obcí NUTS 2 Střední Morava v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Velmi vyrovnanou kategorií v porovnání celkové míry alokace mezi Zlínským a Olomouckým krajem je **kategorie 4 – Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky**. Olomoucký kraj dosáhl na celkovou míru alokace 267,4 mil. Kč, což činí 51 % z alokace pro celý NUTS 2 Střední Morava. Zlínský kraj zaostává jen o dva procentní body hodnotou 49 % díky celkové alokaci 260,9 mil. Kč. V Olomouckém kraji dosáhlo na nejvyšší finanční dotaci město Olomouc, ve kterém bylo realizováno celkem 5 projektů s celkovou alokací 77,4 mil. Kč. V kraji Zlínském toto prvenství patří obci Bojkovice, ve které byly realizovány dva projekty v hodnotě 95,1 mil. Kč.

Tab. 31: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 4 – Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Olomouc	77 425 507	5
2. Šternberk	43 093 478	1
3. Uničov	28 033 076	3
4. Branná	24 667 102	1
5. Lipník nad Bečvou	19 562 278	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

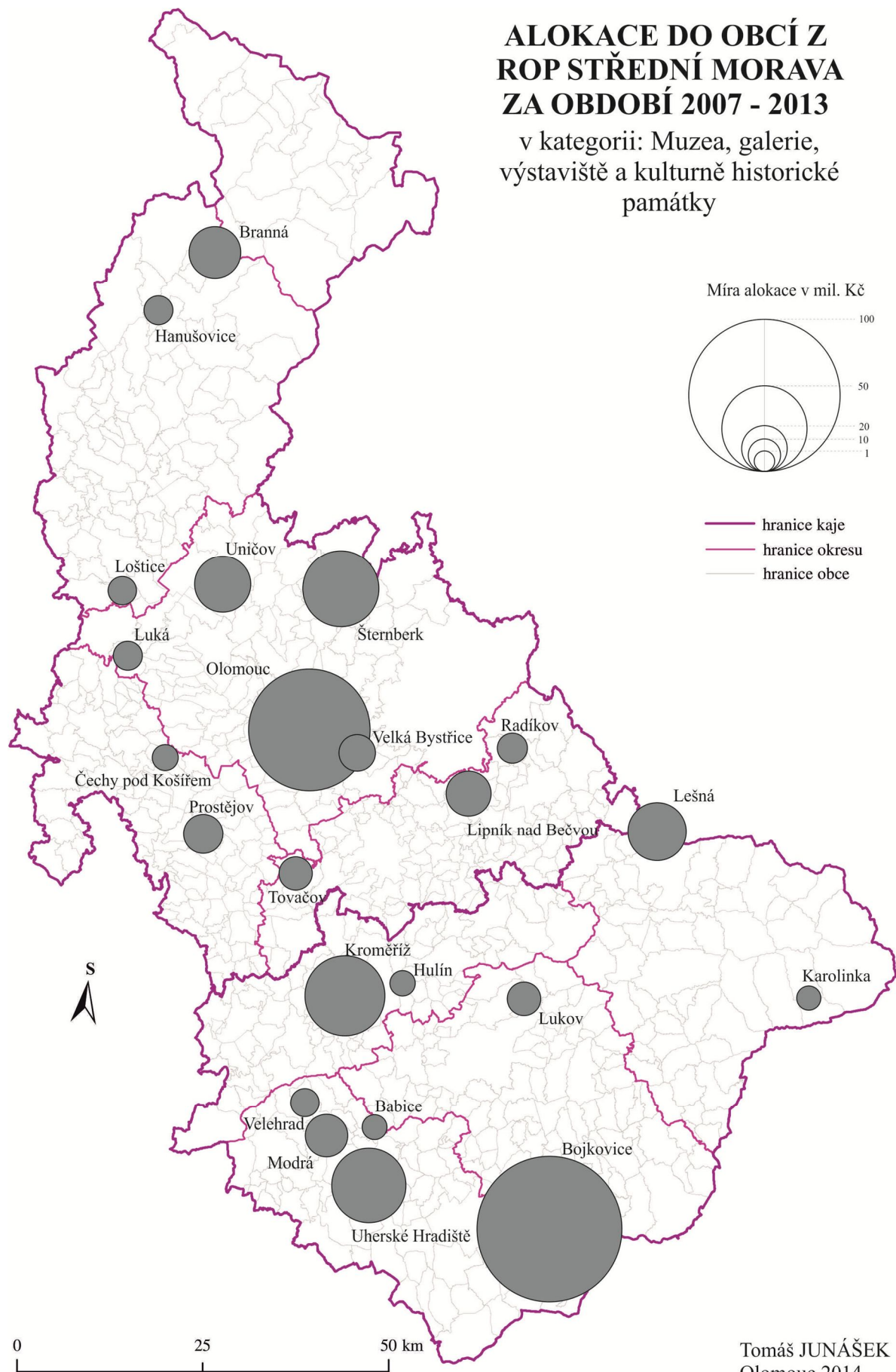
Tab. 32: Ukázka 5 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 4 – Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky ve Zlínském kraji

Zlínský kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Bojkovice	95 118 800	2
2. Kroměříž	46 012 422	1
3. Uherské Hradiště	41 666 805	1
4. Modrá	17 657 000	1
5. Lukov	10 880 000	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

ALOKACE DO OBCÍ Z ROP STŘEDNÍ MORAVA ZA OBDOBÍ 2007 - 2013

v kategorii: Muzea, galerie,
výstaviště a kulturně historické
památky

Obr. 22: Prostorové zobrazení míry alokace do jednotlivých obcí NUTS 2 Střední Morava v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

V rámci **kategorie č. 5 – Lázeňská infrastruktura** byla zrealizováno celkem 15 projektů s celkovou alokací 306,5 mil. Kč. Olomoucký kraj se na této částce podílel 51 % (155,3 mil. Kč), Zlínský kraj 49 % (151,1 mil. Kč). Tato čísla nám dokazují jen minimální rozdíly v čerpání finančních dotací v rámci obou krajů. Jak je z názvu kategorie patrné, největší projekty byly realizovány v již zavedených lázeňských destinacích. V Olomouckém kraji získala nejvyšší míru alokace obec Velké Losiny (54 % z celkové alokace do kraje). V kraji Zlínském dle očekávání dominovaly Luhačovice, které pokryly 89 % z celkové alokace pro Zlínský kraj v rámci této kategorie.

Tab. 33: Ukázka 3 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 5 – Lázeňská infrastruktura v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Velké Losiny	84 466 753	5
2. Jeseník	43 745 182	2
3. Slatinice	19 861 346	2

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

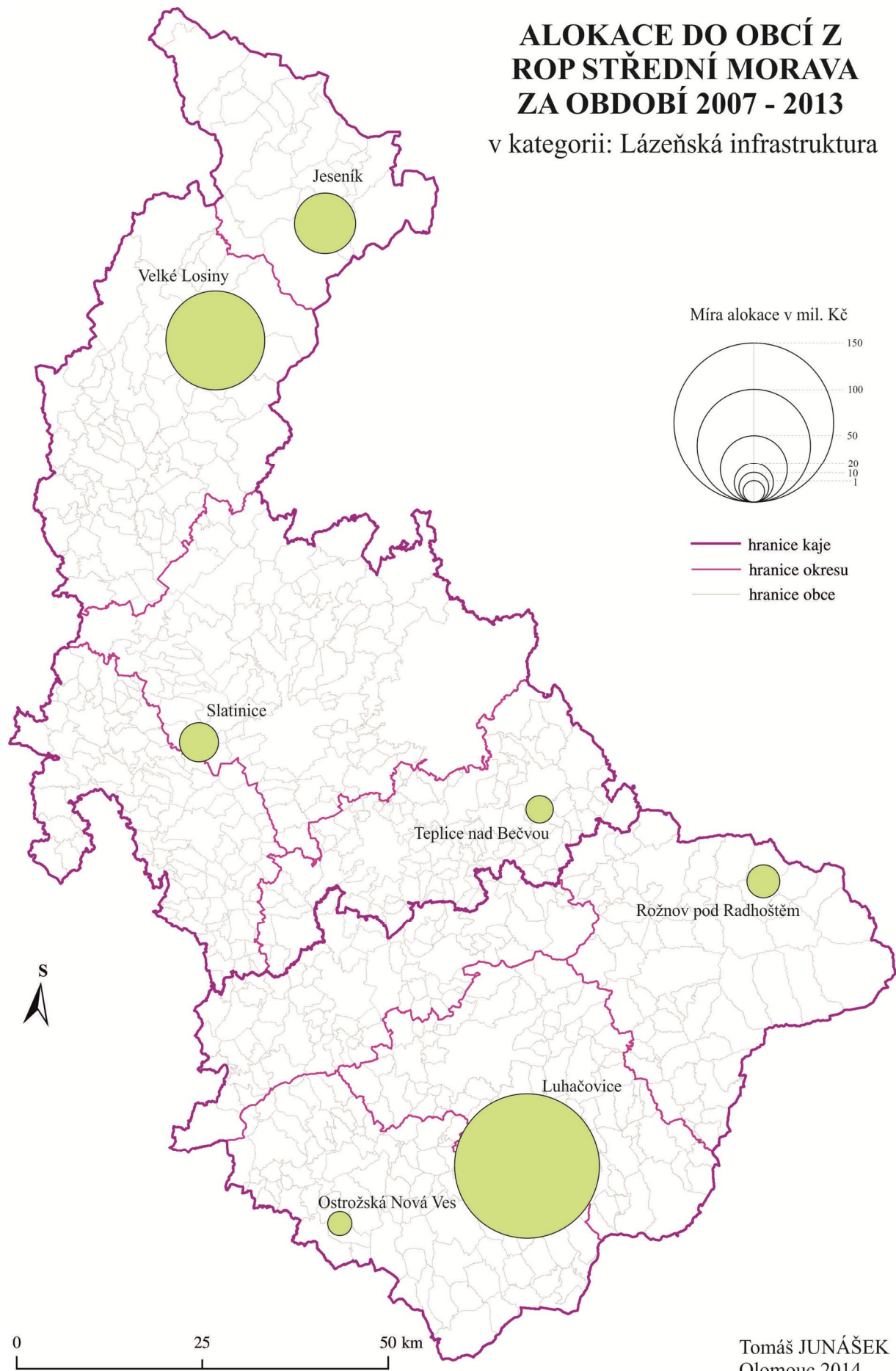
Tab. 34: Ukázka 3 obcí s nejvyšší mírou alokace v rámci kategorie 5 – Lázeňská infrastruktura ve Zlínském kraji

Zlínský kraj		
Obec	Míra alokace (Kč)	Počet projektů
1. Luhačovice	134 012 404	2
2. Rožnov pod Radhoštěm	13 227 111	2
3. Ostrožská Nová Ves	3 906 447	1

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

ALOKACE DO OBCÍ Z ROP STŘEDNÍ MORAVA ZA OBDOBÍ 2007 - 2013

v kategorii: Lázeňská infrastruktura

Obr. 23: Prostorové zobrazení míry alokace do jednotlivých obcí NUTS 2 Střední Morava v rámci kategorie 2 – Ubytovací zařízení
Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

Tomáš JUNÁŠEK
Olomouc 2014

13. Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit současný stav čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie do oblasti cestovního ruchu v rámci ROP Střední Morava 2007 – 2013. Toto zhodnocení bylo provedeno v rámci analytické části práce, kde bylo shrnuto čerpání dotací do oblasti cestovního ruchu jak za celý NUTS 2 Střední Morava, tak za Zlínský a Olomoucký kraj. Mimo toto shrnutí všech projektů byla v rámci analytické části práce vytvořena kategorizace jednotlivých projektů, díky které můžeme vidět, do které oblasti cestovního ruchu byly finance alokovány. Celková alokace do oblasti cestovního ruchu v rámci ROP Střední Morava dosáhla hodnoty 2,75 mld. Kč., což je největší podpora, která byla v rámci zkoumané prostorové jednotky a oblasti cestovního ruchu kdy alokována. Více než polovina těchto peněz byla alokována do projektů v soukromém sektoru, což splňuje cíl strategie ROP Střední Morava, dle kterého má jít 50 % financí na podporu podnikání v cestovním ruchu. Většina podpory do podnikatelské sféry byla alokována prostřednictvím kategorie „Ubytovací zařízení“. Tato oblast podpory je ovšem velice diskutabilní. Ačkoli je určitě velmi užitečné rozvíjet kvalitu ubytovacích zařízení pro celkový rozvoj cestovního ruchu, může být podpora do této oblasti v některých případech neefektivní. Jistá neefektivita této podpory může nastat v případě, kdy je dané ubytovací zařízení celkově zrekonstruováno a splňuje veškeré podmínky pro jeho využití, přestože nemusí být turisticky plně využíváno z důvodu vlastnictví soukromé osoby, která může nastavit takové podmínky daného zařízení, které jsou pro turisty neatraktivní. Z tohoto důvodu vyvstává otázka, zda není efektivnější evropské peníze využívat v rámci veřejných projektů, kde ovšem nemusí být zaručena podpora zaměstnanosti, což je jeden z hlavních pilířů strukturální politiky Evropské unie.

Z hlediska čerpání dotací ze strukturálních fondů EU v rámci celé České republiky doufejme, že v novém programovacím období bude ČR pracovat s evropskými dotacemi mnohem efektivněji. Česká republika byla v loňském roce v čerpání evropských dotací nejhorší ze všech unijních zemí, kdy nedočerpala okolo 10 mld. korun, z celkové nedočerpané částky 16 mld. korun v rámci celé EU. Nejen, že je to pro ČR velmi nelichotivé číslo, ale také může v rámci tohoto nedočerpání vyvstat problém s přípravou a následným čerpáním dotací z nového programovacího období 2014 – 2020. Lze jen doufat, že nově nastavená kritéria pro čerpání evropských dotací a nové operační programy včetně „*Integrovaného regionálního operačního programu*“ usnadní celkový průběh čerpání a nebudeme patřit k nejhorším zemím v EU.

Summary

The aim of this thesis was to assess the current state of drawing funds from the European Union structural funds in the field of tourism within the Regional Operational Programme Střední Morava 2007 – 2013 period. Reaching the target was preceded by a theoretical basis, which outlined the topic of cohesion policy across the European Union to surveyed area region Střední Morava and tourism. The following analytical part summarized all projects supported under the ROP Střední Morava 2007 – 2013 period. Summary of drawing funds in the field of tourism was supported by a categorization of the projects, which allow a better orientation in the areas of support to tourism and increase opportunities for comparisons between areas. Since the region Střední Morava is represented by the two regions Zlínský and Olomoucký region it was possible to make a comparison between the two regions based on drawing funds within individual projects. An overview of drawing funds from Regional Operational Programme 2007 – 2013 period in the field of tourism in terms of individual categories shows us a map that is a part of this thesis as a free supplement.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BEDNÁROVÁ, Lucie. Ministryně Jourová: Všechny evropské peníze se nám zachránit nepodaří. EU MEDIA. *Euractiv*[online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/interview/ministryne-jourova-vsechny-evropske-penize-se-nam-zachranit-nepodari-011559>

BOHÁČKOVÁ, Ivana a HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Strukturální politika Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009. xvii, 188 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-111-6.

EVROPSKÁ KOMISE. *Evropa 2020 - Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*. Brusel, 2010.

Evropský parlament schválil dlouhodobý rozpočet EU pro období 2014 - 2020. *BusinessInfo* [online]. 2013 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropsky-parlament-schvalil-dlouhodoby-rozpocet-eu-pro-obdobi-2014-2020-42733.html>

FŇUKAL, Miloš a Pavel PTÁČEK. Geografie, cestovní ruch a rekreace. In: [online]. Olomouc, 2005 [cit. 2014-03-21]. ISBN 80-244-1221-7. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/vyzkum/publikace/2005_Geografie_cestovni_ruch_a_rekreace.pdf

Kohezní politika 2014-2020 v ČR. *Euractiv* [online]. 2013 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/link-dossier/kohezni-politika-2014-2020-v-cr-000100>

MASARYK, Tomáš Garrigue, et al. *Masarykův slovník naučný*. Praha : Československý kompas, 1932.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *IROP Integrovaný regionální operační program pro období 2014 - 2020*. Praha, 2013.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Podklad pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014 - 2020*. Praha, 2012.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *DOHODA O PARTNERSTVÍ PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020*. Praha, 2014. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/67fc8a24-7212-46fa-8aa2-ba44315594a4/Dohoda_o_partnerstvi_SEA_6_2_final.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 - 2013*. Praha, 2007.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 - 2020*. Praha, 2013.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrovaný regionální operační program pro období 2014 - 2020*. Praha, 2014.

Multiannual Financial Framework-European Commission. *European Commission* [online]. [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/mff/figures/index_en.cfm

NOVOTNÁ, Martina. *Regionální politika EU*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2007. 206 s. Studijní opora pro distanční vzdělávání. ISBN 978-80-248-1413-1.

NOVOTNÝ, Tomáš. FRIEDRICH EBERT STIFTUNG. *Vyhodnocení stavu čerpání fondů EU u sedmnácti operačních programů v ČR*. Praha: Friedrich Ebert Stiftung, 2013.

Operační programy 2007 - 2013. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. 2007 - 2013 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>

Plánovací období EU 2014-2020. *Profaktum* [online]. 2013 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: <http://www.profaktum.cz/produkty/planovaci-obdobi-eu-2014-2020/>

Politika soudržnosti 2014 -2020 - Investice do růstu a zaměstnanosti. Evropská unie, 2011. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet_cs.pdf

Pracovní skupina NOK. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci/Koordinace/Pracovni-skupina-NOK>

Projekty EU. *Regionální informační servis* [online]. 2007 - 2014 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/projekty-eu>

Příprava programů pro programové období 2014-2020. *Strukturální fondy* [online]. 2013 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Kohezni-politika-EU/Operacni-programy>

REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI STŘEDNÍ MORAVA. *Výroční zpráva o realizaci ROP Střední Morava 2012*. Olomouc, 2013.

REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI STŘEDNÍ MORAVA. *Prováděcí dokument Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava*. Olomouc, 2013.

REGIONÁLNÍ RADA REGIONU SOUDRŽNOSTI STŘEDNÍ MORAVA. *Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava*. Olomouc, 2012.

RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009. 187 s. Management. ISBN 978-80-7418-028-6.

Seznam příjemců podpory z fondů EU. In: *Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava* [online]. 2014 [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://www.rr-strednimorava.cz/pro-prijemce/seznam-prijemcu>

Stanovisko útvarů Komise k přípravě dohody o partnerství a programů v ČESKÉ REPUBLICE na období 2014–2020. In: *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/cz_position_paper_cs.pdf

STEJSKAL, Jan a KOVÁRNÍK, Jaroslav. *Regionální politika a její nástroje*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

Strukturální fondy. *EurActiv* [online]. 2004-2014 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/strukturalni-fondy>

TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 196 s. ISBN 978-80-247-3842-0.

VYSTOUPIL, Jiří - ŠAUER, Martin. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7

WOKOUN, René, KOUŘILOVÁ, Jana a LUKÁŠ, Zdeněk. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: IFEC, 2002. 165 s. Justis. Zelená řada. ISBN 80-86412-18-0.

ZAHRADNÍK, Petr. Analýza čerpání fondů EU v České republice. [online]. 2013 [cit. 2014-03-13]. Dostupné z: http://fesprag.ecn.cz/img_upload/3403f47f1c75ee9d75621c7be5f8ebdd/petr_zahradnik_cerpani_fondu_eu.pdf

Zdroje financování z EU. *Business Info* [online]. 2007 - 2013 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani/zdroje-financovani-z-eu/regionalni-operacni-programy-rop.html>

ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

SEZNAM PŘÍLOH

- PŘÍLOHA 1 Tabelární seznam míry finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – *Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace*
- PŘÍLOHA 2 Tabelární seznam míry finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – *Ubytovací zařízení*
- PŘÍLOHA 3 Tabelární seznam míry finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – *Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení*
- PŘÍLOHA 4 Tabelární seznam míry finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – *Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky*
- PŘÍLOHA 5 Tabelární seznam míry finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – *Lázeňská infrastruktura*
- PŘÍLOHA 6 Tabelární seznam míry finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – *Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)*

PŘÍLOHA 1

Tab. 35: Míra finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace

1. Produkty cestovního ruchu, jejich marketing a propagace			
Místo alokace	Počet projektů	Alokace (Kč)	Alokace (%)
Olomoucký kraj			
Olomouc	10	86 712 163	55,4
Přerov	1	8 236 154	5,3
Rapotín	1	33 924 485	21,7
Šumperk	2	27 541 744	17,6
Celkem	14	156 414 546	100,0
Zlínský kraj			
Kroměříž	1	4 829 362	3,3
Luhačovice	1	5 869 830	4,0
Nivnice	1	5 189 036	3,5
Rožnov pod Radhoštěm	2	2 668 839	1,8
Valašské Meziříčí	1	2 499 899	1,7
Velehrad	1	24 003 915	16,4
Zlín	5	101 187 000	69,2
Celkem	12	146 247 881	100,0

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

PŘÍLOHA 2

Tab. 36: Míra finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – Ubytovací zařízení

2. Ubytovací zařízení			
Místo alokace	Počet projektů	Alokace (Kč)	Alokace (%)
Olomoucký kraj			
Bělá pod Pradědem	3	391 893	0,1
Bouzov	1	3 321 758	1,2
Branná	1	24 379 000	9,2
Dolany	1	30 000 000	11,3
Hranice	1	4 796 952	1,8
Jeseník	3	4 268 725	1,6
Lipová lázně	6	30 011 911	11,3
Luká	1	5 669 994	2,1
Olomouc	4	77 397 291	29,1
Ostružná	4	13 594 308	5,1
Protivanov	1	13 628 277	5,1
Přerov	2	37 138 657	14,0
Staré Město	1	2 243 824	0,8
Stříbrnice	1	2 172 000	0,8
Zlaté Hory	1	16 859 896	6,3
Celkem	31	265 874 487	100,0
Zlínský kraj			
Břestek	1	8 466 952	1,4
Bystřice pod Hostýnem	1	4 530 000	0,8
Horní Bečva	5	36 236 443	6,1
Hutisko Solanec	1	245 765	0,0
Chvalčov	1	5 991 000	1,0
Kroměříž	3	39 180 286	6,6
Kunovice	1	5 326 000	0,9
Luhačovice	3	112 455 549	18,9
Napajedla	1	10 000 000	1,7
Ostrožská Nová Ves	1	12 630 247	2,1
Osvětimany	1	5 994 109	1,0
Otrokovice	2	31 905 118	5,4
Pozlovice	2	44 593 659	7,5
Prostřední Bečva	5	24 508 679	4,1
Roštín	1	17 400 000	2,9
Rožnov pod Radhoštěm	8	66 413 436	11,2
Štítná nad Vláří	1	4 010 394	0,7
Uherské Hradiště	1	23 219 872	3,9
Uherský Brod	1	5 204 173	0,9
Valašská Bystřice	1	359 533	0,1
Velké Karlovice	1	45 665 899	7,7
Vizovice	1	5 257 000	0,9
Vsetín	1	4 241 334	0,7
Zlín	2	60 436 520	10,2
Žitková	1	19 849 800	3,3
Celkem	47	594 121 767	100,0

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

PŘÍLOHA 3

Tab. 37: Míra finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – Sportovně – rekreační infrastruktura a zařízení

3. Sportovně - rekreační infrastruktura a zařízení			
Místo alokace	Počet projektů	Alokace (Kč)	Alokace (%)
Olomoucký kraj			
Bělá pod Pradědem	1	8 579 520	3,5
Dolany	1	56 503 396	23,3
Loučná nad Desnou	3	112 397 779	46,4
Olomouc	1	25 141 230	10,4
Ostružná	1	2 674 140	1,1
Staré město	2	22 500 000	9,3
Šumperk	2	14 500 000	6,0
Celkem	11	242 296 065	100,0
Zlínský kraj			
Dolní Bečva	1	4 821 906	1,1
Halenkov	1	11 254 714	2,7
Horní Bečva	1	2 998 289	0,7
Horní Lideč	1	5 000 000	1,2
Hutisko Solanec	2	17 130 380	4,1
Karolinka	1	4 680 000	1,1
Luhačovice	1	7 680 000	1,8
Nový Hrozenkov	2	93 165 319	22,2
Ostrožská Nová Ves	1	27 120 000	6,5
Pozlovice	1	40 568 396	9,7
Prostřední Bečva	2	3 011 812	0,7
Rožnov pod Radhoštěm	1	17 572 500	4,2
Rusava	2	13 140 277	3,1
Sazovice	1	9 550 000	2,3
Spytihněv	1	10 119 400	2,4
Valašská Bystřice	3	6 296 902	1,5
Velké Karlovice	4	91 693 213	21,8
Vsetín	1	3 809 708	0,9
Zádveřice Raková	1	4 669 000	1,1
Zděchov	2	21 829 211	5,2
Zlín	1	23 766 600	5,7
Celkem	31	419 877 626	100,0

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

PŘÍLOHA 4

Tab. 38: Míra finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky

4. Muzea, galerie, výstaviště a kulturně historické památky			
Místo alokace	Počet projektů	Alokace (Kč)	Alokace (%)
Olomoucký kraj			
Branná	1	24 667 102	9,2
Čechy pod Kosířem	1	5 193 445	1,9
Hanušovice	1	7 457 357	2,8
Lipník nad Bečvou	1	19 562 278	7,3
Loštice	1	7 034 006	2,6
Luká	1	7 505 838	2,8
Olomouc	5	77 425 507	28,9
Prostějov	2	15 300 640	5,7
Radíkov	1	8 331 377	3,1
Šternberk	1	43 093 478	16,1
Tovačov	1	10 718 626	4,0
Uničov	3	28 033 076	10,5
Velká Bystřice	1	13 159 090	4,9
Celkem	20	267 481 821	100,0
Zlínský kraj			
Babice	1	4 347 715	1,7
Bojkovice	2	95 118 800	36,4
Hulín	1	4 729 018	1,8
Karolinka	1	3 820 000	1,5
Kroměříž	1	46 012 422	17,6
Lešná	1	29 664 403	11,4
Lukov	1	10 880 000	4,2
Modrá	1	17 657 000	6,8
Uherské Hradiště	1	41 666 805	16,0
Velehrad	1	7 071 333	2,7
Celkem	11	260 967 496	100,0

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

PŘÍLOHA 5

Tab. 39: Míra finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – Lázeňská infrastruktura

5. Lázeňská infrastruktura			
Místo alokace	Počet projektů	Alokace (Kč)	Alokace (%)
Olomoucký kraj			
Jeseník	2	43 745 182	28,2
Slatinice	2	19 861 346	12,8
Teplice nad Bečvou	1	7 283 914	4,7
Velké Losiny	5	84 466 753	54,4
Celkem	10	155 357 195	100,0
Zlínský kraj			
Luhačovice	2	134 012 404	88,7
Ostrožská Nová Ves	1	3 906 447	2,6
Rožnov pod Radhoštěm	2	13 227 111	8,8
Celkem	5	151 145 962	100,0

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava

PŘÍLOHA 6

Tab. 40: Míra finančních alokací z ROP SM (2007 – 2013) za jednotlivé obce Olomouckého a Zlínského kraje v rámci kategorie – Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)

6. Ostatní (ZOO, rozhledny, naučné stezky)			
Místo alokace	Počet projektů	Alokace (Kč)	Alokace (%)
Olomoucký kraj			
Jeseník	1	2 535 000	9,1
Loučná nad Desnou	1	4 705 883	16,9
Olomouc	1	3 212 800	11,6
Přáslavice	1	5 467 477	19,7
Skorošice	1	9 905 780	35,7
Velké Losiny	1	1 952 212	7,0
Celkem	6	27 779 152	100,0
Zlínský kraj			
Kroměříž	2	12 467 075	18,2
Pozlovice	1	4 252 556	6,2
Rožnov pod Radhoštěm	1	9 917 856	14,5
Uherský Brod	1	2 090 817	3,1
Zlín	2	39 782 681	58,1
Celkem	7	68 510 985	100,0

Zdroj: NOK, 2014, vlastní úprava